

JON

Anjam a ɲambile unu. A tamo yusiqa gago ambleq di soqnej

1 ¹Tulaɲ nami ɲɲgi ɲɲgi kalil brantosaisonaqa Anjam soqnej. Anjam a Qotei ombla soqneb. Anjam a segi Qotei. ²Tulaɲ nami Anjam a Qotei ombla soqneb. ³Aqa baɲ na Qotei na ɲɲgi ɲɲgi kalil gereiyej. ɲɲgi bei gam bei na brantosai. ɲɲgi ɲɲgi kalil branteleɲeb qaji di Anjam a segi na marnaq branteb. ⁴Anjam a segi ɲambile qa utru. ɲambile di puloɲ bul. Deqa ɲambile dena tamo ɲɲgasari naɲgi suwantɲreqnu. ⁵Puloɲ di ambruq di suwaɲejunu. Ambru na puloɲ di mosotosaieqnu.

⁶Tamo bei brantej aqa ɲam Jon. Qotei na a qarɲyonaq bej. ⁷A anjam palontqa bej. A puloɲ qa anjam palontoqnej. Tamo ɲɲgasari kalil naɲgi aqa anjam qusib puloɲ qa naɲgo areqalo siɲgilatqajqa deqa palontoqnej. ⁸Jon a puloɲ sai. A puloɲ qa anjam palontqa bej. ⁹Puloɲ di puloɲ bole. A mandamq aisiqa tamo ɲɲgasari kalil naɲgi suwantɲreqnu.

¹⁰Ariya Anjam a mandamq di soqnej. Aqa baɲ na Qotei na mandam atej. Ariya tamo ɲɲgasari mandamq di soqneb qaji naɲgi a qa poinjrosai. ¹¹A aqa segi qure utruq ainaqa aqa leɲ naɲgi a areiyosai. ¹²Ariya tamo ɲɲgasari qudei naɲgi a areiyeb. Tamo ɲɲgasari naɲgi di aqa ɲam qa naɲgo areqalo siɲgilateb qaji. Onaqa a na naɲgi gilitɲnej. Yim naɲgi Qotei aqa aɲgro sqajqa deqa. ¹³Naɲgo meani na ɲambabtnjro qaji dena naɲgi Qotei aqa aɲgro brantosai. Naɲgo segi areqalo na naɲgi Qotei aqa aɲgro brantosai. Tamo bei aqa areqalo na dego naɲgi Qotei aqa aɲgro brantosai. Qotei a segi na marej deqa naɲgi aqa aɲgro tiɲtiɲ branteb.

¹⁴Anjam di a tamo yusiqa gago ambleq di soqnej. Onaqa iga aqa ɲam koba ti aqa siɲgila ti di unem. Aqa ɲam agiende. A segi qujai Qotei aqa ɲjiri. A iga qa are tulaɲ boleiyeqnu. A segi anjam bole qa utru. ¹⁵A qa nami Jon na tamo ɲɲgasari naɲgi minjroqnsiqa endegsi leleɲoqnej, “E tamo deqa nami endegsi merngoqnem, ‘Tamo ijo qoreq na bqas qaji a na e tulaɲ buɲbejunu. Di kiyaaq? E ɲambabosaisonamqa a nami soqnej deqa.”

¹⁶A iga kalil qa are tulaɲ boleiyiqnsiqa iga geregereigeqnu. ¹⁷Bole, nami Qotei a Moses aqa baɲ na iga dal anjam egej. Ariya Yesus Kristus

aqā wau na Qotei a iga qa are tulanj boleiyeqnu. A segi anjam bole qa utru. ¹⁸Tamo bei na Qotei aqa ulatamu unosai. Qotei aqa Ŋiri qujai a segi Qotei. A aqa Abu Qotei aqa areq di sosisqa beteryejunu. A na qujai iga Qotei osorgej.

Jon yansnjro qaji a anjam palontosiq tamo ungasari nanġi minjroqnej

¹⁹Bati bei Juda tamo kokba nanġi na atra tamo kokba ti Livai nanġi ti qarinqjrnabqa nanġi Jerusalem qure uratosib Jon aqa areq gilsib nenemyeb, “Ni tamo yai?” ²⁰Ariya Jon a anjam ulitosai. A segi qa ubtosiq minjrej, “E Kristus sai.” ²¹Onaqa nanġi na olo nenemyeb, “Di ni tamo yai? Ni Elaija kio?” Onaqa a na minjrej, “Sai.” Onaqa nanġi na olo minjeb, “Ni Qotei aqa medabu o qaji tamo kobaquja iga a qa tarineqnum qaji tamo de kio?” Onaqa a na kamba minjrej, “Sai. E a sai.” ²²Deqa olo nenemyeb, “Ni tamo yai? Ni segi qa kiersi mareqnum di geregere mergimqa iga olo aisim tamo nanġi iga qarinqonub qaji di minjrqom.” ²³Onaqa Jon na minjrej, “Nami Qotei aqa medabu o qaji tamo Aisaia a anjam endegsi nengrenyej, ‘Tamo bei a wadau sawaq di sosimqa a tulanj koba leleqosim tamo ungasari nanġi endegsi minjroqnqas, ‘Tamo Koba a bqas. Deqa ninqi na aqa gam gereiyetiye.’” Aisaia a nami anjam degsi nengrenyej. Gam gereiyetqa tamo agi e.”

²⁴Farisi nanġi na atra tamo nanġi di qarinqjrnab Jon aqaq gileb. ²⁵Onaqa nanġi na olo Jon nenemyeb, “Ni Kristus sai. Ni Elaija sai. Ni Qotei aqa medabu o qaji tamo di sai. Deqa ni kiyāqa tamo ungasari nanġi yansnjreqnum?” ²⁶Onaqa Jon na kamba minjrej, “E ya na nanġi laŋa yansnjreqnum. Ariya nungo ambleq di tamo bei unu. Ninqi a qa qaliesai. ²⁷Agī e nami a qa endegsi merngoqnem, ‘A ijo qoreq na bqas.’ E nami ninqi degsi merngoqnem. Tamo di a ñam ti. E ñam saiqoji. Deqa e na a kanġalyqajqa e tamo bolesai.” ²⁸Jon a Betani qureq dia anjam di minjroqnej. Betani qure di Jordan ya taqal beiq di unu. Dia Jon na tamo ungasari nanġi yansnjroqnej.

Yesus a Qotei aqa Kaja Du

²⁹Nebeonaqa Yesus a walwelosiq Jon aqa areq beqnaqa unsiqā marej, “Ninqi uniye. Tamo di a Qotei aqa Kaja Du. A na qujai tamo ungasari mandamq endi unub qaji nango une kobotetnjrqajqa bej. ³⁰E tamo deqa nami endegsi merngoqnem, ‘Tamo ijo qoreq na bqas qaji a na e tulanj buŋbejunu. Di kiyāqa? E ŋambabosaisonamqa a nami soqnej deqa.’” ³¹E nami a qa qaliesai. Ariya Israel tamo ungasari nanġi a qa qalieqajqa deqa e bosim ya na tamo nanġi yansnjreqnum.”

³²Jon a na nanġi degsi minjrsiqā olo endegsi minjrej, “Qotei aqa Mondor a laŋ qure uratosiq binonj bulosiqā mandamq aisiqa Yesus aqa gateq di awoonaq e unem. ³³E nami a qa qaliesai. Ariya Qotei agi e ya na

tamo ungasari nan̄gi yansnjrqajqa qarinqbej qaji a na merbej, ‘Ijo Mondor Bole aisim tamo bei aqa gateq di awoamqa ni unqam. A na qujai Mondor aqa singila na tamo ungasari nan̄gi yansnjroqnqas.’ ³⁴ Qotei a na e degsi merbonaqa e tamo di unsimqa marem, ‘Bole, tamo di a Qotei aqa Ŋiri.’”

Tamo qalub nan̄gi Yesus aqa angro sqa marsib a dauryeb

³⁵ Olo nebeonaqa Jon a na aqa angro ayel joqsiqa nan̄gi koba na tigelesoqneb. ³⁶ Sonabqa Yesus a walwelosiq gileqnaqa unsiq nan̄gi ayel minjrej, “Ninḡi uniye. Tamo di a Qotei aqa Kaja Du.” ³⁷ Degsi minjrnaqa nan̄gi ayel Jon dauryqa uratosib Yesus dauryosib gileb. ³⁸ Onaqa Yesus a bulosiq nan̄gi ayel a dauryosib beqnaqqa unjr̄siqa nenemnjrej, “Ninḡi ayel kiyaqa e daurbeqneb?” Onaqa minjeb, “Rabai, ni tal qabia unum?” Ŋam “Rabai” di Hibru anjam. Gago anjam, “Qalie Tamo Koba.” ³⁹ Ariya Yesus na nan̄gi ayel minjrej, “Ninḡi ayel bosib ijo tal uniye.” Ariya nan̄gi ayel Yesus dauryosib gilsib tal a soqnej qaji di uneb. Unsib seŋ bati 4 onaqa bilaqtej deqa nan̄gi a ombla soqneb.

⁴⁰ Tamo ayel Jon aqa anjam qusib Yesus dauryeb qaji bei aqa ŋam Andru. A Saimon Pita aqa was. ⁴¹ A Yesus uratosiq aqa was Saimon itosiq minjej, “Iga Mesaia unonum.” Ŋam “Mesaia” di Hibru anjam. Gago anjam, “Kristus.” ⁴² Degsi minjsiq Saimon osiq Yesus aqa areq osi gilej. Onaqa Yesus na Saimon unsiq minjej, “Ni Saimon, Jon aqa ŋiri. Bunuqna ino ŋam Sifas mermoqnqab.” Ŋam “Sifas” di Hibru anjam. Gago anjam, “Pita.” Aqa damu, “Menin̄.”

Yesus a na Filip wo Nataniel wo nan̄gi metnjrej

⁴³ Olo nebeonaqa Yesus a Galili sawaq gilqa osiq Filip itosiq minjej, “Ni e daurbe.” ⁴⁴ Filip a Betsaida qure qaji. Di Andru wo Pita wo nan̄go qure utru. ⁴⁵ Ariya Filip a mati olo aisiqa Nataniel itosiq minjej, “Ni au. Iga tamo a qa nami Moses a dal anjam nengrenyej qaji a unonum. Qotei aqa medabu o qaji tamo nan̄gi dego a qa osib nengrenyelen̄eb. Tamo di Yesus Nasaret qure qaji. A Josep aqa ŋiri.” ⁴⁶ Onaqa Nataniel na kamba Filip minjej, “Nasaret di qure kobaquja sai. Di qure kiŋala. Kristus a qure dena bqa kere kio?” Onaqa Filip na minjej, “Ni bosim tamo di unime.”

⁴⁷ Onaqa Nataniel a walwelosiq Yesus aqa areq beqnaqa unsiq a qa marej, “Ninḡi uniye. Tamo di a Israel tamo bolequja. A gisaŋ anjam marosaieqnu.” ⁴⁸ Onaqa Nataniel na Yesus nenemyej, “Ni kiersim e qa qalieonum?” Onaqa Yesus na kamba minjej, “Filip a ni metmosaisonaqa ni qura utruq di awesonamqa e ni numonum.” ⁴⁹ Onaqa Nataniel a Yesus aqa anjam di qusiq minjej, “O Qalie Tamo Koba, ni degsi maronum deqa e poibqo, ni Qotei aqa Ŋiri. Ni Israel nan̄go Mandor Koba.” ⁵⁰ Onaqa Yesus na kamba minjej, “Ni qura utruq di awesonam e ni numonum e degsi ubtsi mermonum deqa ino areqalo e qa singilatunum e? Di e ijo singila

kiñala segi babtonum ni unonum. Bunuqna e ijo singila kokba babtoqnit ni unoqnqam.” ⁵¹Osiqa marej, “Ningi quiye. E bole merngwai. E segi Tamo Angro. Deqa bunuqna lan waqamqa Qotei aqa lan angro nanji ijo jejamuq na lan qureq oqoqnsib olo mandamq aioqnib ningi unqab.”

Kana qureq dia angro wala bei aqa uña ban ojqa bati brantej

2 ¹Bati aiyel koboonaqa Kana qure agi Galili sawaq di unu dia angro wala bei aqa uña ban ojej. Deqa tamo ungasari nanji koroosib ingi goieb. Anjam qarinyonab Yesus aqa aniqali a koro deq gilej. ²Yesus aqa angro nanji ti dego metnjrnab koro deq gileb. ³Koroosib ingi uyeqnaqba wain sainjrnaqa Yesus aqa aniqali na minjej, “Nanji wain sainjrqo.” ⁴Onaqa Yesus na minjej, “Ai, di ino wau. Di ijo wau sai. Ijo wauqa bati brantosaiunu.” ⁵Onaqa aqa aniqali na kangal tamo nanji endegsi minjrej, “Yesus a anjam kie merngimqa di dauryiye.”

⁶Tal dia ya nobu 6-pela kokba menin na gereiyo qaji atelejonab soqneb. Juda nanji Qotei pailyqa oqnsib ya nobu dena ya tigoqnsib nanjo ban ti jejamu ti yansoqneb. Deqa ya nobu di atelejonab soqneb. Ya nobu quja quja 100 lita. ⁷Ariya Yesus na kangal tamo nanji minjrej, “Ya nobu di maqtelejniye.” Onaqa nanji ya nobuq di ya qamelenjonab maqeleneb. ⁸Onaqa Yesus na olo minjrej, “Ya bei tigsib osi gilsib goio lanja tamo yiye.” Onaqa kangal tamo nanji Yesus aqa anjam di dauryosib ya bei tigsib osi gilsib goio lanja tamo yeb. ⁹Yesus na ya lanaj di bulyonaq wain babej. Deqa goio lanja tamo a uyo oneiyosiq marej, “Endi wain bole.” Wain di qabe na bej di a qaliesai. Kangal tamo ya tige b qaji nanji segi qalie. Ariya goio lanja tamo a na tamo uña ban ojej qaji di metonaq aqa areq bonaq minjej, ¹⁰“Bati gaigai tamo nanji ingi goioqnsib wain qaqatin bole namo tamo nanji anainjreqnab uyeqnaq olo bunu wain qaqatin bolesai di anainjreqnub. Ariya ni degosai. Ni wain qaqatin bole tentosim namo wain qaqatin bolesai anainjronum uyonub olo bunu wain qaqatin bole anainjronum.”

¹¹Yesus a Kana qureq dia Qotei aqa manjwa di babtej. Kana qure agi Galili sawaq di unu. A nami Qotei aqa manjwa bei babtosaioqnej. Bati deqa qujai a na manjwa babtqa utru atej. Manjwa dena a na aqa ñam koba ti aqa singila ti boleq atej. Onaqa aqa angro nanji aqa singila di unsibqa nanji a qa nanjo areqalo singilateb.

¹²Ariya uña ban ojo bati di koboonaqa Yesus aqa aube nanji ti aqa angro nanji ti aqa aniqali koba na Kana qure uratosib Kaperneam qureq aieb. Aisib dia bati qudeu soqneb.

**Yesus a na tamo nanji atra tal miligiq dia ingi
ingi qarinyoqneb qaji nanji winjrej**

¹³Qotei a nami Israel nanji Isip sawaq dia padalqa laqnaqba elenjosiq aqaryainjrej deqa are qalqajqa yori bati jojomonaqa Yesus a Jerusalem

aiej. ¹⁴ Aisiq atra tal koba miligiq gilej. Gilsiq a nãam atej tamo nanŋi na bulmakau ti kaja ti binon ti qarinyeqnabqa tamo qudei nanŋi na awaiyeq nab unjrej. Silali piloqneb qaji tamo nanŋi nanŋo awo jaramq di awesosib silali pileq nabqa nanŋi dego unjrej. ¹⁵ Unjrsiq raunga osiq dena toqon gereiyosiq ganiŋyoqnsiq nanŋi kalil nanŋo kaja ti nanŋo bulmakau ti winjrnaqa atra tal uratosib jaraieb. Silali piloqneb qaji tamo nanŋi dego winjrsiq nanŋo awo jaram bilbelyosiq silali bimbleŋyej. ¹⁶ Osiqa tamo nanŋi binon qarinyoqnsibqa dena silali oqneb qaji nanŋi endegsi minjrej, “Niŋgi binon di elenjosib jaraiye. Ijo Abu aqa tal endi awaiyo tal sai.” ¹⁷ Onaqa Yesus aqa anŋro nanŋi aqa kumbra di unsibqa Qotei aqa anjam bei nami nenŋrenyeb qaji deqa olo are qaleb. Agi nami endegsib nenŋrenyeb, “O Abu, e ino tal qa tulan arearetbqo. Deqa e ino tal bole sqajqa waukobaeqnum.”

¹⁸ Yesus a na tamo nanŋi di winjrnaqa Juda tamo kokba nanŋi unsibqa deqa nenemyeb, “Ni Qotei aqa siŋgila kie babtinqa iga unsim dena poigwas, ‘Bole, Qotei na ni qarinqmqa bosim tamo nanŋi di winjronum?’”

¹⁹ Onaqa Yesus na kamba minjrej, “E siŋgila endegsi babtqai. Niŋgi na atra tal kobaquja endi konŋrontibqa bati qalub qa e olo tigeltqai.” ²⁰ Onaqa nanŋi na minjeb, “Atra tal endi gereiyeq nab wausau 46 koboej. Ni kiyaa anjam grosim ni bati qalub qa olo tigeltqa maronum? Keresai.”

²¹ Yesus a atra tal qa marej di aqa segi jejamu qa sigitosiq yawo anjam marej. ²² Deqa bunuqna a moisiq bati qalub koboonaqa olo subq na tigelonaqa aqa anŋro nanŋi aqa anjam deqa olo are qalsibqa Qotei aqa anjam nami nenŋrenyeb qaji deqa ti Yesus aqa anjam marej qaji deqa ti poinjrnaqa a qa nanŋo areqalo siŋgilateb.

Tamo kalil nanŋo kumbra Yesus a qalie bole

²³ Ariya Qotei a nami Israel nanŋi Isip sawaq dia padalqa laqnabqa elenjosiq aqaryainjrej deqa are qalqajqa yori bati brantonaqa Yesus a Jerusalem di sosiqa Qotei aqa maŋwa gargekoba babteqnaqa tamo unŋasari tulan gargekoba nanŋi unoqnsibqa aqa ñam qa nanŋo areqalo siŋgilatoqneb. ²⁴ Ariya Yesus a nanŋi areinjrosai. Di kiyaa? A tamo kalil nanŋo kumbra a qalie bole. ²⁵ A powo bei qa truquosai. Deqa tamo bei na tamo nanŋo kumbra Yesus a qalieqajqa minjqa keresai. A segi tamo nanŋo areqalo a qalie bole.

Nikodemus a qolo Yesus aqa areq bosiq a ombla na anjam qaireb

3 ¹ Jerusalem dia tamo bei soqnej aqa ñam Nikodemus. A Farisi tamo. A Juda nanŋo gate bei. ² A qolo Yesus aqa areq bosiq minjej, “O Qalie Tamo Koba, iga qalieonum, Qotei na ni qarinqmej deqa ni bosim gago qalie tamo unum. Qotei a tamo bei ombla sqasai di a maŋwa ni yeqnum qaji di babtqa keresai.”

³Onaqa Yesus na kamba minjej, “Ni que. E bole mermqai. Tamo bei a angro mom bunuj bulosim nambabqasai di Qotei na a taqatosim aqa Mandor Koba sqasai. Deqa a Qotei unqa keresai.” ⁴Onaqa Nikodemus na nenemyej, “Tamo qeliqo qaji a kiersim olo aqa ai miligiq aisim angro mom bunuj bulosim nambabqas?”

⁵Onaqa Yesus na kamba minjej, “Ni que. E bole mermqai. Tamo bei a ya na ti Qotei aqa Mondor na ti angro mom bunuj bulosim nambabqasai di Qotei na a taqatosim aqa Mandor Koba sqasai bolesai. ⁶Aqa ai wo abu wo nangi aiyelel jejamu ti sosib dena a nambabteb. Deqa a dego jejamu ti unu. Ariya Qotei aqa Mondor na a nambabtqas di a mondor ti sqas. ⁷E ni mermonum, ‘Ninggi angro mom bunuj bulosib nambaboie.’ Ni ijo anjam di qusim prugugetaim. ⁸Jagwa a segi puyoqnsiqa sawa sawaq gileqnaqa ni aqa anjam ato queqnum. Ariya a qabe na kio boqnsiq qabiteqnu di ni qaliesai. Tamo kalil Qotei aqa Mondor aqa singila na angro mom bunuj bulosib nambabeqnu qaji nangi kere dego.”

⁹Onaqa Nikodemus na Yesus nenemyej, “Kumbra di kiersi brantqas?” ¹⁰Onaqa Yesus na kamba minjej, “Ni Israel nango qalie tamo koba. Ni kiyaga ijo anjam endeqa poimosai? ¹¹Ni que. E bole mermqai. Iga anjam qalieosim deqa agi mareqnum. Iga kumbra unoqnsim deqa saeqnum. Ariya ningi gago anjam endi olo qoreiyeqnub. ¹²E mandam endeqa anjam merngonumqa ningi qusib nungo areqaloq di singilatosai. Deqa e lan qure qa anjam dego merngwai di ningi kiersib nungo areqaloq di singilatqab? ¹³Tamo bei a lan qureq oqosai. E Tamo Angro e segi qujai lan qureq dena mandamq aiem. ¹⁴Nami Moses a wadau sawaq di sosiqa a amal sigitosiq soqtosiqa gaintej. Dego kere e Tamo Angro dego soqtbosib gaintbqab. ¹⁵Amqa tamo kalil e qa nango areqalo singilatqab qaji nangi nambile gaigai sqab.

¹⁶“Qotei aqa Njiri qujai unu. Qotei na tamo ungasari kalil mandamq endi unub qaji nangi tulan qalaqalainjrsiq deqa aqa segi Njiri qujai di nangi enjrej. A endegsi are qalej, ‘Tamo ungasari kalil ijo Angro qa nango areqalo singilatqab qaji nangi di padalqasai. Nangi nambile gaigai sqab.’ Qotei a degsi are qalsiq deqa aqa segi Njiri qujai nangi enjrej. ¹⁷Qotei a na tamo ungasari mandamq endi unub qaji nango kumbra qa nangi peginjrqaqqa deqa are qalsiq aqa Njiri nangoq qarinyosai. A na nangi elenjam nangi padalaib deqa are qalsiq aqa Njiri qarinyonaq mandamq aiej. ¹⁸Qotei na tamo nangi Yesus qa nango areqalo singilateqnu qaji nangi peginjrqaasai. Ariya tamo nangi Yesus qa nango areqalo singilatosaeqnu qaji nangi Qotei na peginjrqa. Di kiyaga? Nangi aqa segi Njiri aqa nam qa nango areqalo singilatosai deqa. ¹⁹Qotei na tamo nangi di peginjrqa di aqa utru agiende. Puloj a mandamq ainaqa tamo nangi ambru qa arearetnjroqnej. Nangi puloj qa arearetnjrosaijoqnej. Di kiyaga? Nangi kumbra uge uge yoqneb deqa. ²⁰Tamo kalil kumbra uge

uge yeqnub qaji nan̄gi pulon̄ jeuteqnub. Nan̄go kumbra uge uge di pulon̄ na boleq ataim deqa nan̄gi pulon̄ aqaq bosaieqnub. ²¹Ariya tamo un̄gasari anjam bole dauryeqnub qaji nan̄gi pulon̄ aqaq beqnub. Boqnsib wau bole bole yeqnabqa tamo un̄gasari nan̄gi unoqnsib endegsib mareqnub, ‘Bole, nan̄gi Qotei aqa singila oqnsib deqa wau bole bole yeqnub.’”

**Yesus a tamo yai deqa Jon yansnjro qaji a anjam
palontosiq tamo un̄gasari nan̄gi minjroqnej**

²²Ariya bati bei Yesus aqa angro nan̄gi ti walwelosib Judia sawaq gileb. Gilsib dia aqa angro nan̄gi ti sosibqa a na tamo un̄gasari nan̄gi yansnjroqnej. ²³Jon yansnjro qaji a Ainon qureq di sosiqa a dego tamo un̄gasari nan̄gi yansnjroqnej. Ainon qure di Salim qure jojomq di unu. Dia ya koba soqnej deqa tamo un̄gasari nan̄gi Jon aqa areq beqnabqa a na yansnjroqnej. ²⁴Bati deqa Herot na Jon tonto talq waiyosaisoqnej.

²⁵Bati bei Jon aqa angro qudei nan̄gi Juda tamo bei ti jejamu yanso kumbra qa anjam na qotoqneb. ²⁶Onaqa Jon aqa angro nan̄gi Jon aqa areq gilsib minjeb, “O Qalie Tamo Koba, nami tamo ni ombla Jordan ya taqal beiq di sosibqa ni a qa anjam maroqnem qaji bini tamo un̄gasari kalil nan̄gi aqa areq gileqnabqa a na yansnjreqnu. Nan̄gi inoq bosaieqnub.” ²⁷Onaqa Jon na kamba minjrej, “Qotei lan̄ qureq di unu qaji a na tamo bei ingi yqasai di a ingi oqa keresai. ²⁸Ningi segi ijo anjam bei e nami merngoqnem qaji di quoqneb. Agi e merngoqnem, ‘E Kristus sai. Qotei na e qarinqbonaqa e namoosim Kristus bqajqa gam gereiyetoqnem.’ ²⁹Tamo un̄a ban̄ ojqa qaji a segi na un̄a di oqas. Aqa was a lan̄a qalaq di tigelesosimqa tamo un̄a ban̄ ojqa qaji aqa anjam quoqnqas. Qusimqa tulan̄ areboleboleiyqas. Dego kere e bini tulan̄ areboleboleibqo. ³⁰Kristus aqa ñam tulan̄ kobaqas. Ijo ñam aguq aiqas.” Jon a na nan̄gi degsi minjrej.

³¹Tamo lan̄ qureq di sosiqa dena mandamq aiej qaji a na ingi ingi kalil tulan̄ buñjrejunu. Tamo nan̄gi mandamq endena brantelen̄eb qaji nan̄gi mandam endeqa kumbra yeqnub. Osib mandam endeqa anjam segi mareqnub. Ariya tamo lan̄ qureq di sosiqa dena mandamq aiej qaji a na ingi ingi kalil tulan̄ buñjrejunu. ³²Kumbra a uneqnu qaji a deqa saeqnu. Anjam a queqnu qaji di a babteqnu. Ariya tamo bei na aqa anjam di ojosaieqnu. ³³Tamo nan̄gi Yesus aqa anjam ojeqnub qaji nan̄gi a qa nan̄go areqalo singilatqnsib mareqnub, “Bole, Qotei a anjam bole qa utru.” Nan̄gi degsib mareqnub. ³⁴Tamo Qotei na qarinyej qaji a Qotei aqa anjam babtosi mergeqnu. Di kiyaya? Qotei na aqa Mondor aqa singila potosiq taqal bei segi Yesus yosai. A na aqa singila kalil Yesus yekritej. ³⁵Abu Qotei na aqa segi ñiri Yesus tulan̄ areiyeqnsiq qalaqalaiyeqnu. Deqa a na ingi ingi kalil aqa segi ñiri aqa ban̄q di atelen̄eqnu. ³⁶Tamo nan̄gi Qotei aqa ñiri qa nan̄go areqalo singilatqab qaji nan̄gi ñambile gaigai sqab.

Ariya tamo nanggi Qotei aqa Ŋiri aqa anjam dauryqa uratqab qaji nanggi ŋambile itqasai. Qotei aqa minjin nanogo di sqas.

Yesus a Samaria qaji uŋa bei wo anjam maroqneb

4 ¹⁻³Farisi nanggi endegsib queb, “Yesus a na Jon bunyosiqa tamo ungasari tulan gargekoba yansnjreqnaqa nanggi a dauryeqnub. Jon a tamo gargekoba yansnjrosaieqnu.” Farisi nanggi degsib queb. Bole, Yesus a segi na tamo ungasari nanggi yansnjrosaioqnej. Aqa angro nanggi na yansnjroqneb. Tamo Koba Yesus a qalieej, Farisi nanggi degsib queb. Deqa a Judia sawa uratosiqa olo Galili sawaq aiej. ⁴A gam dauryosiqa Samaria sawa amble potosiqa walwelosiq aiej.

⁵Aisiq Samaria nango qure kiŋala bei aqa ñam Sikar di brantej. Qure qalaq dia mandam taqal bei soqnej. Mandam taqal di Jekop a nami aqa ŋiri Josep yej. ⁶Ya uyqajqa sub bei dia soqnej. Ya sub di Jekop a nami bogej qaji. Yesus a walwelosiq qanam jige seŋ bati 12 onaqa aqa jejamu asgiyonaqa aqaratqa osiqa ya sub qalaq di awoej.

⁷⁻⁸Onaqa aqa angro nanggi inŋi awaiyqa marsib qure ambleq aieb. Aieqnabqa Samaria uŋa bei a ya tugwajqa bej. Bonaqa Yesus na minnej, “Ya gamban tigsim e anaibe.” ⁹Onaqa Samaria uŋa dena Yesus kamba minnej, “Ni Juda tamo. E Samaria uŋa. Deqa ni kiyaga e merbonum, ‘Ya gamban tigsim e anaibe?’” Uŋa a na degsiqa Yesus minnej. Di kiyaga? Juda nanggi Samaria nanggi ti koba na anjam marosaieqnub deqa. ¹⁰Onaqa Yesus na uŋa di minnej, “Ni inŋi Qotei na laŋa emqajqa di qalieosim qamu tamo ni na ya tigsim anaiyqajqa mermqo qaji a qa poimqo qamu ni na e merbimqa ŋambile gaigai sqajqa ya di anaimonum qamu.” ¹¹Onaqa uŋa dena minnej, “Tamo Koba, ni ya tugwajqa ya gamban saiqoji. Ya sub endi tulan guma koba. Deqa ni qabe na ŋambile gaigai sqajqa ya di oqam?” ¹²Gago moma utru Jekop a nami ya sub endi bogsiqa gago moma nanggi enjrej. A segi ya sub endena ya uyoqnej. Aqa angro nanggi aqa bulmakau ti aqa kaja ti nanggi dego sub endena ya uyoqneb. Ni na a bunyqam kio?” ¹³Onaqa Yesus na kamba minnej, “Tamo nanggi ya sub endena ya uyoqnqab di nanggi olo bunu ya qarnjroqnqas. ¹⁴Ariya e na tamo nanggi ya anainjrqai di nanggi bunu ya qarnjrqasai. Ya e na anainjrqai di nanggi uyibqa nango are miligiq di ya ani bul polyoqnmqa nanggi ŋambile gaigai sqab.” ¹⁵Onaqa uŋa dena Yesus minnej, “O Tamo Koba, ya di anaibimqa e olo ya qarbbasai. Yimqa e olo bosiy ya sub endena ya tugwasai.”

¹⁶Onaqa Yesus na minnej, “Ni mati aisim ino gumbulun metosim ninŋi ombla endeq boiye.” ¹⁷Onaqa uŋa na minnej, “E tamo saiqoji.” Onaqa Yesus na minnej, “Ni tamo saiqoji di kere maronum. ¹⁸Di kiyaga? Ni nami tamo 5-pela osim uratnjrem. Ariya tamo ni bini ombla unum qaji di ino tamo sai. Deqa ino anjam di bole.” ¹⁹Onaqa uŋa dena minnej, “O Tamo Koba, ni anjam di ubtsi merbonum deqa e poibqo, ni Qotei aqa medabu

o qaji tamo bole. ²⁰Gago moma nan̄gi nami Samaria manaq endia koroqnsib Qotei qa louoqneb. Ariya n̄ngi Juda tamo n̄ngi mareqneb, ‘Qotei qa louqajqa sawa qujai agi Jerusalem.’”

²¹Onaqa Yesus na min̄jej, “Ūja, ni ijo anjam endi qusim poimeme. Bati bei brantimqa manaq endia n̄ngi Abu qa louoqnqasai. Jerusalem dia dego n̄ngi Abu qa louoqnqasai. ²²N̄ngi Samaria qaji tamo un̄gasari n̄ngi louqa oqnsib n̄ngi yai qa loueqnub di n̄ngi geregere poīngosai. Ariya iga Juda qaji iga louqa oqnsim iga yai qa loueqnum di iga geregere poīgeqnu. Di kiyaqa? Qotei na iga Juda tamo iga giltgej. Deqa gago ban̄ na Qotei na tamo un̄gasari nan̄gi elen̄qas. ²³Ariya bati bei brantqas agi brantqo. Tamo nan̄gi ijo Abu qa louqa oqnsib aqa Mondor Bole na ti kumbra bole na ti a qa louoqnqab di nan̄gi bole na louqab. Yim ijo Abu a nan̄gi qa tulan̄ areboleboleiyqas. ²⁴Qotei a segi Mondor. Deqa tamo nan̄gi Qotei qa louqa oqnsib aqa Mondor Bole na ti kumbra bole na ti a qa louoqnqab di nan̄gi bole na louqab.” ²⁵Onaqa ūja dena Yesus min̄jej, “E qalie, Mesaia bqas.” “Mesaia” di Hibru anjam. Gago anjam, “Kristus.” Osiqa Yesus min̄jej, “Mesaia a bosimqa Qotei aqa anjam kalil ubtsim mergekritqas.” ²⁶Onaqa Yesus na min̄jej, “Mesaia agi e segi. Aqo ombla anjam mareqnum.”

²⁷Yesus na ūja degsi min̄jnaqa aqa angro nan̄gi olo qureq na bosibqa a ūja de wo anjam mareqnab unsibqa tulan̄ koba prugelen̄eb. Ariya nan̄gi Yesus nenemyosai, “Ni kiyaqa ūja de wo anjam mareqnub?” Degosai. ²⁸Onaqa ūja dena aqa ya nobu uratosiqa olo qure miligiq aisiqa tamo un̄gasari nan̄gi min̄rej, ²⁹“N̄ngi bosib tamo di uniye. E kumbra nami yoqnem qaji di a na ubtekritqo. Tamo di Kristus kio?” ³⁰Degsi min̄jrnaqa nan̄gi qure uratosib Yesus un̄qajqa beb.

³¹Beqnabqa Yesus aqa angro nan̄gi na min̄jeb, “O Qalie Tamo Koba, ni bosim ingi uye.” ³²Onaqa Yesus na min̄rej, “Ijo ingi uyo bei unu di n̄ngi qaliesai.” ³³Onaqa aqa angro nan̄gi aqa anjam di qusibqa segi segi maroqneb, “Tamo bei na ingi bei uyqajqa osi bosiq yqo kio?” ³⁴Onaqa Yesus na min̄rej, “E na ijo Abu e qarinqbej qaji aqa areqalo dauryosiy aqa wau kobotqai. Ijo ingi uyo bole agide.

³⁵“N̄ngi mareqnub, ‘Bai qolqe koboamqa ingi meliqas.’ N̄ngi degsib mareqnub. Ariya e na n̄ngi endegsi mern̄gwai. N̄ngi nam̄ atsib ingi wau uniye. In̄gi meliosi unu. ³⁶Tamo nan̄gi ingi meli gentoqnsib koroioqnsib awai eqnub. Nango awai agiende. Nan̄gi n̄ambile gaigai sqab. Deqa tamo nan̄gi ingi yageqnub qaji ti tamo nan̄gi ingi meli genteqnub qaji ti koba na arebolebolein̄jqas. ³⁷Deqa anjam endi bole, ‘Tamo bei na ingi yagwas. Bei na ingi meli gentqas.’ ³⁸E n̄ngi qarignonumqa gilsib wau n̄ngi na wauosai qaji dena ingi elen̄onub. Tamo qudei nan̄gi waukobaeb. N̄ngi lan̄a gilsib ingi elen̄onub.”

³⁹Bati deqa ūja na Samaria tamo un̄gasari gargekoba qure dia soqneb qaji nan̄gi Yesus qa sain̄jrnaq qusibqa Yesus qa nango areqalo singilateb.

Di kiyaaq? Uŋa na endegsi minjrej, “Tamo dena e kumbra nami yoqnem qaji di ubtekritqo.” ⁴⁰Degsi minjrnaq qusibqa Yesus aqa areq gilsib minjeb, “Ni gago qureq endia iga koba na sqom.” Degsi minjnabqa Yesus a bati aiyel nanŋo qureq dia soqnej. ⁴¹Sosiqa Qotei aqa anjam palontosiq nanŋi minjreŋnaqa tamo unŋasari gargekoba aqa anjam qusib poinjrnaqa a qa nanŋo areqalo ŋiŋilateb. ⁴²Osib uŋa di minjeb, “Ni na bosim Yesus qa anjam mergonum qusim gago areqaloq di sonaq olo a segi na mergwo qusim turtsim gago areqalo a qa torei ŋiŋilatonum. Osim endegsi poigwo, ‘Bole, Yesus a na qujai tamo unŋasari mandamq endi unub qaji nanŋi oqas.’”

Yesus a na Rom nanŋo qaja tamo bei aqa ŋiri boletej

⁴³Ariya bati aiyel koboonaqa Yesus a qure di uratosiq walwelosiq Galili sawaq gilej. ⁴⁴A segi nami endegsi marej, “Qotei aqa medabu o qaji tamo bei aqa segi qure utruq gilsim anjam minjroŋnqas di nanŋi aqa anjam quetqa asginjrqa. Deqa a ŋam saioji sqas.”

⁴⁵Yesus a Galili sawaq di brantonaqa tamo unŋasari sawa dia soqneb qaji nanŋi a qa areboleboleinjrnaqa a osib geregereiyeb. Di kiyaaq? Nami Juda nanŋo yori bati koba qa Yesus a Jerusalem di sosiqa Qotei aqa maŋwa gargekoba yeqnaq tamo unŋasari nanŋi di unoqneb.

⁴⁶Ariya Yesus a olo Kana qureq aiej. Qure di agi Galili sawaq di unu. Qure dia nami a na ya laŋaj bulyonaqa wain babej. Aisiq di sonaqa Kaperneam qureq dia Rom nanŋo Mandor Koba aqa qaja tamo bei aqa ŋiri makobaiyonaq ŋeiesoqnej. ⁴⁷Deqa qaja tamo di Yesus a Judia sawa uratosiq bosiq Galili sawaq di soqnej di qusiqa aqa areq bosiq pailyosiq minjej, “O Tamo Koba, ijo anŋro moiqa laqnu. Deqa ni bosim a boletime.” ⁴⁸Onaqa Yesus na qaja tamo di minjej, “Nunŋo segi ŋamdamu na ijo maŋwa bei unqasai di ŋiŋi e qa nunŋo areqalo ŋiŋilatqasai.” ⁴⁹Onaqa qaja tamo dena olo Yesus minjej, “O Tamo Koba, ni urur au. Ijo anŋro a moio uge.” ⁵⁰Onaqa Yesus na minjej, “Ni gile. Endego ino anŋro a boleqo ŋambile unu. A moiqasai.” Onaqa a Yesus aqa anjam di qusiqa aqa areqaloq di ŋiŋilatosiq gilej.

⁵¹A gileqnaqa aqa kanŋal tamo qudei nanŋi aqa talq dena bosib gamq di turosib minjeb, “Ino anŋro a boleosiq ŋambile unu.” ⁵²Onaqa a na nenemnjrej, “Seŋ bati gembub a boleqo?” Onaqa minjeb, “Ya qanam seŋ bosiq iŋgi uyo bati tiŋynaqa aqa jejamu kanŋan koboonaqa a boleej.” ⁵³Degsi minjnabqa a qalieej, “Seŋ bati deqa tiŋtiŋ Yesus na ya merbej, ‘Endego ino anŋro a boleqo ŋambile unu. A moiqasai.’” A degsi qalieosiq deqa a Yesus qa aqa areqalo ŋiŋilatej. Tamo kalil a ombla tal qujai di soqneb qaji nanŋi dego Yesus qa nanŋo areqalo ŋiŋilateb. ⁵⁴Yesus a Judia sawa uratosiq bosiq Galili sawaq di sosiqa bati deqa a maŋwa di yej. A nami Galili sawaq dia maŋwa bei yosaioqnej. Aqa maŋwa qujai nami yej qaji agi a ya laŋaj bulyonaq wain babej.

Yesus a ya kuru bei aqa ñam Betesda dia tamo bei boletej

5 ¹Bati bei Yesus a Juda nango yori bati koba unqa marsiqa Jerusalem aiej.

²Jerusalem dia ya kuru bei soqnej. Ya kuru di kaja nango siranme qalaq di soqnej. Ya kuru di aqa ñam Betesda. Di Hibru anjam na mareq nub. Ya kuru areqsi jagwa oqajqa tal kiñilala 5-pela soqneb. ³Dia tamo ma ti, tamo ñam qandimo, tamo singa uge, tamo jejamu lainjro qaji tulan gargekoba soqneb. Nanji ya anjilqajqa tariñoqnsib soqneb. ⁴Bati qudei Tamo Koba Qotei aqa lan angro ya kuru miligiq aioqnsiqa ya ente qnaqa anjiloqnej. Ya anjiloqnimqa tamo a namo yaq aiqas qaji aqa ma koboqas. Utru deqa nanji ya anjilqajqa tariñoqneb.

⁵Ariya Yesus a Jerusalem aiej bati deqa tamo bei wausau 38 ma ti soqnej qaji a di tariñesoqnej. ⁶Onaqa Yesus na tamo di ñeiesonaq unsiqa a bati olekoba ma de ti soqnej di qalieosiqa nenemyej, “Ni olo boleqajqa are unu e?”

⁷Onaqa minjej, “O Tamo Koba, ya anjiloqnimqa tamo yai na e aqaryai bosim urur yaq osi aiqas? Tamo bei saiqoji. E aiqa yeqnam ma tamo qudei nanji na e buñboqnsib namo yaq aieq nub.” ⁸Onaqa Yesus na minjej, “Ni tigelosim ino sapera qoboiosim walwel.” ⁹Degsi minjnaqa bati qujai deqa aqa jejamu boleonaqa a tigeloqujatosiq aqa sapera qoboiosiq walwelosiq gilej.

Bati di Juda nango yori bati. ¹⁰Deqa Juda tamo kokba nanji na tamo boleej qaji di unsib minjeb, “Bini gago yori bati. Iga wauqa getento. Deqa ni ino sapera qoboiyaim.” ¹¹Onaqa a na kamba minjrej, “Tamo e boletbqo qaji a na merbqo, ‘Ni ino sapera qoboiosim walwel.’” ¹²Onaqa nanji na nenemyeb, “Tamo yai na ni mermqo, ‘Ni ino sapera qoboiosim walwel?’” ¹³Onaqa a na minjrej, “Tamo e boletbqo qaji aqa ñam di e qaliesai.” A nanji degsi minjrej. Di kiyaya? Tamo gargekoba sonabqa Yesus a nango ambleq na ulañej deqa.

¹⁴Onaqa nebeonaq Yesus a atra tal miligiq gilsiq tamo a na boletej qaji a di sonaqa itosiqa minjej, “Ni que. E ni boletmonum. Deqa ni olo une bei ataim. Gulube kobaquja bei ino jejamuq di olo branto uge.” ¹⁵Onaqa tamo di aisiqa Juda tamo kokba nanji minjrej, “Tamo e boletbej qaji agi Yesus.”

¹⁶Onaqa Juda tamo kokba nanji Yesus ugeugeiyqajqa maroqneb. Di kiyaya? A manwa di yori bati qa yoqnej deqa. ¹⁷Onaqa Yesus a nango anjam di qalieosiqa nanji minjrej, “Ijo Abu a nami gaigai wauoqnej agi bini wauoqnsi unu. Deqa e dego waueqnum.” ¹⁸Onaqa Juda tamo kokba nanji Yesus aqa anjam di qusibqa nanji a qalib moi qajqa nango areqalo torei singilaeb. Di kiyaya? A yori bati segi gentosai. A dego marej, “Qotei a ijo Abu.” Aqa anjam dena a segi qa marej, “Aqo Qotei wo ombla kerekere.” Utru deqa nanji Yesus qalib moi qajqa nango areqalo torei singilaeb.

**Yesus a Qotei aqa Ŋiri deqa kumbra kalil aqa
Abu na yeqnu qaji di a dego yeqnu**

¹⁹Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Ninggi quiye. E bole merngwai. E Qotei aqa Ŋiri. E ijo segi areqalo na kumbra bei yqa keresai. Kumbra ijo Abu na yeqnaq e uneqnum qaji di segi e yeqnum. E Qotei aqa Ŋiri deqa kumbra kalil ijo Abu na yeqnu qaji di e dego yeqnum. ²⁰E ijo Abu aqa segi Ŋiri deqa a na e tulan qalaqalaiboqnsiqa kumbra kalil a na yeqnu qaji di e olo osorbeqnu. Bunuqna ijo Abu na kumbra tulan singila kokba dego osorboqnqas. Yimqa ningi unsib tulan prugelenqab. ²¹Ijo Abu na tamo moreŋo qaji nanŋi olo ŋambile enjroqnsiqa subq na tigeltjreqnu. Deqa e Qotei aqa Ŋiri e kamba dego ijo segi areqalo na tamo nanŋi ŋambile enjreqnum. ²²Ijo Abu na tamo nango une qa nanŋi peginjrosaieqnu. E aqa segi Ŋiri deqa a na wau di e ebej. Deqa e na tamo nango une qa nanŋi peginjreqnum. ²³E wau di yeqnum deqa tamo kalil nanŋi ijo Abu aqa ñam soqteqnub dego kere nanŋi ijo ñam dego soqtetboqnqab. Di kiyaaq? E Qotei aqa Ŋiri deqa. Tamo nanŋi ijo ñam soqtosaieqnub qaji nanŋi ijo Abu e qarinqbej qaji aqa ñam dego soqtosaieqnub.

²⁴“Ninggi quiye. E bole merngwai. Tamo a ijo anjam qusim ijo Abu e qarinqbej qaji a qa aqa areqalo singilatqas di a ŋambile gaigai sqas. Deqa e aqa une qa a pegiyqasai. A moio gam uratqo deqa a olo ŋambile unu.

²⁵“Ninggi quiye. E bole merngwai. Bati bei brantqas agi brantqo. Deqa tamo ungasari moreŋo qaji nanŋi ijo kakoro qusib dena nanŋi ŋambile oqab. Di kiyaaq? E Qotei aqa Ŋiri deqa. ²⁶Ijo Abu a segi ŋambile qa utru. E aqa Ŋiri. A na e singila ebej deqa e dego ŋambile qa utru. ²⁷E Tamo Anŋro. Deqa ijo Abu na e ñam ebej. Ñam dena e na tamo ungasari nango kumbra qa peginjraqai. ²⁸Ninggi ijo anjam di qusib deqa are koba qalaib. Bati bei brantimqa tamo ungasari kalil subq di unub qaji nanŋi ijo kakoro quqwab. ²⁹Qusib olo sub uratosib tigelqab. Tamo ungasari kumbra bole bole yoqneb qaji nanŋi tigelosibqa ŋambile sqab. Tamo ungasari kumbra uge uge yoqneb qaji nanŋi tigelabqa e na nango kumbra uge deqa nanŋi peginjrsiy nanŋi padaltjraqai.”

Ŋŋi qudei na Yesus aqa ñam ubteqnub

³⁰Yesus a degsi marsiqa olo marej, “E ijo segi areqalo na wau bei yqa keresai. Ijo Abu na e anjam merbeqnaq dauryoqnsim tamo ungasari nanŋi peginjreqnum. E kumbra tintiŋ na nanŋi peginjreqnum. Di kiyaaq? E ijo segi areqalo dauryosaieqnum. Ijo Abu e qarinqbej qaji aqa areqalo dauryeqnum.

³¹“E segi na ijo wau ti ijo kumbra ti ubtsiy marqai di tamo nanŋi ijo anjam qusib bole qa maraib. ³²Ariya tamo bei unu agi Qotei. A na dego

ijo wau ti ijo kumbra ti ubtsiq mareqnu. E qalieonum, anjam a mareqnu qaji di anjam bole.

33-34 “Mandam tamo bei aqa anjam na ijo anjam singilatqajqa e deqa are qalosaieqnum. Ariya e qalieonum, ningi nami tamo qudei qarinqnab nangi Jon aqaq gilnabqa Jon na nangi anjam minjroqnej. Ariya ningi Jon aqa anjam qa are qaliye. Yimqa anjam dena Qotei na ningi oqas. Jon a ijo wau ti ijo kumbra ti ubtsiq maroqnej. Ningi deqa are qaliye. Di kiyaqa? Jon a anjam bole ubtsiq maroqnej deqa. 35 Jon a lam pulon bul sosisqa tamo nangi suwanjroqnej. Yeqnaqa ningi aqa suwanjoq di sokiñalayoqnsib deqa areboleboleingqnej.

36 “Ariya anjam e palonteqnum qaji dena Jon tulan bunyejunu. Wau kalil ijo Abu na e yosiy kobotqajqa ebej qaji wau dena Jon aqa wau tulan bunyejunu. E wau di yeqnum deqa tamo ungasari nangi unoqnsib endegsi poinjreqnu, ijo Abu na e qarinqbonaq bem. 37 Ijo Abu e qarinqbej qaji a segi e qa anjam mareqnu. Ariya ningi aqa kakoro nami quosaiqneq. Aqa ulatamu dego ningi nami unosaioqneq. 38 Qotei aqa anjam dego nungo are miligiq di sosai. Di kiyaqa? Tamo Qotei na qarinyonaq mandamq aiej qaji aqa anjam ningi nungo areqaloq di singilatosaeqnum.

39 “Ningi are qaleqnum, Qotei aqa anjam nengrenq di so qaji dena ningi nambile gaigai sqab. Ningi deqsib are qaloqnsib deqa ningi Qotei aqa anjam di gaigai sisiyoqnsib peleiyeqnum. Ariya anjam di e qa mareqnu. 40 Ariya ningi nambile oqa marsib e qa bqajqa urateqnum.

41 “E mandam tamo nangq dena ñam koba oqajqa e deqa are qalsim anjam endi marosaieqnum. 42 Ariya e ningi qa qalieonum. Nungo are miligiq dia ningi Qotei qalaqalaiyosaieqnum. 43 E ijo Abu aqa ñam na bonamqa ningi ijo anjam osai. Tamo bei aqa segi ñam na bqas di ningi aqa anjam oqujatqab. 44 Ningi nungo segi was nangq dena ñam koba oqajqa are qaleqnum. Ariya Qotei a segi qujai unu. Ningi aqaq dena ñam koba oqajqa are qalosaieqnum. Ningi kumbra degyeqnum deqa ningi kiersib e qa nungo areqalo singilatqab? Di keresai.

45 “E ijo Abu aqa namgalaq dia nungo une qa pegingwai edegaib. Nungo une qa pegingwajqa tamo qujai agi Moses. Ningi are qaleqnum, Moses a na ningi aqaryaingwas. Di sai. 46 Ningi Moses aqa anjam nungo areqaloq di singilatonub qamu ijo anjam dego nungo areqaloq di singilatonub qamu. Di kiyaqa? Moses a e qa anjam nengrenyej deqa. 47 Ariya ningi Moses aqa anjam nami nengrenyej qaji di nungo areqaloq di singilatosaeqnum. Deqa ningi kiersib ijo anjam dego nungo areqaloq di singilatqab? Di keresai.”

Yesus a na tamo 5,000 nangi ingi anainjrej

6 ¹Bati bei Yesus a Galili ya agu taqal beiq gilej. Ya agu di aqa ñam bei Taiberias ya agu. ²Nami Yesus a Qotei aqa manwa gargekoba

babteqnaqa tamo ungasari tulan gargekoba nangi unoqneb. Agi a na tamo ma ti soqneb qaji nangi boletnjreqnaqa tamo ungasari nangi unoqneb. Deqa Yesus a ya agu taqal beiq gileqnaqa nangi a dauryosib giloqneb. ³Onaqa bati di Yesus a na aqa angro nangi joqsiqa koba na manaq oqsibqa mana goge dia awesoqneb. ⁴Bati deqa Juda nango yori bati koba bei jojomej. Qotei a nami Israel nangi Isip sawaq dia padalqa laqnaqba elenjosiq aqaryainjrej deqa are qalqajqa bati jojomej. ⁵Onaqa Yesus a nam atsiqa tamo ungasari tulan gargekoba a dauryosib aqa areq beqnaqba unjrsiqa aqa angro bei Filip nenemyej, “Iga qabe na ingi awaiyosim tamo ungasari kalil di anainjronam kereqas?” ⁶Filip aqa areqalo kie Yesus kamba minjim a quqwajqa deqa laja nenemyej. Kumbra kie a segi yqajqa di a nami qalieej.

⁷Onaqa Filip na kamba Yesus minjej, “Iga 200 kina osim dena ingi awaiyosim ingi kiñala kiñala anainjrqom di kereqasai.” ⁸Ariya Saimon Pita aqa was Andru di Yesus aqa angro bei a na Yesus minjej, ⁹“Angro wala bei unu. A bem 5-pela qe kiñilala aiyel ojejunu. Di dego tamo ungasari gargekoba endi anainjrqom di tulan kereqasai.” ¹⁰Onaqa Yesus na aqa angro nangi minjrej, “Ningi na tamo ungasari minjribqa kalil mandamq di awoeleñebe.” Sawa dia ñiñ koba soqnej. Deqa Yesus aqa angro nangi na tamo ungasari minjrnabqa kalil ñiñq di awoeleñeb. Tamo awoeleñeb qaji sisiyeb 5,000.

¹¹Awoonabqa Yesus na bem ti qe ti di osiqa Qotei pailyosiqa tamo ungasari awoeleñeb qaji nangi jeisi anainjreqnaq uyoqneb. Uynab kalil menetnjrej. ¹²Nangi menetnjrnaqa Yesus na aqa angro nangi minjrej, “Ningi ingi oto kalil koroiyiye. Oto bei urataib.” ¹³Degsi minjrnaga nangi bem 5-pela aqa oto kalil tamo ungasari nangi urateleñeb qaji di koroiyosib gumba kokba 12-pelaq di jignab maqeleñej.

¹⁴Tamo ungasari kalil nangi Yesus aqa mañwa di unsib deqa maroqneb, “Bole, Qotei aqa medabu o tamo nami Qotei na qarinyim bqajqa marej qaji agi a di.” ¹⁵Onaqa Yesus a nango anjam di qusiqa endegsi qalieej, tamo ungasari kalil nangi bosib a ojsib a nango Mandor Koba sqajqa minjqab. Yesus a degsi qalieosiqa nangi a mandor koba ataib deqa a sawa di uratosiqa a segi manaq oqsik di soqnej.

Yesus a ya banqag na walwelej

¹⁶Ariya bilaqtonaqa Yesus aqa angro nangi alile aieb. ¹⁷Aisib qobuñ bei gogetosib qobuñ suweiyosib gileb. Nangi mareb, “Iga ya agu taqal beiq gilsim Kaperneam qureq di tiryqom.” Nangi degsib marsib gileb. Qoloonaga Yesus a nanqoq bosaisoqnej. ¹⁸Nangi ya agu ambleq di gileqnaqba jagwa koba tigelosiq ya korkortosiqa nangi pulutnjrej. ¹⁹Nangi 5-pela o 6-pela kilomita oyoosib gileqnaqba Yesus a ya banqag na walwelosiq nangi daurnjrsiq gilej. Gilsiq qobuñ jojomyonaga nam

ateb a ya banqaq na walwelosiq beqnaqa unsib ulakobaeb. ²⁰Deqa Yesus na minjrej, “Endi e beqnum. Ulaaib.” ²¹Degsi minjrnaqa nanggi areboleboleinjrnaqa a metonab qobun gogetej. Onaqa qobun a ururosiaq sawa nanggi gilqajqa gilteb qaji di tiryej.

Tamo ungasari nanggi Yesus qa njamqneq

²²Nebeonaqa tamo ungasari qudei nanggi ya agu taqal beiq di soqneb. Nanggi qalie, ya bilaq qobun qujai segi dia tiryosiq soqnej. Qobun bei dia sosai. Yesus aqa angro nanggi segi qobun di gogetosib gileb. Yesus a nanggi koba na qobun di gogetosai. ²³Ariya qobun qudei Taiberias qure uratosib bosib sawa Tamo Koba Yesus a nami Qotei pailyosiq tamo ungasari nanggi ingi anainjrnaq uyeq qaji sawa di jojom di tiryeq. ²⁴Onaqa tamo ungasari nanggi uneb, Yesus a di sosai. Aqa angro nanggi dego di sosai. Deqa nanggi qobun di gogeteleqosib gilsib Kaperneam qureq dia Yesus qa njamqneq.

Yesus a segi nambile qa ingi uyo bole

²⁵Osib nanggi ya agu taqal beiq dia Yesus itosib nenemyeb, “O Qalie Tamo Koba, ni bati gembu endeq bem?” ²⁶Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Ningi quiye. E bole merngwai. Ningi ijo singila unsib e qa poingwo deqa ningi e qa namosai. E ningi bem anaingonam uynab menetngej utru deqa ningi e qa njamqneq. ²⁷Jejamu qa ingi a koboqas. Ningi ingi deqa wauaib. Ingi gaigai sqas qaji deqa ningi wauoiye. Ingi dena ningi nambile gaigai sqab. Nambile gaigai sqajqa ingi di e Tamo Angro na ningi anaingwai. Ijo Abu Qotei na e giltbej deqa e na ingi di anaingwai.”

²⁸Onaqa nanggi na kamba Yesus nenemyeb, “Iga wau kie yonamqa Qotei a marqas, ‘Di ijo wau bole agide?’” ²⁹Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Qotei aqa wau agi merngwai. Ningi tamo Qotei na qarinyej qaji a qa nungo areqalo singilatiye. Tamo di agi e segi.”

³⁰⁻³¹Onaqa nanggi Yesus aqa anjam di qusibqa olo nenemyeb, “Ni Qotei aqa manwa kie babtini iga unsim ni qa gago areqalo singilatqom? Nami gago moma nanggi wadau sawaq di sosib lan qure qa bem uyoqneq. Agi Qotei aqa anjam bei nami endegsib nengrenyeb unu, ‘A na lan qure qa bem tamo ungasari nanggi anainjreqnaq uyoqneq.’ Degsib nengrenyeb. Ariya ni wau kie yim iga unsim ni qa poigim gago areqalo ni qa singilatqom?” ³²Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Ningi quiye. E bole merngwai. Moses a na lan qure qa bem di ningi anaingosaiognej. Ijo Abu a segi na lan qure qa bem bole ningi anaingeqnu. ³³Bem bole Qotei na ningi engeqnu qaji di lan qureq dena mandamq aisiq tamo ungasari mandamq endi unub qaji nanggi nambile enjreqnu.” ³⁴Onaqa nanggi na Yesus minjeb, “O Tamo Koba, bati gaigai ingi di anaigoqne.” ³⁵Onaqa Yesus na minjrej, “E segi nambile qa bem bole. Deqa tamo bei a ijoq bqas

di a bunu mamyqasai. Tamo bei a e qa aqa areqalo singilatqas di a bunu ya qaryqasai dego.

³⁶“E nĩngi merngonum, nĩngi gaigai nũngo ɲamdamu na e nubeqnub. Ariya nĩngi e qa nũngo areqalo singilatosaieqnub. ³⁷Tamo ungasari kalil Qotei na e ebej qaji nangi ijoq boqnqab. Tamo ijoq bqas qaji di e na olo wiyqa keresai bolesai. ³⁸E ijo segi areqalo dauryqajqa e deqa laɲ qure uratosim mandamq aiosai. Abu e qarĩɲbej qaji aqa areqalo dauryqajqa deqa e laɲ qure uratosim mandamq aiem. ³⁹Abu e qarĩɲbej qaji aqa areqalo endegsi unu. Tamo ungasari kalil a na ebej qaji bei e na uratit padalqasai. E na nangi kalil diɲo bati qa olo subq na tigeltɲrqi. ⁴⁰Ijo Abu aqa areqalo endegsi unu. Tamo kalil e Qotei aqa ɲiri nubsib e qa naɲgo areqalo singilatqab qaji nangi ɲambile gaigai sqab. Diɲo bati qa e na nangi olo subq na tigeltɲrqi.”

⁴¹Onaqa Juda tamo kokba nangi Yesus aqa anjam di qusibqa nangi a qa ugeosib a qa yomuoqneb. Di kiyqa? A marej, “E segi bem bole laɲ qure uratosim mandamq aiem qaji.” Deqa nangi a qa yomuoqneb. ⁴²Yomuoqnsib maroqneb, “Tamo di Yesus. A Josep aqa ɲiri. Aqa ai wo abu wo nangi qa iga qalie. A kiyqa marqo, ‘E laɲ qure uratosim mandamq aiem?’”

⁴³Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Nĩngi segi segi anjam koba e qa maroqnaib. ⁴⁴Ijo Abu na e qarĩɲbonaq mandamq aiem. Tamo bei aqa segi areqalo na ijoq bqa keresai. Ijo Abu na are bulyetim ijoq bqas. Yim diɲo bati qa e na olo subq na tigeltqi. ⁴⁵Qotei aqa medabu o qaji tamo nangi nami anjam endegsib nengrenyeb unu, ‘Qotei a na tamo ungasari kalil nangi aqa kumbra osornjroqnim nangi a qa qalieoqnqab.’ Deqa tamo ungasari kalil ijo Abu aqa anjam quoqnsib a qa qalieeqnub qaji nangi ijoq beqnub.

⁴⁶“Tamo bei a ijo Abu aqa ulatamu unosai bolesai. E segi qujai ijo Abu aqa ulatamu unem. Agi e nami Qotei ombla sosim dena bem. ⁴⁷Nĩngi quiye. E bole merngwai. Tamo a e qa aqa areqalo singilatqas di a ɲambile gaigai sqas. ⁴⁸E segi ɲambile qa bem uyo bole. ⁴⁹Nami nũngo moma nangi wadau sawaq di sosibqa laɲ qure qa bem uyoqneb. Ariya bunuqna nangi kalil moreɲekriteb. ⁵⁰Ariya e segi qujai bem bole laɲ qure uratosim mandamq aiem qaji. Tamo ungasari nangi bem di uyqab di nangi moreɲqasai. ⁵¹E segi ɲambile qa bem bole laɲ qure uratosim mandamq aiem qaji. Tamo bei a bem di uyqas di a ɲambile gaigai sqas. Bem di agi ijo segi jejamu. E na tamo ungasari mandamq endi unub qaji nangi ijo segi jejamu nangi anainjrit uyqab. Uysib nangi ɲambile sqab.”

⁵²Onaqa Juda nangi Yesus aqa anjam di qusib segi segi ɲirinosis maroqneb, “Tamo di a kiersimqa aqa segi jejamu iga anaigim uyqom?”

⁵³Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Nĩngi quiye. E bole merngwai. E Tamo Anqro. Deqa nĩngi ijo jejamu ti ijo leɲ ti uyqasai di nĩngi ɲambile gaigai sqasai.

⁵⁴Tamo nangi ijo jejamu ti ijo len ti uyqab di nangi nambile gaigai sqab. Deqa dijo bati qa e na nangi olo subq na tigeltjnrqai. ⁵⁵Di kiyaga? Ijo jejamu di ingi uyo bole. Ijo len di ya uyo bole. ⁵⁶Tamo nangi ijo jejamu ti ijo len ti uyqab di nangi e ombla sqab. E nangi ombla sqai. ⁵⁷Ijo Abu nambile unu qaji a na e qarinjbej deqa aqa singila na e segi dego nambile unum. Dego kere tamo nangi ijo jejamu ti ijo len ti uyqab di nangi dego ijo singila na nambile sqab. ⁵⁸E segi bem bole lan qure uratosim mandamq aiem qaji. Nami nungo moma nangi lan qure qa bem uyoqneb. Ariya bunuqna nangi kalil morenkekriteb. E segi bem uyo bole. Deqa tamo nangi bem bole di uyqab di nangi morenqasai. Nangi nambile gaigai sqab.” ⁵⁹Yesus a Kaperneam qureq Juda nango Qotei tal miligiq dia sosisa Qotei aqa anjam di palontsiq tamo ungasari nangi minjroqnej.

Yesus a segi nambile gaigai sqajqa anjam utru

⁶⁰Onaqa Yesus aqa angro nangi aqa anjam di qusibqa nangi segi segi gargekoba endegsib maroqneb, “Anjam di gulube koba. Tamo yai a anjam di poiyya kere?” ⁶¹Degsib maroqnsib Yesus qa yomueqnabqa aqa are miligiq di qalieosiq minjrej, “Ijo anjam dena nungo areqalo ugetetngwo e? ⁶²Qure e Tamo Angro nami soqnem qaji deq olo oqitqa ningi e nubsibqa kiersib are qalqab? ⁶³Qotei aqa Mondor a segi na tamo ungasari nangi nambile enjreqnu. Nungo segi jejamu na ningi aqaryainjwa keresai. Ijo anjam kalil e na merngeqnum qaji di Mondor aqa anjam. Anjam dena ningi nambile oqab. ⁶⁴Ariya ningi qudei e qa nungo areqalo singilatosaieqnub.” Yesus a nangi degsi minjrej. Di kiyaga? Aqa angro yai nangi a qa nango areqalo singilatqasai di a nami qalieej. Tamo yai na Yesus ojsim jeu tamo nango banq di atqas qaji di dego a nami qalieej. ⁶⁵Osiqa minjrej, “Tamo nangi di e qa nango areqalo singilatosaieqnub. Utru deqa e ningi merngonum, ‘Qotei na tamo bei singila yqasai di a ijoq bqa keresai.’”

⁶⁶Yesus a anjam degsi marnaqa aqa angro gargekoba nangi a dauryqa uratosib jaraieb. ⁶⁷Onaqa Yesus a na aqa angro 12-pela nangi minjrej, “Ningi dego e uratbosib jaraiqb e?”

⁶⁸Onaqa Saimon Pita na minjej, “O Tamo Koba, iga ni uratmosim tamo yai aqaq gilqom? Ni segi qujai nambile gaigai sqajqa anjam mergeqnum. ⁶⁹Iga ni qa gago areqalo singilatosisim endegsi qalieonum, Qotei aqa segi Tamo Bole a na nami giltej qaji agi ni qujai.”

⁷⁰Onaqa Yesus na minjrej, “E segi na ijo angro 12-pela ningi giltngem. Ariya nungo ambleq di ijo angro bei a mondor uge ti unu.” ⁷¹Yesus a Saimon Iskariot aqa njiri Judas qa degsi marej. Yesus aqa angro 12-pela nangi deqaji bei agi Judas. A na bunuqna Yesus ojsim jeu tamo nango banq di atqas qaji.

Yesus a yori bati unqa marsiq Jerusalem gilej

7 ¹Bati bei Yesus a Galili sawaq dia laqnej. A Judia sawaq dia laqajqa uratej. Di kiyaga? Juda tamo kokba nangi a qalib moiqaqqa

maroqneb deqa. ²Ariya Juda nanjo yori bati koba jojomej. Yori bati di aqa utru agi marqai. Juda nanjo moma nanji nami jagwa oqajqa tal gereiyelenosib osi laqneb deqa are qalqajqa bati. ³Deqa Yesus aqa aube nanji na minjeb, “Ni Galili sawa endi saim. Ni sawa endi uratosim Judia sawaq gile. Gilsim dia ino manwa babtoqnimqa ino angro nanji unoqnqab. ⁴Tamo bei na aqa kumbra babtqa osimqa a uliosim yqasai. Deqa ni ino manwa boleq na yqa marsimqa ni tamo ungasari kalil nanjo namgalaq di tigelosim yoqne.” ⁵Yesus aqa aube nanji a qa nanjo areqalo singilatosai deqa nanji degsib misilin anjam minjeb. ⁶Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Ijo bati kereosaiunu. Ariya bati kalil di nunjo bati. ⁷Tamo ungasari mandamq endi unub qaji nanji ningi jeutngwa keresai. Ariya nanji gaigai e jeutbeqnub. Di kiyaga? E nanjo kumbra uge uge babetnjreqnum deqa. ⁸Ningi Jerusalem gilsib yori bati di uniye. E gilqa keresai. Di kiyaga? Ijo bati kereosaiunu.” ⁹Degsi minjrsiqa a Galili sawaq di soqnej.

¹⁰Ariya aqa aube nanji yori bati di unqajqa gilnabqa a dego gilej. A boleq na gilosai. A loumosiq gilej. Yim tamo nanji a unaib deqa. ¹¹Ariya yori bati di brantonaqa Juda tamo kokba nanji Jerusalem dia Yesus qa namoqneb. Namosisib maroqneb, “Yesus a qabi unu?” ¹²Onaqa tamo ungasari nanji segi segi anjam gargakoba laja laja Yesus qa maroqneb. Qudei nanji mareb, “Yesus a tamo bolequja.” Qudei nanji mareb, “Sai. A na tamo ungasari nanji gisa gisanjreqnu.” ¹³Nangi degsib maroqneb. Ariya nanji Juda tamo kokba nanji ulainjrsib deqa nanji a qa boleq na anjam marosaioqneb.

¹⁴Ariya yori bati gilsiq ambleqyonaqa Yesus a segi brantosiq atra tal miligiq gilsiq dia tamo ungasari nanji Qotei aqa anjam palontosiq minjroqnej. ¹⁵Onaqa Juda tamo kokba nanji Yesus aqa anjam di qusibqa nanji are koba qaloqnsib segi segi maroqneb, “Yesus a powo kobaquja di qabe na osiq anjam mareqnu? A nami skul beiq gilosai.” ¹⁶Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Anjam e mareqnum qaji endi ijo anjam sai. Anjam endi ijo Abu e qarinqbej qaji aqa anjam. ¹⁷Tamo bei a Qotei aqa areqalo dauryqajqa are soqnimqa anjam e mareqnum qaji endi aqa utru a geregere poiyyas. Osim qalieqas, ijo anjam endi Qotei aqaq dena bej. E ijo segi areqalo na marosaieqnum. A degsim qalieqas. ¹⁸Tamo bei aqa segi areqalo na anjam marqas di a aqa segi nam soqtqa osim deqa anjam marqas. Ariya Qotei agi e qarinqbej qaji aqa nam e soqtqa osim deqa anjam mareqnum. Deqa e tamo bole. E gisanj tamo sai.

¹⁹“Nami Moses na ningi dal anjam engej. Ariya nunjo ambleq di tamo bei a dal anjam di dauryosaieqnu. Kiyaga ningi e lubsib moiottba mareqnub?” ²⁰Onaqa tamo ungasari nanji na kamba Yesus minjeb, “Mondor uge inoq di unu. Yai nanji na ni lumsib moiottmqa mareqnub?” ²¹Onaqa Yesus na kamba minjrej, “E manwa qujai babtonamqa ningi kalil

are koba qaleq nub. ²² Ariya ningi are qaliye. Moses a na ningi muluŋ engej. Onaqa ningi yori bati qa nungo angro nangi muluŋ breinjre q nub. Bole, Moses a muluŋ qa utru sai. Nungo moma nangi muluŋ qa utru. ²³ Ningi Moses aqa dal anjam geregere dauryqa oqnsib deqa ningi yori bati qa nungo angro nangi muluŋ breinjre q nub. Ariya e yori bati qa tamo qujai aqa jejamu boletonumqa ningi unsibqa kiyaqa e qa ŋirijonub? ²⁴ Laja ŋamdamu na ingi ingi tenemtoqnaib. Kumbra bole na ingi ingi kalil tenemtoqniye.”

Tamo ungasari nangi qalieqajqa, Yesus a tamo yai

²⁵ Ariya bati deqa tamo ungasari qudei Jerusalem di soqneb qaji nangi Yesus aqa kumbra di unsibqa nangi segi segi endegsib maroqneb, “Yesus a kio Juda tamo kokba nangi na qalib moi qajqa mareq nub? ²⁶ Ningi uniye. A boleq na anjam mareqnaqa nangi a anjam bei minjosaieq nub. Nangi qalieonub kio, tamo di a Kristus? ²⁷ Kristus aqa qure utru di tamo bei a qaliesai. Ariya tamo endi aqa qure utru di iga qalie bole.”

²⁸ Onaqa Yesus a atra tal miligiq di sosiqa a na tamo ungasari nangi Qotei aqa anjam palontosiq minjroqnej. Osiqa lelenosiq endegsi minjrej, “Ningi are qalonub, ningi e qa qalie. E qabe na bem di ningi qalie e? Ariya e ijo segi areqalo na bosai. Ijo Abu na e qariŋbonaq bem. Ijo Abu a segi kumbra bole qa utru. Ariya ningi a qa qaliesai. ²⁹ E a qa bole qalie. E a ombla sonamqa dena e qariŋbonaq agi bem.”

³⁰ Onaqa nangi Yesus aqa anjam di qusibqa nangi a ojsib tonto talq di waiyqa mareb. Ariya a ojqa bati kereosaisoqnej deqa tamo bei na a ojosai. ³¹ Bati deqa tamo ungasari gargekoba nangi Yesus qa nango areqalo singilateb. Osib mareb, “Kristus a bosim Qotei aqa maŋwa gargekoba tamo endena babteqnu qaji di bunyqa keresai.”

Farisi nangi na qaja tamo nangi Yesus ojqa qariŋnjreb

³² Tamo ungasari nangi anjam degsib Yesus qa mareqnab Farisi nangi qusibqa atra tamo kokba nangi ti koroosib qaja tamo qudei nangi qariŋnjrnabqa Yesus ojqa gileb. ³³ Deqa Yesus a endegsi marej, “E ningi koba na sokiŋalaysiy ijo Abu e qariŋbej qaji aqaq olo oqwai. ³⁴ Oqitqa ningi e qa ŋamqab e nubqasai. Qure e sqai qaji di ningi oqwa keresai.” ³⁵ Onaqa Juda nangi segi segi maroqneb, “Yesus a qabitimqa iga a unqasai? A Grik nango sawaq gilqas kio? Gilsim dia Juda tamo qudei nangi koba na sosib Grik nangi anjam minjroqnqas kio? ³⁶ A marqo, ‘Ningi e qa ŋamqab e nubqasai. Qure e sqai qaji di ningi oqwa keresai.’ Utru kiyaqa a degsi marqo?”

Yesus a ŋambile gaigai sqajqa ya qa anjam marej

³⁷ Ariya yori bati gilsiq koboqa laqnaqa yori kobaquja brantej. Bati deqa Yesus a tigelosiq lelenosiq marej, “Tamo bei a ya qaryimqa ijoq bosim

ya uyem. ³⁸Tamo bei a e qa aqa areqalo singilatqas di aqa are miligiq na ĩambile gaigai sqajqa ya oqoqnsim ya ani bul polyoqnqas. Nami Qotei aqa anjam degsib nengrenyeb unu.” ³⁹Yesus a ya qa marej di a Qotei aqa Mondor qa sigitosiqa yawo anjam marej. Yesus a laŋ qureq oqsiq ñam koba osaisoqnej deqa Qotei aqa Mondor bosaisoqnej. A bunuqna oqsim Qotei aqa Mondor qariŋyim bamqa tamo nanŋi Yesus qa nango areqalo singilatqab qaji nanŋi Qotei aqa Mondor oqab. Deqa Yesus a yawo anjam degsi marej.

Tamo uŋgasari nanŋi Yesus aqa anjam qusib poaiyeleb

⁴⁰Onaqa tamo uŋgasari qudei nanŋi Yesus aqa anjam di qusib mareb, “Bole, Qotei aqa medabu o qaji tamo kobaquja nami Qotei na qariŋyim bqajqa marej qaji agi a endi.” ⁴¹Onaqa tamo qudei nanŋi mareb, “Tamo endi a bole Kristus.” Onaqa tamo qudei nanŋi mareb, “Sai. Kristus a bqas di a Galili sawaq dena bqasai. ⁴²Kristus a Devit aqa leŋ dena ĩambabosim aqa qure utru Betlehem dena bqas. Nami Qotei aqa anjam degsib nengrenyeb unu.” ⁴³Tamo uŋgasari nanŋi degsib Yesus qa anjam tititosib ĩiriŋosib poeleŋeb. ⁴⁴Osib tamo qudei nanŋi Yesus ojqa mareb. Mareb di tamo bei na ojsai.

Juda gate kokba nanŋi Yesus qa nango areqalo singilatosai

⁴⁵Onaqa qaja tamo Farisi nanŋi na qariŋjnrbab Yesus aqaq gileb qaji nanŋi olo puluosib atra tamo kokba ti Farisi ti nangoq ainabqa minjreb, “Niŋgi kiyaqa Yesus ojsib osi bosai?” ⁴⁶Onaqa qaja tamo nanŋi na kamba minjreb, “Iga Yesus aqa anjam quonum di anjam bolequja maroqnaj. Tamo bei nami anjam deqaji marosaiqnej. Deqa iga a ojsai.” ⁴⁷Onaqa Farisi nanŋi na minjreb, “Yesus a na niŋgi dego gisangwo e? ⁴⁸Niŋgi uniye. Juda tamo koba bei Yesus qa aqa areqalo singilatosai. Farisi tamo bei dego Yesus qa aqa areqalo singilatosai. Sai bolesai. ⁴⁹Ariya tamo uŋgasari laŋa laŋaj nanŋi dal anjam qaliesai deqa agi Yesus qa nango areqalo singilatonub. Deqa Qotei a na nanŋi qoreinjrım toreı padalqab.” Farisi nanŋi na qaja tamo nanŋi degsib minjreb.

⁵⁰Onaqa Juda gate bei Nikodemus agi nami Yesus aqaq gilsiq anjam minjej qaji a Farisi nango ambleq di tigelosiqa endegsi minjreb, ⁵¹“Gago dal anjam kiersi unu? Iga tamo bei ojsim aqa une laŋa minjqom e? Sai. Gago dal anjam a degsi sosai. Iga mati aqa anjam qusim aqa kumbra geregere qalieqom.” ⁵²Onaqa Farisi nanŋi na kamba minjej, “Ni dego Galili qaji tamo kio? Qotei aqa anjam nami nengrenyeb qaji di geregere peleıye. Peleıyqam endegsi poımqas, Qotei aqa medabu o qaji tamo bei Galili sawaq dena bqasai.”

Nanŋi na uŋa bei une atej qaji a ojsib Yesus aqa areq osi beb

⁵³Onaqa koro koboonaqa nanŋi kalil jaraıosıbqa nango segi segi talq gıleleŋeb.

8 ¹Ariya Yesus a Oliv manaq oqej. ²Nobqolo ambru a olo tigelosiq a atra tal miligiq gilej. Gilsiq di sonaqa tamo ungasari kalil nanqi aqa areq beqnabqa a di awesosiq Qotei aqa anjam palontosiq minjroqnej. ³Ariya uña bei tamo wo une ateqnab tamo qudei nanqi na unsibqa dal anjam qalie tamo nanqi ti Farisi nanqi ti minjrnab nanqi na uña di ojsib osi bosib tamo ungasari nango ñamgalaq di tigelteb. ⁴Osib Yesus minjeb, “O Qalie Tamo Koba, uña endi tamo bei wo une ateqnab tamo qudei nanqi na unonub. ⁵Ni qalie, Moses a nami dal anjam endegsi nengrenyej, ‘Uña bei a tamo wo une atimqa meniñ na qalib moiem.’ Deqa ni kiersi marqam?” ⁶Nanqi Yesus laña are qamete. Nanqi endegsib are qaleb, “Iga Yesus laña are qametonam a anjam bei grotimqa qusim a ojgom.” Onaqa Yesus a kamba nanqi anjam bei minjrosai. A mana qamsiq turuosiq ban gei na mandamq di nengrenyoqnej.

⁷Onaqa nanqi na olo anjam di Yesus nenemyonabqa a tigelosiq minjrej, “Nunjo ambleq di tamo yai a une saiqoji? A na namo meniñ osim uña di qalem.” ⁸Osiqa olo turuosiq mandamq di nengrenyoqnej. ⁹Onaqa nanqi Yesus aqa anjam di qusibqa nanqi segi segi kalil oqedosib jaraieb. Tamo kokba nanqi namosib jaraionab qudei bunueb. Osib Yesus uratonab a segi di soqnej. Uña di a Yesus aqa ulatamuq di tigelesoqnej.

¹⁰Onaqa Yesus a olo tigelosiq uña di minjej, “Uña, tamo nanqi qabitonub? Tamo bei na ino une qa olo mermosai.” ¹¹Onaqa uña dena Yesus minjej, “Od, Tamo Koba, tamo bei na ijo une qa olo merbosai.” Onaqa Yesus na minjej, “E dego ino une qa mermqasai. Deqa ni gile. Olo une bei ataim.”

Yesus a pulonj bul deqa a na tamo ungasari mandamq endi unub qaji nanqi suwantnjreqnu

¹²Yesus a uña degsi minjnaq gileqnaqa a na tamo ungasari nanqi olo endegsi minjrej, “E mandam endeqa pulonj. Tamo a e daurbqas di a ambruaq di walwelqasai. A suwanoq di walweloqnsim ñambile gaigai sqas.” ¹³Onaqa Farisi nanqi Yesus aqa anjam di qusibqa endegsib minjeb, “Ni ino segi wau qa ti kumbra qa ti anjam mareqnum. Deqa tamo nanqi ino anjam quetmaib.” ¹⁴Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Di bole. E ijo segi kumbra qa anjam mareqnum. Ariya tamo nanqi ijo anjam quetbqa kere. Di kiyaqa? E qabe na bem di e segi qalie bole. E qabitsiy puluosiy olo oqwai di dego e qalie. Ariya e qabe na bem di ningi qaliesai. E qabitsiy puluosiy olo oqwai di dego ningi qaliesai. ¹⁵Ningi laña mandam qa kumbra na tamo nanqi peginjreqnub. E tamo nango kumbra qa peginjrosai eqnum. ¹⁶Ariya e na tamo nango kumbra qa nanqi peginjrqai di tamo nanqi ijo anjam quetbqa kere. Di kiyaqa? E segi na tamo nanqi peginjrosai eqnum. Ijo Abu e qarinqej qaji a ombla na wauoqnsim tamo nanqi peginjreqnum. ¹⁷Nunjo dal anjam bei endegsib nengrenyeb unu,

‘Tamo aiyel nangi anjam qujai marqab di nango anjam bole.’ ¹⁸Deqa e segi na ijo wau qa ti ijo kumbra qa ti anjam mareqnum. Ijo Abu e qarinqbej qaji a dego e ombla na ijo wau qa ti ijo kumbra qa ti anjam mareqnum.”

¹⁹Onaqa Farisi nangi na Yesus nenemyeb, “Ino Abu qabi unu?”

Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Ningi e qa qaliesai deqa ijo Abu qa dego ningi qaliesai. Ningi e qa qalie qamu ningi ijo Abu qa dego qalie qamu.”

²⁰Yesus a atra tal miligiq di sosisqa tamo ungasari nangi anjam degsi minjrej. A silali ato qaji warum jojomq di awesoqnej. Warum dia tamo nangi Qotei atraiyoqnsibqa silali atoqneb. Yesus ojqa bati kereosaisoqnej deqa tamo bei na a ojsai.

Yesus a marej, “Qure e oqwai qaji di ningi oqwa keresai.”

²¹Onaqa Yesus a na olo tamo ungasari nangi endegsi minjrej, “E ningi uratngitqa ningi e qa namqab e nubqasai. Ningi nungo une ti sosibqa morenqab. Qure e oqwai qaji di ningi oqwa keresai.” ²²Onaqa Juda nangi Yesus aqa anjam di qusibqa nangi segi segi endegsib maroqneb, “Yesus a kiyaaq marqo, ‘Qure e oqwai qaji di ningi oqwa keresai’? A na aqa segi jejamu qalim moiqa kio?” ²³Onaqa Yesus na olo minjrej, “Ningi mandam tamo. E lan goge qaji tamo. Ningi mandam endeqaji tamo. E mandam endeqaji tamo sai. ²⁴Deqa e ningi merngonum, ningi nungo une ti sosibqa morenqab. E segi qujai Qotei. Ningi deqa nungo areqalo singilatqasai di ningi nungo une ti sosibqa morenqab.”

²⁵Onaqa nangi na Yesus nenemyeb, “Ni tamo yai?” Onaqa Yesus na minjrej, “E nami ijo nam ubtsim merngem. ²⁶E nungo kumbra qa anjam gargekoba merngwajqa ijo areqaloq di unu. Deqa e nungo kumbra qa ningi pegingwai. Ariya ijo Abu e qarinqbej qaji a anjam bole qa utru. Deqa anjam kalil a na merbeqnu qaji di e quoqnsim tamo ungasari mandamq endi unub qaji nangi minjreqnum.” Yesus a na nangi degsi minjrej.

²⁷Nangi qaliesai, Yesus a nangi aqa Abu qa anjam degsi minjrej. ²⁸Deqa a na olo minjrej, “Ningi na e Tamo Angro soqtbosib gaintbibqa bati deqa ningi poingwas, e segi qujai Qotei. Osib qalieqab, e ijo segi areqalo na kumbra bei yosaieqnum. Anjam kalil ijo Abu na merbeqnaq queqnum qaji di segi mareqnum. ²⁹Ijo Abu e qarinqbej qaji a e ombla sosisqa taqbejunu. A na e uratbosaieqnu. Di kiyaaq? E gaigai kumbra kalil a tulan areareteqnu qaji di yeqnum.” ³⁰Yesus a anjam degsi marnaqa tamo ungasari nangi qusibqa nangi gargekoba Yesus qa nango areqalo singilateb.

**Tamo ungasari nangi anjam bole qa utru
poinjrim une na nangi ojqa keresai**

³¹Ariya Yesus a na Juda nangi a qa nango areqalo singilateb qaji nangi endegsi minjrej, “Ningi ijo anjam singila na ojqaq di ningi ijo angro tintin

sqab. ³²Deqa ningi anjam bole geregere qalieqab. Yimqa anjam bole dena ningi aqaryaingimqa une bei na ningi ojqa keresai.” ³³Onaqa nanji na kamba minjeb, “Iga Abraham aqa moma. Iga nami tamo bei aqa kanjal tamo lanaj sosai. Deqa ni kiyaga mergonum, ‘Une bei na ningi ojqa keresai?’”

³⁴Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Ningi quie. E bole merngwai. Tamo kalil une yoqnsib laqub qaji nanji une aqa kanjal tamo lanaj bul unub. ³⁵Kanjal tamo lanaj nanji laja wau tamo unub. Nanji abu saiqoji. Ariya angro nanji abu ti. Deqa nanji gaigai nango abu ombla na sqab. ³⁶E Qotei aqa Ijiri deqa e Abu ti. Deqa e na ningi aqaryaingitqa une bei na ningi ojqa keresaibolesai.

³⁷“E qalie, ningi Abraham aqa moma unub. Ariya ijo anjam nungo are miligiq di sosai. Utru deqa ningi e lubsib moiobqa marequb. ³⁸Kumbra kalil ijo Abu na e osorbej qaji agi e na olo ningi saingeqnum. Ariya ningi dego kumbra kalil nungo abu na osorbeqnu qaji di ningi yeqnub.”

³⁹Onaqa Juda nanji Yesus aqa anjam di qusibqa olo kamba minjeb, “Gago abu bole agi Abraham.” Onaqa Yesus na minjrej, “Ningi Abraham aqa angro qamu kumbra Abraham nami yoqnej qaji di ningi dego yeqnub qamu. ⁴⁰Sai. Qotei aqa anjam bole kalil a na e merbeqnaq queqnum qaji di e ningi olo merngeqnum. Yeqnaqa ningi olo e lubsib moiobqa marequb. Abraham a nami kumbra deqaji yosaioqnej. ⁴¹Ningi nungo abu aqa kumbra yeqnub.” Onaqa nanji na minjeb, “Gago ai nanji laja laja laosib iga jambabtgosai. Gago Abu qujai agi Qotei.” ⁴²Onaqa Yesus na minjrej, “Qotei a nungo Abu qamu ningi e qalaqalaibonub qamu. Di kiyaga? E Qotei aqag dena bem deqa. E ijo segi areqalo na bosai. Qotei na e qaribonaq bem.

⁴³“Kiyaga ningi ijo anjam endi poingosai? Utru endegsi merngwai. Ningi ijo anjam quqwa keresai deqa. ⁴⁴Ningi nungo abu Satan aqa angro. Ningi nungo abu Satan aqa areqalo dauryqajqa tulan singilaqub. Satan a nami tamo qalo qaji tamo soqnej agi bini unu. A kumbra bole dauryosaieqnu. Di kiyaga? A kumbra bole dauryqajqa torei urateqnu. A anjam marqas di a gisan anjam segi marqas. A gisan anjam qa utru. A gisan tamo. A gisan anjam kalil aqa abu. ⁴⁵Ariya e anjam bole merngeqnum deqa ningi ijo anjam nungo areqaloq di singilatosaequb. ⁴⁶E une yonum ningi degsib are qalequb e? Ningi degsib are qalqab di ningi ijo une batiye. Ariya e anjam bole marqai di ningi kiyaga ijo anjam nungo areqaloq di singilatosaequb? ⁴⁷Qotei aqa angro nanji aqa anjam kalil quequb. Ningi Qotei aqa angro sai deqa ningi aqa anjam quosaiequb.”

Yesus a marej, “Abraham a jambabosaisonaqa e Qotei ombla soqnem.”

⁴⁸Onaqa Juda nanji Yesus aqa anjam di qusibqa minjeb, “Iga bole maronum, ni Samaria qaji tamo. Mondor uge inoq di unu.” ⁴⁹Onaqa

Yesus na kamba minjrej, “Mondor uge ijoq di sosai. E ijo Abu aqa ñam soqteqnum. Ariya ñingi na olo ijo ñam ugetetbeqnu. ⁵⁰E ijo segi ñam soqtqa are qalosaieqnum. Ijo Abu a segi na ijo ñam soqtetbeqnu. Agi a na qujai nungo une qa ñingi pegingwas. ⁵¹Ñingi quiyee. E bole merngwai. Tamo bei na ijo anjam qusim dauryqas di a olo moiqa keresai. Saibolesai.”

⁵²Onaqa Juda ñangi na minjeb, “Endego iga qalieonum, mondor uge inoq di unu. Abraham a moiej. Qotei aqa medabu o qaji tamo kalil ñangi dego morejekriteb. Ariya ni maronum, “Tamo bei na ijo anjam qusim dauryqas di a olo moiqa keresai.” ⁵³Ni na gago moma utru Abraham bunyqam kio? A moiej. Qotei aqa medabu o qaji tamo kalil ñangi dego morejeb. Deqa ni segi qa kiersi marqam?”

⁵⁴Onaqa Yesus na kamba minjrej, “E ijo segi ñam soqtonum qamu e laja soqtonum qamu. Ariya ijo Abu na ijo ñam soqtetbeqnu. Agi ñingi a qa mareqnu, ‘A gago Qotei.’ ⁵⁵Ariya ñingi a qa qaliesai. Ariya e segi a qa qalie. E a qa qaliesai degsi marqai di e ñingi bul gisanj tamo sqai. E a qa qalieosim deqa agi aqa anjam dauryeqnum.

⁵⁶“Nunjo moma utru Abraham a nami ijo bqajqa bati unqa marsiqa areboleboleiyonaq soqnej. A unsiqa tulanj areboleboleiyej.” ⁵⁷Onaqa Juda ñangi Yesus aqa anjam di qusibqa minjeb, “Ino wausau 50 osaiunu. Ni Abraham unem e?” ⁵⁸Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Ñingi quiyee. E bole merngwai. Abraham a ñambabosaisonaqa e nami Qotei ombla soqnem.”

⁵⁹Onaqa ñangi Yesus aqa anjam di qusibqa ñangi a qa minjin oqetnjrnaqa meniñ elegosib Yesus meniñ na qalsib moiqtqa yonab a loumosiq atra tal uratosiq ulanej.

Tamo bei ñam qandimo ñambabej qaji di Yesus na boletej

9 ¹Yesus a walwelosiq gilsiq gam qalaq dia tamo bei ai miligiq na ñam qandimo ñambabej qaji di awesonaq unej. ²Onaqa Yesus aqa angro ñangi na Yesus nenemyeb, “O Qalie Tamo Koba, yai aqa une na tamo di ai miligiq na ñam qandimo ñambabej? Aqa segi une na kio aqa ai wo abu wo nanjo une na kio?”

³Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Tamo di aqa segi une na sai. Aqa ai wo abu wo nanjo une na sai dego. Qotei na tamo di boletimqa aqa wau di boleq dimqa tamo ungasari ñangi unsib Qotei aqa ñam soqtqab. Utru deqa tamo di ai miligiq na ñam qandimo ñambabej. ⁴Sawa suwanesoqnimqa ijo Abu e qarinqej qaji aqa wau yoqnqom. Ambruamqa tamo ñangi wauqa keresai. ⁵E mandamq endi sosimqa e mandam endeqa puloj unum.”

⁶Yesus a ñangi degsi minjrsiqa mandamq di miselosiq aqa misel mandam ti ojnaq jagi bulonaq osiqa tamo di aqa ñamdamuq di atej.

⁷Atsiqa qarinyosiq minjej, “Ni gilsim ya bei ñam Siloam di yal.” “Siloam”

di Hibru anjam. Aqa damu, “Qariŋyqo.” Onaqa tamo di gilsiq yalonaqa ŋam poiyoŋaqa sawa unej. Sawa unsiq a olo puluosi bej. ⁸Bonaqa aqa qure qujai ŋangi ti tamo ŋangi a nami ŋam qandimo sosisqa silali qa ŋilnjqreŋaq unoqneb qaji ŋangi ti a olo unsibqa mareb, “Tamo nami ŋam qandimo sosisqa silali qa ŋilgoqnej qaji agiende kio?” ⁹Onaqa tamo qudei ŋangi mareb, “Od, agi a qujai.” Onaqa tamo qudei ŋangi mareb, “A sai. Tamo endi aqa ulatamu tamo ŋam qandimo aqa ulatamu bul.” Onaqa a segi na minjrej, “Agi e di.”

¹⁰Onaqa tamo ŋŋasari ŋangi na nenemyeb, “Ni ŋamdamu kiersi poimqoqa sawa unonum?” ¹¹Onaqa a na kamba minjrej, “Tamo bei aqa ŋam Yesus a na jagi gereiyosiq ijo ŋamdamuq di atsiqa merbqo, ‘Ni gilsim Siloam yaq di yal.’ Degsi merbqoqa e gilsim yalonumqa ŋam poibqoqa sawa unonum.” ¹²Onaqa tamo ŋŋasari ŋangi na olo nenemyeb, “Tamo ni boletmqo qaji a qabi unu?” Onaqa a na minjrej, “A qabitqo kio di e qaliesai.”

¹³Onaqa tamo nami ŋam qandimyesoqnej qaji di tamo ŋŋasari ŋangi na osib Farisi ŋangoq osi gileb. ¹⁴Bati Yesus na jagi gereiyosiq tamo di aqa ŋamdamuq di atnaqa ŋam poiyej di Juda ŋango yori bati qa. ¹⁵Deqa tamo ŋŋasari ŋangi na tamo di osib Farisi ŋangoq osi gilnabqa ŋangi na endegsib nenemyeb, “Ni ŋamdamu kiersi poimqoqa sawa unonum?” Onaqa a na minjrej, “Tamo bei aqa ŋam Yesus a jagi gereiyosiq ijo ŋamdamuq di atqoqa e yalonum ŋam poibqoqa sawa unonum.” ¹⁶Onaqa Farisi qudei ŋangi endegsib mareb, “Iga qalie, Qotei na Yesus qariŋyosai. Di kiyaqa? A yori bati gentqo deqa.” Ariya tamo qudei ŋangi mareb, “Sai. Une tamo a kiersim maŋwa deqaji babtqas?” Farisi ŋangi anjam deqa ŋiri ŋirijosib poiayeleb.

¹⁷Onaqa tamo nami ŋam qandimyesoqnej qaji di Farisi ŋangi na olo nenemyeb, “Yesus a na ino ŋamdamu boletqo deqa ni a qa kiersi are qalonum?” Onaqa a na minjrej, “E are qalonum, a Qotei aqa medabu o qaji tamo bole.”

¹⁸Bole, tamo di a nami ŋam qandimo sosisqa olo ŋam poiyej. Ariya Juda tamo kokba ŋangi deqa areqalokobaiyeb. Osib aqa ai wo abu wo ŋangi metnjrnab beb. ¹⁹Bonabqa endegsib nenemnjreb, “Tamo endi nunjo aŋgro e? A bole aqa ai miligiq na ŋam qandimo ŋambabej e? Boleamqa ŋingi mergibqa iga quqwom. A kiersi bini ŋam poiyoqoqa sawa uneqnu?” ²⁰Onaqa aqa ai wo abu wo ŋangi na kamba minjreb, “Di bole, a gago aŋgro. A ai miligiq na ŋam qandimo ŋambabej di iga qalie. ²¹Ariya a kiersi bini ŋam poiyoqoqa sawa uneqnu di iga qaliesai. Tamo yai na aqa ŋamdamu boletqo di dego iga qaliesai. A tamo boleqo. A segi nenemyibqa a segi na marqas.” ²²Aqa ai wo abu wo ŋangi Juda tamo kokba ŋangi ulainjrsib deqa anjam degsib minjreb. Juda tamo kokba ŋangi nami maroqneb, “Tamo bei na marqas, ‘Yesus a bole Kristus,’ degsi marimqa

tamo di iga taqalq waiyonam a bunu olo Qotei tal miligiq gilqasai.”

²³Deqa nanği aiyel Juda tamo kokba nanği ulainjsib minjreb, “A tamo boleqo. A segi nenemyiye.”

²⁴Onaqa tamo nami ñam qandimyesoqnej qaji di Juda tamo kokba nanği na olo metonab bonaq minjeb, “Ni Qotei aqa ñam soqtosim anjam bole merge. Iga qalieonum, Yesus a une tamo. Ni degsi merge.” ²⁵Onaqa a na kamba minjrej, “A une tamo kio sai kio di e qaliesai. Ariya e nami ñam qandimo soqnem bini e olo ñam poibqoqa sawa uneqnum di e qalieonum.”

²⁶Onaqa nanği na olo nenemyeb, “Yesus a ni kiermqo? A kiersi ino ñamdamu boletqoqa ni sawa uneqnum?” ²⁷Onaqa a na kamba minjrej, “E nami merñgonum ningi ijo anjam quetbosai. Kiyaga ololo merñgit quqwab? Ningi dego Yesus aqa anğro sqajqa deqa e nenembeqnum e?”

²⁸Onaqa Farisi nanği na tamo di misilinyosib minjeb, “Ni Yesus aqa anğro. Iga Moses aqa anğro. ²⁹Iga qalie, nami Qotei a bole Moses anjam minjoqnej. Ariya Yesus a qabe na kio bej di iga qaliesai.” ³⁰Onaqa tamo dena kamba minjrej, “E nunğo anjam di quonum ugeibqo. Yesus a na ijo ñamdamu boletqoqa e sawa uneqnum. Ariya ningi mareqnum, ‘Yesus a qabe na kio bej di iga qaliesai.’ ³¹Iga qalie, tamo nanği une ateqnum qaji nanği Qotei pailyqab di Qotei a nanğo pail quqwasai. Ariya tamo nanği Qotei qa ulaoqsib aqa areqalo dauryeqnum qaji nanği Qotei pailyqab di Qotei a nanğo pail quqwas. ³²Tamo ai miligiq na ñam qandimo ñambabo qaji di tamo bei na boletonaq iga nami unosaioqnum. ³³Qotei na Yesus qariñyosai qamu a kumbra bole bei babtqa keresai.”

³⁴Onaqa Farisi nanği na kamba minjeb, “Une aqa kumbra inoq di beterejunu. Ni une ti sosimqa ñambabem agi bini ni degsi unum. Deqa ni Qotei aqa anjam iga mergaim.” Degsib minjsib a taqalq waiyosib a olo Qotei tal miligiq gilqajqa saidyeb.

Tamo nanği Yesus qa nanğo areqalo singilatqasai di nanği tamo ñam qandimo bul sqab

³⁵Farisi nanği na tamo di taqalq waiyonab Yesus a degsi qusiqa a qa ñamosiq itosiq minjej, “Ni Tamo Anğro qa ino areqalo singilatatum e?”

³⁶Onaqa a na kamba Yesus minjej, “O Tamo Koba, Tamo Anğro di yai? Ni merbimqa e qusiy ijo areqalo a qa singilatqai.” ³⁷Onaqa Yesus na minjej, “Ni Tamo Anğro itonum agi e. Endego aqo ombla anjam mareqnum.”

³⁸Onaqa a na Yesus minjej, “O Tamo Koba, e ni qa ijo areqalo singilatatum.” A degsi Yesus minjsiq aqa areq di singa pulutosiq a biñiyej.

³⁹Onaqa Yesus a marej, “E tamo unğasari nanğo kumbra qa nanği peginjrqajqa deqa mandamq aiem. Deqa tamo ñam qandimo unub qaji nanği olo ñam poinjrqas. Tamo ñamdamu bole ateqnum qaji nanği olo

nam qandimnjrqas.” ⁴⁰Onaqa Farisi qudei Yesus aqa areq di soqneb qaji nangi aqa anjam di qusib nenemyeb, “Iga dego nam qandimgejunu kio?” ⁴¹Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Ninggi nam qandimngejunu qamu ningi une saiqoji unub qamu. Ariya ningi maronub, ‘Iga namdamu bole ateqnum.’ Deqa ningi une ti unub.”

Yesus a kaja nango taqato tamo bole

10 ¹Osiqa Yesus a olo anjam endegsi minjrej, “Ninggi quie. E bole merngwai. Tamo bei a kaja nango jer miligiq gilqa osimqa siranmeq na gilqa uratosim qalaq na jer prugosim miligiq gilqas di a bajin tamo. ²Tamo a siranmeq na jer miligiq gilqas di a kaja nango mandor bole. ³Deqa siranme taqato tamo na siran waqtetoqnm miligiq giloqnsim aqa segi kaja nango nam metnjroqnm nangi aqa kakoro qusib boqrib joqsim oqedoqnas. ⁴Aqa segi kaja kalil nangi joqsim oqedoqnsim a nangi qa namosim giloqnmqa nangi aqa kakoro qa poinjrqa deqa nangi a dauryoqnb. ⁵Tamo lanaj bei na nangi metnjrqas di nangi aqa kakoro qaliesai deqa nangi a dauryqasai. Nangi a uratosib jaraiqb.” ⁶Yesus a na Farisi nangi yawo anjam degsi minjrnaqa nangi qusib utru poinjrosai. ⁷Deqa Yesus a na aqa yawo anjam di aqa damu ubtosiq endegsi minjrej, “Ninggi quie. E bole merngwai. Kaja nango jer miligiq gilqajqa siranme agi e segi. ⁸Tamo kalil e bosaisam nami beb qaji nangi bajin tamo. Ariya kaja nangi nango medabu dauryosai. ⁹E segi siranme. Tamo bei a e qa bosim jer miligiq giloqnas di Qotei na a oqas. Amqa a miligiq gile oqede osim ingi bole uyoqnas.

¹⁰“Bajin tamo nangi ingi bei qa bosaieqnb. Nangi kaja bajinosib numqajqa deqa beqnb. Ariya e degyqa bosai. E na kaja nangi nambile enjritqa nangi nambile sqajqa e deqa bem. ¹¹E kaja nango Mandor bole. Deqa e na kaja nangi aqaryainjrqa osiy ijo segi nambile uratosiy moiqa. ¹²Tamo lanaj bei a silali qa segi wauqa osimqa a kaja nangi geregere taqatnjrqasai. Tamo di a kaja nango mandor bolesai. Kaja nangi di aqa sai. Deqa baun juwan bamqa unsim kaja nangi uratnjrsim a ulanqas. Amqa baun juwan na kaja qudei numim kalil segisegiosib jaraiqb. ¹³A silali qa segi wauqa osimqa a kaja nangi geregere taqatnjrqasai. Deqa a kaja nangi qa are sosai. Deqa baun juwan bamqa a kaja nangi uratnjrsim ulanqas.

¹⁴“E kaja nango mandor bole. E ijo segi kaja nangi qa qalie. Ijo segi kaja nangi e qa dego qalie. ¹⁵Ijo Abu a e qa qalie. E ijo Abu qa qalie. Dego kere e ijo segi kaja nangi qa qalie. Nangi dego e qa qalie. Deqa e na kaja nangi aqaryainjrqa osiy ijo segi nambile uratosiy moiqa. ¹⁶Ijo kaja qudei dego jer oqeq di unub. Nangi jer miligiq endi sosai. Deqa e nangi dego joqsiy bosiy ijo kaja jer miligiq endi unub qaji nangi ti turtnjrsiy jer qujaiq di breinjrqi. Yim nangi mandor qujaiq di sosib ijo medabu

dauryoqnqab. ¹⁷Ijo Abu na e tulan qalaqalaibeqnu. Di kiyaaq? E ijo segi nambile uratosiy moiqa. Osiy olo subq na tigelqai. ¹⁸Tamo bei na ijo nambile yaibqa keresai. E ijo segi areqalo na ijo nambile uratosiy moiqa. E singila ti unum deqa e na ijo nambile uratqa kere. E singila ti unum deqa e na olo ijo nambile oqa kere. Ijo Abu na nami merbej, 'Ni degye.' Deqa e degyqai."

¹⁹Onaqa Juda nanqi Yesus aqa anjam di qusibqa areqalo bei bei osib poelejeb. ²⁰Osib tamo gargekoba nanqi endegsib mareb, "Yesus a mondor uge ti unu. Deqa a tulan nanariqo. Ninqi kiyaaq aqa anjam queqnub?" ²¹Ariya tamo qudei nanqi mareb, "Tamo a mondor uge ti sqas di a anjam bole deqaji marqa keresai. Mondor uge a na tamo nam qandimo boletqa kere e?"

Juda tamo kokba nanqi Yesus aqa anjam qa minjij oqetnjrej

²²Nami Juda nanqo moma nanqi atra tal siran waqteb. Deqa olo are qalqajqa yori bati Jerusalem dia brantej. Bati di ulili aiqa bati. ²³Onaqa Yesus a atra tal miligiq gilsiq dena atra tal me nam Solomon dia walweloqnej. ²⁴Walweleqnqa Juda tamo kokba nanqi Yesus aqa areq di koroosib minjeb, "Bati gembub koboamqa ni na ino nam ubtsim geregere mergwam? Ni Kristus boleamqa geregere merge."

²⁵Onaqa Yesus na kamba minjrej, "E nami ninqi merngonum, 'E Kristus.' Merngonumqa ninqi quonub ugeingwo. Wau kalil e ijo Abu aqa nam na yeqnum qaji di ninqi geregere tenemtoqniye. Tenemtosib endegsi poingwas, 'Bole, Yesus a Kristus.' ²⁶Ninqi ijo kaja sai deqa ninqi e qa nungo areqalo singilatosaieqnub. ²⁷Ijo kaja nanqi ijo medabu queqnub. E nanqi qa qalie. Nanqi e daurbeqnub. ²⁸E nanqi nambile enjritqa nanqi nambile gaigai sqab. Deqa nanqi padalqasai bolesai. Tamo bei na nanqi ijo banq dena yaibqa keresai. ²⁹Ijo Abu a na nanqi e ebej. A segi qujai Qotei Koba. A na ingi ingi kalil tulan bunjrejunu. Deqa tamo bei na ijo kaja nanqi ijo Abu aqa banq dena yaibqa keresai bolesai. ³⁰Aqo ijo Abu wo iga tamo qujai."

³¹Onaqa Juda nanqi Yesus aqa anjam di qusibqa nanqi a qalib moiqaqqa marsib menij elejeb. ³²Osib Yesus qalqa laqnab endegsi minjrej, "E na ninqi Qotei aqa wau bole bole gargekoba osorngonem. Ninqi wau deqa kiersib are qalsib deqa e lubsib moiqbqa menij elejeb?"

³³Onaqa Juda nanqi na kamba endegsib minjeb, "Iga ino wau bole bei qa are qalsim ni menij na lumqasai. Ni Qotei misilinyonum deqa lumqom. Agi ni Qotei aqa sawa osim maronum, 'E segi Qotei.' Ni degsi maraim. Ni mandam tamo. Deqa ni lumqom."

³⁴Onaqa Yesus na kamba minjrej, "Nungo dal anjam bei nami endegsib nengrenyeb unu, 'E ninqi merngonum, "Ninqi qotei." ' Nungo dal anjam nami degsib nengrenyeb unu. ³⁵Agi nami Qotei a tamo nanqi endegsi

minjrej, ‘Ningi qotei.’ Qotei aqa anjam kalil nengrenq di unu qaji di iga olo bulyqa keresai. ³⁶ Ariya ijo Abu a segi na e giltbosiq qarinbonaq mandamq aiem. Deqa e maronum, ‘E Qotei aqa Ijiri.’ E degsi maronumqa ningi kiyqa merbonub, ‘Ni Qotei aqa sawa osim maronum, “E segi Qotei?”’

³⁷ “E ijo Abu aqa wau yosaiotqa ningi ijo anjam quetbaib. ³⁸ Ariya e Qotei aqa wau yeqnum. Deqa ningi ijo anjam quib ugeingim ningi ijo wau uniye. Unsib poingwas, bole, e Qotei aqa Ijiri. Osib dena ningi geregere qalieqab, ijo Abu na e beterbejunu. E na ijo Abu beteryejunum.”

³⁹ Onaqa nangi Yesus aqa anjam di qusib a ojqa yonab a nangi alelnjrsiq ulanej.

⁴⁰ Ulanosiq olo Jordan ya taqal beiq gilej. Gilsiq sawa Jon na nami tamo ungasari nangi yansnjroqnej qaji sawa di soqnej. ⁴¹ Sonaqa tamo ungasari gargekoba nangi aqaq giloqneb. Aqaq giloqnsib segi segi maroqneb, “Bole, Jon a na aqa anjam singilatqa osiq Qotei aqa manwa bei babtosaioqnej. Ariya anjam kalil a na Yesus qa maroqnej qaji di bole.” ⁴² Nangi degsib maroqneb. Deqa Yesus a sawa dia sonaqa tamo ungasari gargekoba nangi a qa nango areqalo singilatoqneb.

Lasarus a makobaiyosiq moiej

11 ¹ Tamo bei aqa ñam Lasarus a maiyej. Lasarus aqa qure utru Betani. Qure di Maria aqa nawi Marta wo nango qure utru.

² Maria agi Tamo Koba Yesus aqa singaq di gorej bilentosiq aqa gate banga na nuntej qaji agi a. Aqa nawi Lasarus a maiyej. ³ Deqa Maria wo Marta wo nangi na tamo qudei qarijnjnab Yesus aqaq gilsib minjeb, “O Tamo Koba, tamo ni tulan qalaqalaiyeqnum qaji a maiyqo.” ⁴ Onaqa Yesus a nango anjam di qusiq minjrej, “Ma di tamo moiqajqa ma sai. Tamo ungasari nangi Qotei aqa singila unsib aqa ñam soqtqajqa deqa a ma di oqo. Gam dena e Qotei aqa Ijiri e dego ñam koba oqai.”

⁵ Yesus a Marta na aqa nawi Maria na Lasarus na nangi qalub tulan qalaqalainjroqnej. ⁶ Lasarus a maiyej anjam di qusiq quosaibulosiq sawa a soqnej qaji dia bati aiyel olo soqnej. ⁷ Osiqa aqa angro nangi minjrej, “Iga olo Judia sawaq aiqom.” ⁸ Onaqa nangi na Yesus minjeb, “O Qalie Tamo Koba, nami yala Juda nangi meniñ na ni lumqa mareb. Di ni olo deq aiqam e?” ⁹ Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Señ oqsik qanamqo sawa suwanqo. Deqa tamo nangi sawa unsib walwelqa kere. Mangalqasai. ¹⁰ Ariya sej aisiq qoloqo sawa ambruqo. Deqa tamo nangi walwelqa keresai. Mangalqab.”

¹¹ Yesus a anjam degsi marsiq olo minjrej, “Gago was Lasarus a ñeiejunu. E aisiy dudumyai.” ¹² Onaqa Yesus aqa angro nangi aqa anjam di qusibqa minjeb, “O Tamo Koba, a ñeiejunu degam aqa ma saiqas.” ¹³ Nangi Lasarus a bole ñeiejunu edegeb. Di sai. A bole moiej.

Yesus a Lasarus aqa moio qa sigitosiq a ñeio qa marej. ¹⁴Deqa a na olo ubtosiq minjrej, “Lasarus a bole moiyo. ¹⁵Ningi ijo singila unsib e qa nungo areqalo singilatqajqa deqa e aqaq aiosaisonam a moiyo. Deqa e ijo kumbra deqa areboleboleibqo. Ningi tigelab iga Lasarus aqaq aiqom.”

¹⁶Onaqa Tomas aqa ñam bei Didimus a na Yesus aqa angro qudei nangi minjrej, “Unġum. Iga kalil aisim Yesus a ti moiyo.”

**Yesus a marej, “E segi subq na tigelo qa utru.
E segi ñambile gaigai sqajqa utru.”**

¹⁷Onaqa Yesus a nangi ti aisibqa Betani qure jojomye. Osib anjam endegsi queb, Lasarus a nami moiej subq ateb. Bati qolqe koboej. ¹⁸Betani qure di Jerusalem qure jojom. 3 kilomita dego. ¹⁹Deqa Juda tamo unġasari gargekoba Betani qureq bosib Marta wo Maria wo nangjo jaja moiej deqa are latetnjrqajqa koroosib soqneb.

²⁰Onaqa Marta a anjam endegsi quej, “Yesus a beqnu.” A degsi qusiq walwelosiq gamq di turqajqa gilej. Maria a talq di awesoqnej. ²¹Marta a gilsiq Yesus gamq di turosiq minjej, “O Tamo Koba, ni nami endi so qamu ijo jaja a moiosai qamu. ²²Ariya bini e qalieonum, ni ingi kie qa Qotei pailyqam a na emqas.”

²³Onaqa Yesus na Marta minjej, “Ino jaja a olo subq na tigelqas.” ²⁴Onaqa Marta na kamba minjej, “E qalie, dijo batiamqa tamo unġasari kalil nangi subq na tigelabqa ijo jaja dego ombra tigelqab.” ²⁵Onaqa Yesus na minjej, “E segi subq na tigelo qa utru. E segi ñambile sqajqa utru. Tamo a e qa aqa areqalo singilatosim moiqa di unġum. A ñambile sqas. ²⁶Tamo kalil ñambile sosib e qa nangjo areqalo singilateqnub qaji nangi olo bunu moiqaasai. Nangi ñambile gaigai sqab. O Marta, ni ijo anjam di qusim ino areqaloq di singilatonum e?”

²⁷Onaqa Marta na Yesus minjej, “Od, Tamo Koba. E qalieonum, ni Kristus, Qotei aqa Ijiri. Ni qujai Qotei na nami qarinqmonaqa mandamq aiem qaji. Deqa e ni qa ijo areqalo singilatonum.”

Yesus a Lasarus qa are ugeiyonaqa akamej

²⁸Marta a anjam degsi marsiq olo puluosi aisiq aqa nawi Maria metonaq aqa areq bonaq ombra sasalosibqa minjej, “Qalie Tamo Koba Yesus a bqo. A endi unu. A ni qa marqo.” ²⁹Onaqa Maria a Marta aqa anjam di qusiq tigeloqujatosiq Yesus unqa gilej. ³⁰Yesus a qure miligiq aiosaisoqnej. A Marta wo gamq di anjam mareb sawaq di soqnej. ³¹Sonaqa Juda tamo unġasari Maria ombra aqa talq dia are latetoqneb qaji nangi Maria a tigeloqujatosiq tal uratosiq gileqnaqa unsib are qaleb, “A Lasarus aqa subq dia akamtqajqa gileqnu.” Nangi degsi are qalsib tigelosib Maria dauryosib gileb.

³²Maria a gilsiq sawa Yesus soqnej qaji di brantosiq Yesus unsiq aqa areq di singa pulutosiq minjej, “O Tamo Koba, ni nami endi so qamu ijo jaja a moiosai qamu.”

³³ Onaqa Yesus a Juda tamo ungasari Maria dauryosib beb qaji nangi Maria ombla akamoqneb di unsiqqa nangi qa are ugeiyonaqa nenemnjurej, ³⁴ “Ningi Lasarus qabia subq ateb?” Onaqa nangi na minjeb, “O Tamo Koba, ni bosim aqa sub une.” ³⁵ Degsi minjnabqa Yesus a dego akamej. ³⁶ A akamonaqa Juda nangi di unsibqa mareb, “Ningi uniye. Yesus a Lasarus tulan qalaqalaiyoqnej deqa akamqo.” ³⁷ Onaqa Juda tamo qudei nangi Yesus qa yomuosib mareb, “Yesus a nami tamo nam qandimo boletnjroqnej. A kiyaaqa Lasarus boletosai? Amqa a moiqaasai.”

Yesus a Lasarus subq na tigeltej

³⁸ Onaqa Yesus a nango yomu anjam di qusiqa are gulubeiyonaqa walwelosiq Lasarus aqa subq gilej. Sub di mana miligiq di bogeb. Lasarus nami subq atsib meniñ kobaquja na sub me getenteb. ³⁹ Deqa Yesus na minjrej, “Meniñ kobaquja di taqal atiye.” Onaqa tamo moiej qaji aqa nawi Marta a na Yesus minjrej, “O Tamo Koba, a nami moiej bati qolqe gilqo. Iga meniñ taqal atqom di aqa qusa quleqwas.” ⁴⁰ Onaqa Yesus na kamba minjrej, “E nami mermonum, ni e qa ino areqalo singilatqam di ni Qotei aqa singila unqam.” ⁴¹ Degsi minjnaqa nangi meniñ kobaquja di taqal atnabqa Yesus a lan goge tarosiq Qotei endegsi pailyej, “O Abu, ni ijo pail endi quonum deqa e ni qa tulan areboleboleibqo. ⁴² E qalieonum, ni gaigai ijo pail queqnum. Ariya e tamo ungasari ijo areq endia tigelejunub qaji nangi qa are qalsim deqa e ni pailmonum. Amqa nangi qalieqab, ni na e qarinqbonam mandamq aiem.”

⁴³ Yesus a degsi Qotei pailyosiq koboonaqa a tulan koba maosiq marej, “O Lasarus, ni subq dena tigelosim au.” ⁴⁴ Degsi marnaqa tamo moiej qaji a subq dena tigelosiq oqedej. Aqa singa ti ban ti nami gara na dalaeb. Aqa ulatamu dego gara na qoseb. Deqa Yesus na minjrej, “Aqa gara di pambloiyib walwelosim gilem.”

Juda tamo kokba nangi koroosib Yesus qalib moiqaqja maroqneb

⁴⁵ Bati deqa Juda tamo ungasari Maria aqa talq dia are latetoqneb qaji nangi Yesus aqa singila di unsibqa nango ambleq di tamo gargekoba nangi Yesus qa nango areqalo singilateb. ⁴⁶ Ariya nangi qudei Farisi nangoq gilsib kumbra Yesus yej qaji deqa sainjreb. ⁴⁷ Sainjrnab qusibqa atra tamo kokba ti Juda tamo kokba ti metnjrnab nango areq bosib koba na koroosib mareb, “Iga kierqom? Yesus a manwa gargekoba yeleneqnu. ⁴⁸ Iga a uratonam degsi kumbra yoqnqas di tamo ungasari kalil nangi a qa nango areqalo singilatqab. Yim Rom nangi bosib gago atra tal niñaqyosib iga dego kobotgoiqab.”

⁴⁹ Wausau deqa tamo bei aqa nam Kaiafas a Juda nango atra tamo gate soqnej. Deqa a nango ambleq di tigelosiq minjrej, “Ningi tulan nanarionub. Anjam lanja lanja mareqnub. ⁵⁰ Ningi are qaliye. Tamo qujai a tamo ungasari kalil qa moiqa di kere. Amqa iga kalil padalqasai.”

⁵¹Kaiafas aqa segi areqalo na anjam di marosai. A wausau deqa atra tamo gate soqnej deqa a Qotei aqa medabu osiqa anjam di marej. Yesus a Juda nanği qa moiqa anjam di ubtsiq marej. ⁵²Bole, Yesus a Juda nanği segi qa moiqasai. Qotei aqa angro kalil sawa bei beiq di unub qaji nanği qa ti moiqa. Moisis nanği kalil koroinjrimqa nanği aqa segi tamo unğasari sqab. Kaiafas a anjam di ubtsiq marej.

⁵³Ariya bati deqa Juda tamo kokba nanği Yesus qalib moiqaqqa anjam gereiyeqneb. ⁵⁴Onaqa Yesus a di qalieosiq deqa a Juda nango ambleq di walwelosaiqnej. A segitosiqa qure kiñala bei wadau sawa jojom deq gilsiq aqa angro nanği koba na dia soqneb. Qure di aqa ñam Efraim.

⁵⁵Onaqa Juda nango yori bati koba jojomej. Qotei a nami Israel nanği Isip sawaq dia padalqa laqnabqa elejosiq aqaryainjrej deqa are qalqajqa yori bati jojomonaqa Juda tamo unğasari tulañ gargekoba nango qure qureq dena tigelosib yori bati di unqajqa deqa Jerusalem beb. Juda nango kumbra agiende. Yori bati di brantosaisoqnimqa nanği Jerusalem bosib nango segi jejamu yansosib yori bati tarinqab. Deqa nanği Jerusalem beb. ⁵⁶Ariya nanği Jerusalem bosib Yesus qa ñamoqneb. Deqa nanği atra tal miligiq bosib segi segi maroqneb, “Ninği kiersib are qalonub? Yesus a yori bati unqajqa Jerusalem bqas kio sai kio?” ⁵⁷Nanği degsib maroqneb. Di kiyaa? Atra tamo kokba ti Farisi ti nanği na tamo unğasari nanği nami endegsib minjreb, “Tamo bei a Yesus qabi soqnimqa unsim bosim iga mergem. Yim iga Yesus ojsim tonto talq waiyqom.”

Maria a gorenj quleq tulañ boledamu Yesus aqa singaq di bilentej

12 ¹Ariya Juda nango yori bati koba jojomej. Bati 6-pela amqa brantqas. Deqa Yesus a tigelosiq Betani qureq gilej. Qure di Lasarus agi Yesus na subq na tigeltej qaji aqa qure utru. ²Gilnaqa qure deqaji tamo unğasari nanği unsibqa areboleboleijnrnaqa ingi goieteb. Ariya Marta a ingi suweiyosiq Lasarus wo Yesus wo tamo qudei ti metnjrnaq bosib koba na awoosib ingi uyoqneb. ³Onaqa Maria a gorenj quleq tulañ boledamu silali kobaquja na awaiyej qaji di jalinaq jigsiaq osi bosiqa Yesus aqa singaq di bilentosiq aqa segi gate banga na nuntetej. Onaqa gorenj aqa quleq na tal keretej. ⁴Onaqa Yesus aqa angro bei aqa ñam Judas Iskariot bunuqna Yesus osim jeu tamo nango banq di atqas qaji a Maria aqa kumbra di unsiqa njirinosiq marej, ⁵“Iga kiyaa gorenj di qarinyosai? Osim meniñ silali 300 osim tamo ingi ingi saiyoji unub qaji nanği aqaryainjrosai?” ⁶Judas a tamo ingi ingi saiyoji unub qaji nanği qa are qalsiq anjam di marosai. A bajin tamo. A Yesus aqa angro nango silali jugwajqa qun taqatoqnej. Deqa nanği qun miligiq di silali ateqnab a na olo bajinoqnej. A deqa are qalsiq marej.

⁷Onaqa Yesus a Judas aqa anjam di qusiqa minjej, “Unja di uratim a gorenj di ojeme. Ojesoqnimqa e moiqai. Moitqa nanği na e subq atqab.

⁸Tamo ingi ingi saiqoji unub qaji nangi bati gaigai ningi ti sqab. Ariya e bati gaigai ningi ti sqasai.”

Atra tamo kokba nangi Lasarus dego qalsib moiotqa maroqneb

⁹Ariya Juda tamo ungasari tulan gargekoba nangi qalie, Yesus a Betani qureq bosiq di soqnej. Deqa nangi a unqa beleheb. Nangi Yesus segi unqajqa bosai. Nangi qalie, Yesus a nami Lasarus subq na tigeltej. Deqa nangi a dego unqa beb. ¹⁰Yesus a Lasarus subq na tigeltej deqa atra tamo kokba nangi Lasarus dego qalsib moiotqa maroqneb. ¹¹Di kiyaqa? Juda tamo ungasari tulan gargekoba nangi atra tamo kokba nangi daurnjrqa uratosib Yesus qa nango areqalo singilatosib a dauryeb.

Yesus a mandor koba bul Jerusalem miligiq gilej

¹²Juda tamo ungasari tulan gargekoba nangi yori bati di unqa marsib Jerusalem beleheb. Belejosib Jerusalem dia nreñesonab nebeonaqa nangi endegsib queb, “Yesus a Jerusalem bqas.” ¹³Nangi degsi qusib deqa nangi tuwom banga eleñosib Yesus gamq di turqajqa aieb. Aisib Yesus beqnaqa gamq di turosibqa tulan koba leleñosib endegsib minjeb, “Iga Qotei qa tulan areboleboleigwo. Tamo a bqo endi Tamo Koba Qotei aqa ñam na bqo. Deqa Qotei na a tulan gereiyeme. A Israel nango Mandor Koba.”

¹⁴Onaqa Yesus a donki osiqa quraq di awoej. Aqa kumbra deqa nami Qotei aqa anjam endegsib nengrenyeb unu, ¹⁵“O Saion tamo ungasari, ningi ulaaib. Ningi uniye. Nungo Mandor Koba a donki bunuj quraq di awoosiq beqnu.” ¹⁶Nami Yesus aqa angro nangi anjam di aqa utru poinjrosai. Ariya bunuqna Qotei na Yesus ñam kobaquja yonaqa nangi Qotei aqa anjam nengrenq di so qaji deqa olo are qalsibqa qalieeb, anjam di Yesus qa nengrenyeb. Osib tamo ungasari nango kumbra deqa olo are qalsib aqa utru poinjrej.

¹⁷Lasarus a moisiq subq di sonaqa tamo ungasari gargekoba nangi Yesus ombla sosib a Lasarus metosiq subq na tigeltonaq uneb. Unsib deqa anjam mare mare laqneb. ¹⁸Mare mare laqnab tamo ungasari tulan gargekoba queleheb. Quelejosib deqa Yesus a donki bunuj quraq di awoosiq Jerusalem beqnaqa nangi a gamq di turqajqa aieleheb. ¹⁹Ainabqa Farisi nangi na unjrsibqa segi segi maroqneb, “Iga Yesus singila na saidyeqnamqa keresaiiqe qnu. Ningi uniye. Tamo ungasari kalil nangi a dauryeqnub.”

Grik tamo qudei nangi Yesus unqajqa Filip minjeb

²⁰Ariya tamo ungasari Qotei louqa marsib yori bati di unqajqa Jerusalem aieleheb qaji nango ambleq di Grik tamo qudei soqneb. ²¹Deqa Grik tamo nangi di Filip aqaq di branteb. Di kiyaqa? Filip a dego Grik

tamo deqa. Filip aqa qure utru Betsaida. Qure di Galili sawaq di unu. Ariya nan̄gi Filip aqaq di brantosib minjeb, “O gago was, iga Yesus unqa bonum.” ²² Onaqa Filip a aisiqa Grik tamo nango anjam mareb qaji di Andru minjeb. Minjsiqa Andru ombla gilsib anjam di olo Yesus minjeb. ²³ Minjnab qusiqa nan̄gi kamba minjrej, “E Tamo Angro. Deqa e ñam koba oqajqa bati brantqo. ²⁴ Ningi quie. E bole merngwai. Wit yago breiyibqa mandamq aisim moiqaasai di a laŋa sqas. Ariya moiqa di a olo qoqi oqsim gei gargekoba atelenqas. ²⁵ Dego kere tamo bei na aqa segi ñambile tulaŋ qalaqalaŋqas di a padalqas. Ariya tamo bei a mandamq endia aqa segi ñambile qoreiyqas di a ñambile gaigai sqas. ²⁶ Tamo bei a ijo wau yqa osimqa a e daurbem. Yimqa qure e sqai qaji di ijo wau tamo a dego e ombla sqas. Tamo bei a ijo wau yoqnqas di ijo Abu na a ñam kobaquja yqas.”

Nan̄gi na Tamo Angro soqtosib gaintqab

²⁷ Osiqa Yesus a olo anjam endegsi marej, “Endego e are tulaŋ gulubekobaibqo. Deqa e endegsi Qotei pailyqai kio, ‘O ijo Abu, ni na marimqa gulube e qa bqa laqnu endi e qa baiq?’ Ungum, e degsi Qotei pailyqasai. Gulube aqa bati endi e qa branteme. E deqa mandamq aiem. ²⁸ O ijo Abu, ni na ino ñam tulaŋ kobaqujatime.” Yesus a anjam degsi marnaqa laŋ goge dena anjam endegsi bej, “E ijo ñam agi kobaqujatonom. Deqa olo kobaqujatqai.” ²⁹ Onaqa tamo ungasari Yesus aqa areq di tigelesoqneb qaji nan̄gi anjam di qusibqa segi segi maroqneb, “Kola anjam atqo kio?” Onaqa tamo qudei nan̄gi mareb, “Sai. Laŋ angro bei na Yesus anjam minjqo.”

³⁰ Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Anjam ningi quonub qaji di e aqaryaiqbajqa bosai. Di ningi aqaryaiŋwajqa bej. ³¹ Ningi quie. Qotei a tamo ungasari mandamq endi unub qaji nango une qa nan̄gi peginjrqaqqa bati brantqo. Qotei na mandamq endeqa gate koba Satan taqal waiyqajqa bati agi brantqo. ³² E bini mandamq endi unum. Ariya bunuqna jeu tamo nan̄gi na e soqtbosib goge gaintbqab. Yimqa bati deqa e na tamo ungasari kalil nan̄gi metnjritqa nan̄gi e qa bqab.” ³³ Yesus aqa segi moiqaqqa gam di boleq atqa osiqa degsi marej.

³⁴ Onaqa tamo ungasari nan̄gi dena kamba Yesus minjeb, “Kristus a bati gaigai sqas. Nami dal anjam degsi marnab iga quem. Deqa ni kiyaaq maronum, ‘E Tamo Angro soqtbosib gaintbqab?’ Tamo Angro di tamo yai?”

³⁵ Onaqa Yesus na minjrej, “Puloŋ a nungo ambleq di sokiñalaysim ningi olo uratŋwas. Puloŋ a nungo ambleq endi unu. Deqa ningi puloŋ di osib puloŋq na laqniye. Yimqa ambruŋwasai. Tamo ambruq na laqnu qaji a ambruq di sosim qabitqas kio? Di a qalieqasai. ³⁶ Puloŋ a nungo ambleq endi unu. Deqa ningi puloŋ di osib puloŋ qa nungo areqalo siŋgilatiye. Ningi degyqab di ningi puloŋ aqa angro bole sqab.”

Juda tamo gargekoba nangi Yesus qa nango areqalo singilatosai

Yesus a anjam degsi minjrsiqa nangi uratnjrnaq nangi a olo unosai. ³⁷Yesus a Qotei aqa manwa gargekoba nango namgalaq di yoqnej. Yeqnaqa nangi unoqnsib deqa nango areqalo singilatosai. ³⁸Nango kumbra uge dena anjam bei nami Qotei aqa medabu o tamo Aisaia na marej qaji di aqa damu brantej. A endegsi marej, “O Tamo Koba, tamo yai a gago anjam endi qusiqa aqa areqaloq di singilatqo? Tamo yai a Tamo Koba Qotei aqa singila unqo?” Aisaia a nami anjam degsi marej.

³⁹Deqa nangi Yesus qa nango areqalo singilatqa keresai. Utru deqa Aisaia a anjam bei dego endegsi nengrenyej, ⁴⁰“Qotei a nango namdamu getentetnjrej. A nango are miligi dego getentetnjrej. Deqa nangi nango namdamu na Qotei aqa kumbra bei unqa keresai. Nangi nango are miligiq na Qotei aqa anjam dego poinjrqa keresai. Deqa nangi are bulyosib e qa bqa keresai. Deqa e na nangi olo boletnjrqasai.” ⁴¹Aisaia a nami Yesus aqa singila unsiq deqa Yesus qa degsi marej.

⁴²Bole, Juda tamo kokba gargekoba nangi are bulyosib Yesus qa nango areqalo singilateb. Ariya nangi Farisi nangi ulainjrnsib deqa nangi boleq na Yesus aqa nam marosaioqneb. Nangi are qaleb, “Iga boleq na Yesus aqa nam marqom di Farisi nangi na iga Qotei tal miligiq gilqa saidgwab.” ⁴³Nangi degsib are qaleb. Di kiyacaq? Nangi tamo na nango nam soqtqajqa arearetnjroqnej. Nangi Qotei na nango nam soqtqajqa arearetnjroaioqnej.

Anjam Yesus na tamo ungasari nangi palontsiq minjroqnej qaji dena nango une qa nangi peginjrqas

⁴⁴Onaqa Yesus a tulan koba lelenosiq marej, “Tamo bei a e qa aqa areqalo singilatqas di a e qa segi aqa areqalo singilatqasai. Ijo Abu e qarinqej qaji a qa dego aqa areqalo singilatqas. ⁴⁵Tamo bei a e nubqas di a ijo Abu e qarinqej qaji di dego unqas. ⁴⁶E pulon bulosim mandamq aiem. Deqa tamo ungasari kalil e qa nango areqalo singilatqab qaji nangi ambrud di sqasai. ⁴⁷Tamo bei a ijo anjam qusimqa ariya a dauryqasai di e aqa une deqa a pegiyqasai. E na tamo ungasari mandamq endi unub qaji nango une qa peginjrqas bosai. E nangi oqajqa bem. ⁴⁸Ariya tamo bei na e qoreibosim ijo anjam quqwa uratqas di aqa une qa pegiyqajqa tamo unu. Diyo batiamqa anjam e mareqnum qaji dena tamo di aqa une qa pegiyqas. ⁴⁹E ijo segi areqalo na anjam endi marosaieqnum. Ijo Abu e qarinqej qaji a na anjam merbeqnaqa quoqnsim agi mareqnum. ⁵⁰E qalieonum, ijo Abu Qotei aqa anjam di hambile gaigai sqajqa anjam. Deqa anjam kalil e mareqnum qaji endi ijo Abu na e merbeqnaq quoqnsim agi mareqnum.”

Yesus na aqa angro nango singa yansetnjrej

13 ¹Qotei a nami Israel nangi Isip sawaq dia padalqa laqnaqbaq elenosiq aqaryainjrej deqa are qalqajqa yori bati koba jojomonaqa

Yesus a endegsi qalieej, “E mandam endi so bati koboqo. E moisiy ijo Abu aqaq olo oqwa bati brantqo.” A degsi qalieosiq deqa aqa segi tamo ungasari mandamq di soqneb qaji nangi tulan qalaqalainjroqnsiq gilsiq aqa moiqa bati itej.

²Ariya bilaqtonaqa a na aqa angro nangi joqsiqa koba na awoosib ingi uyoqneb. Ingi uyeq nabqa Satan a Judas Iskariot aqa are miligiq aisiqa Judas na Yesus osim jeu tamo nango banq di atqajqa areqalo di tigeltetej. Judas a Saimon Iskariot aqa njiri. ³Ariya Yesus a qalieej, aqa Abu na ingi ingi kalil aqa banq di atelenej. A Qotei aqaq dena bej olo puluosim Qotei aqaq oqwas di dego qalieej. ⁴Deqa a aqa angro nangi ti ingi uyoqnsibqa a tigelosiq aqa gara olekoba piqtosiq jejamu piyo qaji gara osiq tigej. ⁵Tigsiqa kangal tamo bulosiq tabirq di ya qamsiq aqa angro nango singa yansetnjroqnsiq jejamu piyo qaji gara tigej qaji dena nuntetnjroqnej.

⁶Osiqa Pita aqa singa yansetqa laqnaqa minjej, “O Tamo Koba, ni ijo singa yansetbqam e?” ⁷Onaqa Yesus na kamba minjej, “Kumbra e endego yeqnum endi ni utru poimosaiunu. Bunuqna ni poimqas.” ⁸Onaqa Pita na Yesus saidyosiq minjej, “Ni ijo singa yansqasai. Saibolesai.” Onaqa Yesus na minjej, “E ni yansmqasai di ni e ombla sqa keresai.” ⁹Onaqa Saimon Pita na minjej, “O Tamo Koba, ni ijo singa segi yansaim. Ijo ban ti gate ti dego yansetbe.” ¹⁰Onaqa Yesus na minjej, “Tamo a yalqo a olo yalqasai. Aqa singa segi yansqas di kere. Dena a torei milalo sqas. Ningi milalo unub. Ariya e ningi kalil qa marosai.” ¹¹Yesus a qalieej, aqa angro bei agi Judas a na Yesus osim jeu tamo nango banq di atqas. Deqa a marej, “Ningi kalil milalo sosai.”

¹²Yesus a nango singa yansetnjrsiq koboonaqa aqa segi gara olekoba olo jigsiqa awoosiq nenemnrej, “Kumbra e endego ningi engonum qaji endi ningi utru poingwo e?” ¹³Ningi e merbeqnub, ‘O Qalie Tamo Koba. O Tamo Koba.’ Ningi e degsib merbeqnub. Di kere merbeqnub. Agi e segi qujai. ¹⁴E nungo Tamo Koba. E nungo Qalie Tamo Koba dego. Ariya e nungo singa yansetngonum. Deqa ningi dego nungo was nango singa yansetnjroqniye. ¹⁵Kumbra e endego ningi engonum qaji endi ningi kamba dego degsib yqajqa deqa kumbra osorngonum. ¹⁶Ningi quie. E bole merngwai. Kangal tamo na aqa tamo koba bunyqa keresai. Tamo a wau bei yqa gilqas qaji a na tamo a qarinyqo qaji di bunyqa keresai. ¹⁷Kumbra e yeqnum qaji endi aqa utru ningi poingwo. Deqa ningi ijo kumbra endi dauryqab di ningi tulan areboleboleingwas.

¹⁸“Ijo anjam endi e ningi kalil qa marosai. E segi na ningi giltngem deqa e ningi qa qalieonum. Ariya anjam bei Qotei aqa nenngrenq di unu qaji di aqa damu brantqas. Anjam agiende, ‘Tamo e ombla bem uyqas qaji a na e jeutbqas.’ ¹⁹Kumbra di brantosaisonaqa e nami merngonum. Deqa bunuqna kumbra di brantimqa ningi e qa nungo areqalo singilatosib marqab, ‘Bole, Yesus a segi Qotei bole.’ ²⁰Ningi quie. E bole merngwai.

Tamo bei na tamo bei e qarinyonum qaji a oqas di a e dego oqas. A e oqas di a na ijo Abu e qarinqbej qaji a dego oqas.”

Judas a Yesus osim jeu tamo nango banq di atqas

²¹ Yesus a nangi anjam degsi minjrasiq koboonaka a are tulan gulubekobaiyonaqa marej, “Ningi quiye. E bole merngwai. Ijo angro bei na e osim jeu tamo nango banq di atqas.” ²² Onaqa Yesus aqa angro nangi segi segi kokoqoqneb. Nangi qaliesai, Yesus a angro yai qa degsi marej. ²³ Yesus aqa angro bei agi Yesus na tulan qalaqalaiyoqnej qaji a Yesus aqa areq di awesoqnej. ²⁴ Deqa Saimon Pita a ban na angro di minjej, “Ni na Yesus nenemyimqa a angro yai qa degsi marqo di mermqas.” ²⁵ Onaqa angro dena Yesus beteryosiqa nenemyej, “O Tamo Koba, ni angro yai qa maronum?” ²⁶ Onaqa Yesus na minjej, “Angro e na endego bem osiy quiq di tuqtosiy anaiyqai qaji a na e osim jeu tamo nango banq di atqas.” Degsi minjsiqqa bem quiq di tuqtosiq Saimon Iskariot aqa njiri Judas anaiyej.

²⁷ Anaiyonaq uynaq Satan a Judas aqa are miligiq ainaqa Yesus na minjej, “Ni kumbra yqam qaji di endego yoqujat.” ²⁸ Yesus a na Judas degsi minjnaqa aqa angro kalil awoelenesoqneb qaji nangi aqa anjam di qusibqa utru poinjrosai. ²⁹ Judas a na nango silali jugwajqa qun taqatoqnej. Deqa nangi are qaleb, Judas a gilsim yori bati aqa ingi ingi awaiyqajqa deqa kio Yesus na degsi minjej. Nangi qudei are qaleb, Judas a gilsim ingi awaiyosim tamo ingi ingi saiqoji unub qaji nangi anainjrqaqqa deqa kio Yesus na degsi minjej. ³⁰ Ariya Judas a bem di uysiqqa warum uratosiq oqedej. Di qolo.

Yesus na dal anjam bunuj aqa angro nangi enjrej

³¹ Judas a oqedonaqa Yesus a endegsi marej, “Bini e Tamo Angro ñam koba oqai. E ñam koba otqa dena Qotei a dego ñam koba oqas. ³² Qotei a ñam koba osimqa a na e dego ñam koba ebqas. A urur ñam koba ebqas. ³³ O ijo angro ningi quiye. E ningi koba na sokiñalaysiy uratngitqa ningi e qa ñamoqnqab. Qure e oqwai qaji di ningi oqwa keresai. Ijo anjam di e nami Juda tamo nangi minjroqnem agi bini ningi dego olo merngonum. ³⁴ Endego e dal anjam bunuj engwai. Dal anjam bunuj agiende. Ningi nungo was nangi qalaqalainjroqniye. E ningi qalaqalaingeqnum dego kere ningi kamba dego nungo was nangi qalaqalainjroqniye. ³⁵ Ningi nungo was nangi qalaqalainjroqnbqa tamo kalil nangi nungo kumbra di unsibqa dena qalieoqnqab, ningi ijo angro bole.”

Yesus na Pita minjej, “Ni marqam, ‘E Yesus qaliesai.’”

³⁶ Onaqa Saimon Pita na Yesus nenemyej, “O Tamo Koba, ni qabitqam?” Onaqa Yesus na minjej, “Qure e oqwai qaji di ni mati oqwa keresai. Bunuqna ni e daurbosim qure deq bqam.” ³⁷ Onaqa Pita na olo Yesus

nenemyej, “O Tamo Koba, kiyaga e bini ni daurmqa keresai? Ni marimqa e ni qa ijo ɲambile uratosiy moiƙai.”

³⁸Onaqa Yesus na kamba minjej, “Ni e qa ino ɲambile uratosim moiqa kere e? Ni que. E bole mermƙai. Tuwe anjamosaisoqnimqa ni maroqalubtqam, ‘E Yesus qaliesai.’”

Yesus a segi qujai tamo ungasari nanɣi Abu Qotei aqaq oqwajqa gam

14 ¹Osiqa Yesus a na aqa anɣro kalil nanɣi olo endegsi minjrej, “Ninɣi are gulubeingaiq. Ninɣi Qotei qa nuɲgo areqalo singilateqnuɓ. Ariya ninɣi e qa dego nuɲgo areqalo singilateqniye. ²Lan qureq dia ijo Abu aqa talq di warum gargekoba unub. E oqsiy nuɲgo segi segi warum gereiyetɲɣwai. Degsi sosai qamu e anjam endi ninɣi mernɲgosai qamu. ³E nuɲgo segi segi warum gereiyetɲɣsiy olo bosiy ninɣi joqsiy qure e sqai di ninɣi dego e ombla sqab. ⁴Qure e sqai deq oqwajqa gam di ninɣi qalie.”

⁵Onaqa Tomas na Yesus minjej, “O Tamo Koba, qure ni oqwam qaji di iga qaliesai. Deqa iga kiersim qure deq oqwajqa gam qalieqom?” ⁶Onaqa Yesus na minjej, “E segi gam. E segi anjam bole qa utru. E segi ɲambile qa utru dego. Deqa tamo bei a gam bei na ijo Abu aqaq oqwa keresai. Ijo Abu aqaq oqwajqa gam agi e segi qujai. ⁷Ninɣi e qa qalieonub qamu ninɣi ijo Abu qa dego qalieonub qamu. Agi endego ninɣi ijo Abu qa qalieosib a unonub.”

⁸Onaqa Filip na Yesus minjej, “O Tamo Koba, ni na ino Abu iga osorgimqa di iga qa kereqas.” ⁹Onaqa Yesus na minjej, “O Filip, e bati olekoba ninɣi koba na soqnem. Ni e qa qalieosaiunum e? Tamo a e nubqo di a ijo Abu dego unqo. Deqa ni kiyaga e merbonum, ‘Ni na ino Abu iga osorge’? ¹⁰E ijo Abu beteryejunum a dego e beterbejunu di ni poimosai kio? Anjam e na ninɣi mernɲgeqnum qaji endi ijo segi areqalo na marosai. Ijo Abu na e beterbesosiq aqa wau ojeqnu. ¹¹E ijo Abu beteryejunum a dego e beterbejunu. Ninɣi ijo anjam di qusib poingem. Ariya ninɣi qusib ugeingimqa wau kalil e nuɲgo ɲamgalaq di yeqnum qaji deqa olo are qalsib dena nuɲgo areqalo e qa singilatiye.

¹²“Ninɣi quiy e. E bole mernɲɣwai. Tamo bei a e qa aqa areqalo singilatqas di wau kalil e yeqnum qaji a dego yoqnqas. Osim ijo wau di bunyosim wau tulan kokba yoqnqas. Di kiyaga? E ijo Abu aqaq olo oqwai deqa. ¹³E Qotei aqa ɲiri deqa ninɣi inɣi bei qa osib ijo ñam na Qotei pailyqab di e na inɣi di enɲɣwai. Yim dena ijo Abu a ñam koba oqas. ¹⁴Ninɣi inɣi bei qa osib ijo ñam na Qotei pailyqab di e na inɣi di enɲɣwai.”

Yesus na aqa Abu minjim a na aqa Mondor qarinyqas

¹⁵Osiqa Yesus a olo anjam endegsi minjrej, “Ninɣi e qalaqalaibo degosib ijo anjam dauryoqniye. ¹⁶Amqa e na ijo Abu minjitqa a na

Aqaryaingo tamo bei qarinyimqa nungoq bosim singilatngwas. Osim bati gaigai ningi koba na sqas. ¹⁷Aqaryaingo tamo di a anjam bole qa Mondor. Tamo ungasari mandamq endi unub qaji nangi Mondor di oqa keresai. Nangi a unosaieqnub. Nangi a qa qaliesai dego. Ariya ningi a qa qalie. A ningi koba na unub. Bunuqna a bosim nungo are miligiq di sqas.

¹⁸E ningi mandum angro bul uratngwasai. E ningi qa olo bqai. ¹⁹Tamo ungasari mandamq endi unub qaji nangi sokiñalaysibqa e olo nubqasai. Ariya ningi na e olo nubqab. E ñambile unum deqa ningi dego ñambile sqab. ²⁰Sosib bati deqa ningi endegsib qalieqab, e na ijo Abu beteryejunum. Ningi na e beterbejunub. E na ningi beterngejunum. ²¹Ningi quie. Tamo bei a ijo dal anjam qusim dauryoqnqas di a na e tulan qalaqalaiboqnqas. Tamo a e qalaqalaiboqnqas di ijo Abu na kamba a qalaqalaiyoqnqas. E dego a tulan qalaqalaiyoqnqasiyqa aqaq di brantoqnaiyqa e segi qa babtoqnqai.”

²²Onaqa Judas bei Judas Iskariot sai a na Yesus endegsi nenemyej, “O Tamo Koba, kiyaka ni tamo ungasari kalil mandamq endi unub qaji nangq di brantqa saidosim gago segiq di brantoqnaiyqa ni segi qa babtoqnqam?” ²³Onaqa Yesus na kamba minjej, “Tamo bei na e tulan qalaqalaibqas di a ijo anjam dauryoqnqas. Yimqa ijo Abu na kamba tamo di qalaqalaibqas aqo ijo Abu wo aqaq bosim a ombla gaigai sqom. ²⁴Tamo bei a e qalaqalaibqasai di a ijo anjam dauryqasai. Anjam e na ningi merngeqnum qaji endi ijo anjam sai. Anjam endi ijo Abu e qarinqbei qaji aqa anjam.

²⁵“Anjam endi e ningi koba na sosim deqa merngeqnum. ²⁶Bunuqna Aqaryaingo tamo a ningi qa bosim singilatngwas. A Qotei aqa Mondor Bole. Ijo Abu na a qarinyim ijo ñam na bosim anjam kalil ningi merngekritqas. Osim nungo areqalo tigeltetngimqa anjam kalil e nami ningi merngoqnm qaji deqa olo are qalqab.

²⁷“E ningi uratngwa osiyqa nungo are latetngwai. E segi are lawo na unum ningi degsib are lawo na sqajqa deqa e na nungo are latetngwai. Mandam tamo ungasari nangi na degsib nungo are latetngwa keresai. Deqa ningi are gulubeingaiq. Osib ulaaib. ²⁸E ningi endegsim merngonum quonub, ‘E ningi uratngsiy olo ningi qa bqai.’ Ningi e qalaqalaibonub qamu ningi ijo anjam deqa areboleboleingwo qamu. Di kiyaka? E ijo Abu aqaq olo oqwai deqa. Ijo Abu na e tulan bunbejunu. ²⁹E ijo Abu aqaq oqosaisosim anjam endi agi merngonum. Deqa bunuqna e ijo Abu aqaq oqitqa ningi e qa nungo areqalo singilatqab.

³⁰“Mandam endeqa gate koba Satan a beqnu. Deqa e olo anjam olekoba titsiy merngoqnaiy sqasai. Satan a na e gulube bei ebqa keresai. ³¹Ariya ijo areqalo agiende. Tamo ungasari mandamq endi unub qaji nangi endegsib qalieqab, e na ijo Abu tulan qalaqalaibqas deqa aqa anjam kalil a na e merbeqnu qaji di e olo dauryeqnum. Ariya ningi tigelab iga gilqom.”

Yesus a segi wain namtan bole

15 ¹Osiqa Yesus a olo anjam endegsi minjrej, “E segi wain namtan bole. Ijo Abu a wain wau qa lanja. ²Ijo dani qudei nangi gei bole atqasai di ijo Abu na nangi gingejnrsim taqal breijnrqas. Ijo dani gei bole atelejeqnu qaji di ijo Abu na gereinjreqnaqa nangi olo gei koba atelejeqnu. ³Ijo anjam e nami merngoqnem qaji dena ningi gereingwo. Deqa ningi tore milalejunub. ⁴Ningi e beterbesoqnbqa e dego ningi beterngesqai. Nam dani a segi sqas di a geitqa keresai. Qoboq di qamesqas di a geitqas. Dego kere ningi e beterbesqasai di ningi gei bole atqa keresai.

⁵“E segi wain namtan bole. Ningi ijo dani bul. Tamo bei a e beterbesqas di e dego a beteryesqai. Yimqa a gei koba atelejoqnqas. Ningi e uratbqab di ningi kumbra bole bei yqa keresai. ⁶Tamo bei a e beterbqasai di a nam dani bul gingejyosib taqal breiyib kangranamqa koroiyosib namyuoq di breiyib yugwas.

⁷“Ningi e beterbesosib ijo anjam nungoq di soqnmqa ningi ingi bei qa osib Qotei pailyqab di a na ingi di engwas. ⁸Ningi nam dani bul sosib gei koba atelejabqa tamo ungasari nangi nungo kumbra di unsibqa ningi qa endegsib marqab, ‘Nangi Yesus aqa angro bole.’ Amqa nungo kumbra dena ijo Abu aqa nam tulan kobaqujaqas. ⁹Ijo Abu na e tulan qalaqalaibeqnu dego kere e na ningi tulan qalaqalaingonem. Deqa ningi gaigai ijo qalaqalaiyo kumbra ti soqniye. ¹⁰Ningi ijo dal anjam kalil dauryoqnqab di ningi ijo qalaqalaiyo kumbra ti sqab. E ijo Abu aqa dal anjam dauryoqnsimqa aqa qalaqalaiyo kumbra ti unum dego kere. ¹¹Ijo areqalo agiende. E segi tulan areboleboleibeqnu ningi dego tulan areboleboleingonem. Utru deqa e na anjam endi ningi merngonum. ¹²Ijo dal anjam agiende. E na ningi qalaqalaingeqnum dego kere ningi na nungo was nangi dego qalaqalainjroqniye. ¹³Tamo bei na aqa kadoi nangi tulan qalaqalainjsim deqa a na nangi aqaryainjra osimqa aqa segi nambile uratosim moiqa di a kumbra tulan boledamu yqas. Qalaqalaiyo kumbra dena qalaqalaiyo kumbra kalil tulan bunjrejunu. ¹⁴Ningi ijo anjam e na merngeqnum qaji endi dauryoqnqab di ningi ijo segi kadoi bole sqab. ¹⁵Kangal tamo nangi nango tamo kokba nango wau utru geregere qaliesai. Deqa e ningi olo kangal tamo qa merngwasai. Anjam kalil ijo Abu na e merbeqnaq queqnum qaji di e na ubtsim ningi merngeqnum. Deqa e ningi ijo kadoi qa merngeqnum.

¹⁶“Ningi na e giltbosai. E na ningi ijo segi qa osim giltngem. Osim ningi wau engem. Yimqa ningi gilsib gei koba atelejoqnbqa nungo gei bole gaigai sqas. Deqa ningi ijo nam na ingi bei qa ijo Abu pailyqab di a na engwas. ¹⁷E na ningi dal anjam endegsi merngwai. Ningi segi segi na nungo was nangi qalaqalainjroqniye.”

**Tamo ungasari mandamq endi unub qaji nanngi
na Yesus aqa angro nanngi jeutnjroqnaqab**

¹⁸Osiqa Yesus a olo anjam endegsi minjrej, “Tamo ungasari mandamq endi unub qaji nanngi na ningi jeutngoqnaqab di ningi endegsi poingem, nanngi nami e dego jeutgoqneb. ¹⁹Ningi mandam endeqa tamo qamu tamo ungasari mandamq endi unub qaji nanngi na ningi qalaqalaingonub qamu. Agi nanngi na nanngo segi angro nanngi qalaqalainjreknub dego kere. Ariya ningi mandam endeqa tamo sai. E na ningi giltngem deqa ningi mandam endeqa kumbra urateb. Utru deqa mandam endeqa tamo ungasari nanngi na ningi jeutngeqnub. ²⁰E nami merngonum, kanjal tamo na aqa tamo koba bunyqa keresai. Ningi ijo anjam deqa geregere are qaliye. Jeu tamo nanngi na e ugeugeibeqnub dego kere ningi dego ugeugeingonqnaqab. Nanngi ijo anjam dauryoqneb qamu nanngi nungo anjam dego dauryonub qamu. ²¹Ariya jeu tamo nanngi ijo Abu e qarinqbej qaji a qa qaliesai. Deqa nanngi na ningi ugeugeingonqnaqab. Di kiyaaq? Ningi ijo nam ejunub deqa.

²²“E bosim jeu tamo nanngi di anjam minjrosai qamu nanngi une saiqoji qamu. Ariya bini nanngi nanngo une di ulitqa gam saiqoji. ²³Tamo bei na e jeutbqas di a na ijo Abu dego jeutqas. ²⁴E wau bunuj tamo bei na nami yosaoqnej qaji di nanngo ambleq di yosai qamu nanngi une saiqoji qamu. Ariya e nanngo ambleq di wau bunuj yeqnamqa nanngi unoqneb. Deqa nanngi na aqo ijo Abu wo jeutgeqnub. ²⁵Nanngo kumbra uge dena Qotei aqa dal anjam bei nami nengrenyeb qaji di aqa damu branteqnu. Agi nami endegsib nengrenyeb, ‘Tamo nanngi na e lanja jeutbeqnub.’

²⁶“Ningi singilatngwajqa Mondor a ijo Abu ombla unub. E na a qarinqyit ningi qa bqas. A anjam bole qa Mondor. A ijo Abu aqaq dena bqas. Bosim ijo wau qa ti ijo kumbra qa ti anjam babtqas. ²⁷Ningi dego e qa anjam babtqab. Di kiyaaq? Nami e ijo wau utru atem bati deqa ningi e ombla sosib ijo wau unoqneb dena bosi bosib agi bini ningi e ombla unum.

16 ¹“Ningi ijo nam ulontaib deqa e na anjam endi merngeqnum. ²Juda tamo kokba nanngi na ningi taqal waingosib ningi olo Qotei tal miligiq gilqa saidngwab. Yimqa bunuqna bati bei bamqa tamo nanngi ningi lingonqnsib moiotngeqnub qaji nanngi endegsib are qalqab, ‘Iga Qotei aqa wau bole yeqnum.’ ³Nangi aqo ijo Abu wo qa qaliesai deqa nanngi na ningi degngwab. ⁴Ariya bini e nanngo kumbra deqa ningi saingonum. Bunuqna nanngi na ningi degngibqa ningi ijo anjam endeqa olo are qalqab.”

Yesus a Mondor Bole aqa wau qa anjam mareji

Osiqa Yesus a olo anjam endegsi minjrej, “Nami e ningi koba na sosim deqa e na anjam endi ningi merngosaoqnem. ⁵Ariya bini e ningi uratngsiy ijo Abu e qarinqbej qaji aqaq olo oqwai. Ariya nungo ambleq di

angro bei na e kamba nenembosai, ‘Ni qabittqam’ degbosai. ⁶E na anjam endi merŋgonumqa ningi qusib are gulubeiŋgwo. ⁷Ningi quiye. E bole merŋgwai. E ningi aqaryaiŋgwajqa deqa uratŋgsiy oqwai. E oqwasai di ningi singilatŋgwajqa Mondor a nuŋgoq bqasai. Ariya e oqsiy Mondor qariniyitqa a nuŋgoq bqas. ⁸Bosim mandam endeqa tamo uŋgasari nango une babtoqnim nangi poinjroqnqas. Kumbra bole qa utru di dego a na osornjroqnim nangi qalieoqnqab. Qotei a mondon tamo uŋgasari nango une qa nangi peginjrqas. Kumbra di dego nangi qalieqajqa deqa Qotei aqa Mondor na nangi osornjroqnqas. ⁹Une aqa utru agiende. Mandam endeqa tamo uŋgasari nangi e qa nango areqalo singilatosaieqnub. ¹⁰Kumbra bole aqa utru agiende. E ijo Abu aqaq oqitqa ningi e olo nubqasai. ¹¹Qotei na tamo nango une qa peginjrqas kumbra di aqa utru agiende. Mandam endeqa gate koba Satan aqa une qa Qotei na pegiyosim a ŋamyuoq waiyqas.

¹²“E anjam gargekoba ningi merŋgwajqa ijo areqaloq di unu. Bini e merŋgwasai. Di kiyaaq? Nungo areqalo na oja keresai deqa. ¹³Ariya anjam bole qa Mondor a bosimqa nuŋgo areqalo gereiyetŋgimqa ningi anjam bole kalil poiŋgekritqas. A aqa segi areqalo na anjam merŋgwasai. A anjam quoqnsim di segi ningi merŋgoqnqas. Osim kumbra mondon brantelenqas qaji di dego ubtsim merŋgoqnqas. ¹⁴A ijo anjam osim ningi merŋgoqnqas. Osim kumbra dena a na ijo ñam koba ti ijo singila ti boleq atoqnqas. ¹⁵Ijo Abu aqa iŋgi iŋgi kalil di ijo dego. Deqa e ningi merŋgonum, Qotei aqa Mondor a ijo anjam osim ningi merŋgoqnqas.”

**Yesus na aqa angro nangi uratnjrim are ugeinjrim
bunuqna nangi olo areboleboleinjrqas**

¹⁶Osiqa Yesus a olo anjam endegsi minjrej, “Ningi sokiñalaysib e nubqasai. Olo sokiñalaysib e nubqab.” ¹⁷Onaqa Yesus aqa angro qudei nangi segi segi mareleŋoqneb, “Yesus a marqo, ‘Ningi sokiñalaysib e nubqasai. Olo sokiñalaysib e nubqab.’ Osiq marqo, ‘Ijo anjam di aqa utru agiende. E ijo Abu aqaq olo oqwai.’ A kiyaaq degsi marqo?” ¹⁸Nangi degsib marsib olo mareb, “Yesus a marqo, ‘Ningi sokiñalaysib e nubqab.’ Anjam di aqa utru iga poigosai.”

¹⁹Nangi degsib Yesus nenemyqa osib segi segi mareqnab a qalieosiq endegsi minjrej, “E ningi merŋgonum, ‘Ningi sokiñalaysib e nubqasai. Olo sokiñalaysib e nubqab.’ Ijo anjam di aqa utru ningi poiŋgosai deqa ningi segi segi nenemeqnub. ²⁰Ningi quiye. E bole merŋgwai. Ningi e qa are tulaŋ ugeiŋgimqa akam ti sqab. Ariya mandam endeqa tamo uŋgasari nangi areboleboleinjrim sqab. Ningi are gulubeiŋgwas. Ariya nuŋgo are gulube di olo koboamqa ningi areboleboleiŋgwas. ²¹Uŋa a angro oqa batiamqa aqa jejamu tulaŋ jaqatiŋyoqnimqa a are gulubekobaiyqas. Ariya a angro osim aqa jaqatiŋ koboamqa a aqa jaqatiŋ deqa olo are qalqasai.

A angro osim deqa tulan areboleboleiyim sqas. ²² Dego kere bini ninggi are gulubeingwo. Ariya bunuqna e ninggi olo ningitqa ninggi are gulube di uratosib tulan areboleboleingwas. Nungo arebolebole di tamo bei na olo yaingwa keresai. ²³ Bati deqa ninggi na olo e anjam bei nenembqasai. Deqa ninggi quie. E bole merngwai. Ninggi ingi bei qa osib ijo ñam na Abu pailyqab di a na engwas. ²⁴ Ninggi nami ijo ñam na Qotei pailyosaiqne. Ariya bini ninggi ingi bei qa osibqa ninggi ijo ñam na Qotei pailyoqniye. Osib deqa ninggi ingi di osib ninggi tulan areboleboleingqoqnas.”

Yesus a segi na mandam endeqa singila kalil gotranyosiq tigelejunu

²⁵ Osiqa Yesus a olo anjam endegsi minjrej, “E anjam merngeqnum endi yawo na anjam merngeqnum. Bunuqna e olo yawo anjam bei merngwasai. Anjam aqa damu geregere plaltosiy ijo Abu qa merngoqna. ²⁶ Yimqa bati deqa ninggi ijo ñam na ijo Abu pailyoqnaqab. Deqa e ninggi qa olo ijo Abu pailyqasai. Ninggi segi na ijo Abu pailyoqnaqab. ²⁷ Ijo Abu a na ninggi tulan qalaqalaingqnu. Di kiyaqa? Ninggi na e qalaqalaibeqnaq deqa. Osib ninggi endegsi poingeqnu, Qotei na e qarinqbonaq bem. ²⁸ Nami e ijo Abu ombla sosim dena mandamq aiem. Bini e olo mandam uratosiy aqaq olo oqwai.”

²⁹ Onaqa Yesus aqa angro nangi aqa anjam di qusib minjeb, “Od, endego ni boleq na anjam ubtosim mergonum. Ni yawo anjam mergosai. ³⁰ Deqa iga bini poigwo, ni kumbra kalil qa qalieonum. Deqa tamo bei na ni anjam bei nenemmosaisoqnimqa ni a qa tariqnasai. Ni namoqna aqa anjam kamba minjqa kere. Utru deqa iga ni qa gago areqalo singilatosis qalieonum, ni Qotei ombla sosim dena bem.”

³¹ Onaqa Yesus na kamba minjrej, “Ningi e qa nungo areqalo singilatonub e? Di keretonub. ³² Ninggi quie. Bati bei bqas agi jojomqo. Od, bati di bqo. Deqa jeu tamo nangi na ninggi tetingibqa ninggi kalil e uratbosibqa segisegisib nungo qureq jaraiibqa e segi sqai. Bole, e segi sqasai. Di kiyaqa? Ijo Abu a e ombla unum deqa. ³³ Ninggi na e beterbosib are lawo na sqajqa deqa e na anjam endi ninggi merngonum. Ninggi mandamq endia sosib ninggi gulube koba oqnaqab. Deqa ungum. Ninggi are singilatiye. E segi na mandam endeqa singila kalil gotranyosim tigelejunum.”

Yesus na aqa angro nangi qa Qotei pailyej

17 ¹ Yesus a na aqa angro nangi anjam degsi minjrsiq koboonaqa laq goqe tarosiq Qotei endegsi pailyej, “O Abu, bati brantqo. E ino segi Angro deqa ni na e ñam koba ebime. Yim e kamba dego ni ñam koba emqai. ² Di kiyaqa? Ni na e singila ebem. Osim e na tamo ungasari kalil nango gate sqa marsim e giltbem. Deqa tamo ungasari ni na e ebem qaji nangi di e na ñambile enjritqa nangi ñambile gaigai sqab. ³ Ñambile

gaigai sqajqa kumbra agiende. Tamo ŋambile gaigai sqab qaji nan̄gi ni qa qalieqab. Agi ni segi Qotei bole. E Yesus Kristus qa dego nan̄gi qalieqab. Agi ni na e qarinqbonam bem.

⁴“Ino ñam koba ti ino singila ti di e na tamo un̄gasari mandamq endi unub qaji nan̄gi osornjroqnem. Osim wau kalil ni na e yqajqa ebem qaji agi yekritem. ⁵O Abu, nami mandam a brantosaisonaqa e ni ombla ñam koba ti soqnem. Ñam di ni na e olo ebimqa aqo ombla ñam koba ti sqom.

⁶“Mandam endeqa tamo un̄gasari ni na ebem qaji nan̄gi di e na ino ñam osornjroqnem. Nan̄gi ino segi tamo un̄gasari sonabqa ni na nan̄gi e ebem. Nan̄gi ino anjam dauryoqneb. ⁷Bini nan̄gi qalieonub, ingi ingi kalil ni na e ebem qaji di inoq dena branteb. ⁸Anjam kalil ni na e merboqnem qaji di e na kamba nan̄gi minjreqnam nan̄gi quoqsib endegsi poinjrej, e nami ni ombla sosim dena bem. Deqa nan̄gi e qa nan̄go areqalo singilatosib qalieeb, ni na e qarinqbonam bem.

⁹“E nan̄gi qa osim ni pailmonum. Mandam endeqa tamo un̄gasari kalil nan̄gi qa e ni pailmosai. Tamo un̄gasari ni na e ebem qaji nan̄gi segi qa osim ni pailmonum. Di kiyaka? Nan̄gi ino segi tamo un̄gasari unub deqa. ¹⁰Ijo segi tamo un̄gasari kalil nan̄gi di ino dego. Ino segi tamo un̄gasari kalil nan̄gi di ijo dego. Nan̄goq dena ijo ñam kobaqujaeqnu.

¹¹“E inoq olo bqai. Deqa e mandamq endia olo sqasai. Ariya ijo segi tamo un̄gasari nan̄gi mandamq endi sqab. O Abu, ino kumbra kalil boledamu. Ni segi qujai une saiqoji. Ino segi ñam koba ni na ebem qaji ñam dena ni na ijo segi tamo un̄gasari nan̄gi geregere taqatnjroqnime. Amqa aqo aiyel are qujaitejunum dego kere nan̄gi kamba dego are qujaistosib sqab. ¹²E nan̄gi ti sosimqa ino ñam kobaquja ni na ebem qaji ñam dena nan̄gi taqatnjroqnem. Deqa ijo angro bei padalosai. Ijo angro qujai agi ni na nami padalqajqa giltem qaji a segi padalqas. A padalamqa ino anjam bei nami nen̄grenyeb qaji di aqa damu brantqas. ¹³E inoq bqai. E tulan̄ areboleboleibeqnu dego kere ijo segi tamo un̄gasari nan̄gi dego tulan̄ areboleboleinjrqaqqa deqa e mandamq endia sosimqa anjam endi maronum.

¹⁴“E na ino anjam nan̄gi minjrem. Utru deqa tamo un̄gasari mandamq endi unub qaji nan̄gi na nan̄gi jeutnjreqnub. Di kiyaka? Ijo angro nan̄gi mandam endeqa tamo sai. Agi e dego mandam endeqa tamo sai. ¹⁵Ni na ijo segi tamo un̄gasari nan̄gi joqimqa nan̄gi mandam uratosib lan̄ qureq oqwajqa e deqa ni pailmosai. Nan̄gi mandamq endi soqnibqa ni na nan̄gi taqatnjresoqnimqa tamo uge Satan a na nan̄gi ugeugeinjraim deqa ni pailmonum. ¹⁶Nan̄gi dego mandam endeqa tamo sai. Agi e dego mandam endeqa tamo sai. ¹⁷Ino anjam kalil bole. Ni na ino anjam bole di nan̄gi minjroqnimqa nan̄go are miligiq di wauoqnimqa dena nan̄gi ino segi tamo un̄gasari tintinj sqab. ¹⁸Nami ni na e qarinqbonam mandamq aisim tamo un̄gasari nan̄go ambleq di soqnem. Deqa e na kamba ijo segi

tamo ungasari nan̄gi qariñnjritqa mandam endeqa tamo ungasari nan̄go ambleq di sqab. ¹⁹E n̄ngi qa osiy ijo segi jejamu osiy ni emekritqai. Ijo kumbra dena nan̄gi ino segi tamo ungasari t̄nt̄inj sosib ino anjam bole dauryoqnqab.

²⁰“E ijo an̄gro 11-pela nan̄gi qa segi ni pailmosai. Bunuqna ijo an̄gro 11-pela nan̄gi ijo anjam mare mare laqnibqa tamo ungasari gargekoba nan̄gi nan̄go anjam quoqnsib e qa nan̄go areqalo singilatoqnqab. E nan̄gi qa dego ni pailmonum. ²¹O Abu, ni ijoq di unum. E dego inoq di unum. Aqo ayiel are qujaitosim unum. Ijo segi tamo ungasari kalil nan̄gi dego aqo ayiel koba na are qujaitosib sqajqa deqa e ni pailmonum. Soqnibqa mandam endeqa tamo ungasari nan̄gi na un̄jrsibqa nan̄gi dego e qa nan̄go areqalo singilatqab. Osib qalieqab, ni na e qariñbonam bem. ²²Aqo ayiel are qujaitosim unum. Ijo segi tamo ungasari kalil nan̄gi dego aqo ayiel koba na are qujaitosim sqajqa deqa ñam koba ti singila ti ni na ebem qaji di e na kamba olo nan̄gi en̄jrem. ²³E ijo segi tamo ungasari nan̄goq di unum. Ni ijoq di unum. Kumbra dena nan̄gi kalil dego aqo ayiel koba na are qujaitosib sqab. Soqnibqa mandam endeqa tamo ungasari nan̄gi na un̄jrsibqa qalieqab, ni na e qariñbonam bem. Osib qalieqab, ni na e tulan̄ qalaqalaibeqnum dego kere ijo segi tamo ungasari nan̄gi dego ni na tulan̄ qalaqalain̄jreqnum.

²⁴“O Abu, tamo ungasari ni na e ebem qaji qure e sqai qaji di nan̄gi dego e ombla sqajqa deqa e ni pailmonum. Nan̄gi e ombla sosibqa rian̄ ti ñam koba ti ni na nami ebem qaji di unqajqa deqa ti e ni pailmonum. Nami ni mandam atosaisosimqa agi rian̄ ti ñam ti di ni na e ebem. Di kiyaqa? Ni na e tulan̄ qalaqalaiboqnm deqa. ²⁵O Abu, ino kumbra kalil tulan̄ t̄nt̄in̄jo. Mandam endeqa tamo ungasari nan̄gi ni qa qaliesai. Ariya e ni qa qalie. Ijo segi tamo ungasari nan̄gi dego ni qa qalie. Deqa nan̄gi qalieonub, ni na e qariñbonam bem. ²⁶E na ino ñam nan̄gi osorn̄jroqnm. Nan̄gi olo osorn̄jr̄qai. Yimqa ni na e tulan̄ qalaqalaibeqnum dego kere nan̄gi dego ino qalaqalaiyo kumbra ti sqab. Amqa e segi nan̄gi ti sqai.”

Judas na Yesus osiq jeu tamo nan̄go ban̄q di atej

18 ¹Yesus a degsi Qotei pailyosiq koboonaqa a na aqa an̄gro nan̄gi joqsiqa koba na walwelosib Kidron ya dosib taqal beiq aisib nañu agu beiq di soqneb. ²Bati gaigai Yesus aqa an̄gro nan̄gi koba na nañu agu dia korooqneb. Deqa Yesus aqa an̄gro Judas agi Yesus osim jeu tamo nan̄go ban̄q di atqas qaji a nañu agu di qaliesoqnej. ³Deqa a na qaja tamo gargekoba nan̄gi wañal ti lam ti sebru ti eleñonab joqsiqa nañu agu deq gileb. Atra tamo kokba ti Farisi ti nan̄gi na nan̄gi qariñnjrnab Yesus ojqa gileb. ⁴Gulube kalil Yesus aqaq di brantqas qaji di a nami qaliesoqnej. Deqa jeu tamo nan̄gi aqaq bonabqa a nan̄go areq gilsiq naenem̄njrej, “N̄ngi yai qa bonub?”

⁵Onaqa nangi na kamba minjeb, “Iga Yesus Nasaret qaji a qa bonum.” Onaqa Yesus na minjrej, “E agiende.” Judas agi Yesus osiqa jeu tamo nango banq di atej qaji a nangi koba na tigelesoqneb. ⁶Onaqa nangi Yesus aqa anjam di qusibqa qore na ululoŋosib ɲereɲeb.

⁷Onaqa Yesus na olo nenemnjrej, “Niŋgi yai qa bonub?” Onaqa nangi na minjeb, “Iga Yesus Nasaret qaji a qa bonum.” ⁸Onaqa Yesus na minjrej, “E nami merngonum, e agiende. Niŋgi e qa bonub di e segi ojiye. Ijo aŋgro nangi uratnjrib gileb.” ⁹Yesus a nangi anjam degsi minjrej deqa aqa anjam bei nami marej qaji di aqa damu brantej. Agi a nami endegsi marej, “O Abu, tamo kalil ni na e ebem qaji bei e na uratit padalqasai.”

¹⁰Onaqa jeu tamo nangi Yesus ojeqnaɓ Saimon Pita a na aqa sebru osiqa atra tamo gate aqa kaŋgal tamo bei gateq di qalqajqa waiyej grotosiqa dabkala segi gentetej. Kaŋgal tamo di aqa ñam Malkus.

¹¹Onaqa Yesus na Pita minjej, “Ino sebru olo ate. Jaqatiŋ kalil ijo Abu na ebqa merbej qaji di e oqai. Jaqatiŋ di ya uge uyo bul.”

Nangi Yesus ojsib Anas aqa talq osib gileb

¹²Onaqa qaja tamo nangi ti nango gate ombla na Yesus ojsib aqa ban tonteteb. ¹³Osib Kaiafas aqa soube Anas aqa talq osib gileb. Kaiafas a wausau deqa Juda nango atra tamo gate soqnej. ¹⁴Agi a na nami Juda tamo kokba nangi minjrej, “Tamo qujai a tamo ungasari kalil qa moiqaɓ di kere.”

Pita a marej, “E Yesus aqa aŋgro sai”

¹⁵Nangi Yesus osi gileqnaɓqa Saimon Pita wo Yesus aqa aŋgro bei wo nangi qoreq na daurnjrsib gileb. Yesus aqa aŋgro di atra tamo gate a qalie. Deqa a Yesus dauryosiq torei jeŋ miligiq gilsiq atra tamo gate aqa talq di brantej. ¹⁶Ariya atra tamo gate a Pita qaliesai. Deqa Pita a siranɲme qalaq oqeq di tigelesoqnej. Onaqa Yesus aqa aŋgro agi atra tamo gate a qaliesoqnej qaji a na bosiq kaŋgal uŋa siranɲme taqatoqnej qaji di minjnaqa odyonaqa Pita osiq ombla na jeŋ miligiq gilsib tal qalaq di tigelesoqneb. ¹⁷Onaqa kaŋgal uŋa siranɲme taqatoqnej qaji a na Pita nenemyej, “Ni Yesus aqa aŋgro bei kio?” Onaqa Pita na kamba minjej, “Eo. E aqa aŋgro sai.” ¹⁸Tal qalaq dia atra tamo gate aqa kaŋgal tamo nangi ti aqa tal taqato tamo ti nangi yornjrnaqa ɲam tunguyosib ɲamyuo areq di tigelesosib ɲam yoroqneb. Onaqa Pita a dego bosiq nangi koba na tigelesosib ɲam yoroqnej.

Nangi na Yesus osib atra tamo gate aqa ulatamuq dia tigelteb

¹⁹Ariya bati deqa qaja tamo nangi na Yesus osi gilsib atra tamo gate aqa tal gogetosib aqa ulatamuq di tigelteb. Tigeltonabqa atra tamo gate a na anjam gargekoba Yesus nenemyoqnej. Yesus aqa aŋgro nangi qa ti

aq a anjam tamo ungasari nanġi minjroqnej qaji deqa ti nenemyoqnej.

²⁰Onaqa Yesus na kamba minnej, “E boleq na tamo ungasari nanġi ijo anjam minjroqnem. E bati gaigai Juda nanġo Qotei tal miligiq dia, atra tal miligiq dia, nanġo koro sawaq dia ijo anjam palontosim minjroqnem. E uliosim anjam minjrosaiqnem. ²¹Deqa ni kiyaaqa e nenemkobaibeqnum? Tamo ungasari ijo anjam quoqneb qaji nanġi segi nenemnjrimqa nanġi segi na mermqab. E anjam minjroqnem qaji di nanġi qalie. Nanġi segi na mermqab.”

²²Yesus a na atra tamo gate degsi minnej. Onaqa qaja tamo bei Yesus aqa areq di tigelesoqnej qaji a na baġ lubtosiqa Yesus aqa ulatamuq di qalej. Osiqa minnej, “Ni kiyaaqa atra tamo gate aqa medabu ojonum?”

²³Onaqa Yesus na kamba minnej, “E anjam maronum endi gisanjamqa ubtsi merbe. Ariya ijo anjam boleamqa di ni kiyaaqa e lubonum?”

²⁴Onaqa Anas na aqa qaja tamo nanġi minjrnaqa Yesus osib atra tamo gate Kaiafas aqaq gileb. Yesus aqa baġ tontesonabqa osi gileb.

Pita a olo marej, “E Yesus aqa angro sai”

²⁵Ariya Saimon Pita a ħamyuo areq di tigelesosiq ħam yoreqnaqa tamo qudei nanġi na minjeb, “Ni dego Yesus aqa angro bei kio?” Onaqa Pita a saidosiq minjrej, “Eo. E aqa angro sai.”

²⁶Onaqa atra tamo gate aqa kanġal tamo bei a na Pita minnej, “E ni kio Yesus ombla nañu aguq di sonam numonum?” Tamo di agi Pita na tamo dabkala gentetej qaji aqa aube. ²⁷Onaqa Pita a olo saidosiq minnej, “Di e sai.” Pita a na degsi minjnaqa bati qujai deqa tuwe anjamej.

Nanġi na Yesus osib Pailat aqa talq osi gileb

²⁸Onaqa nobqolo malu qameqnaq Juda tamo kokba nanġi na Kaiafas aqa talq dena Yesus osib Rom nanġo mandor koba Pailat aqa tal kobaqujaq osi gileb. Osi gilsib nanġi segi Pailat aqa tal miligiq gilosai. Nanġi endegsib are qaleb, “Pailat a Juda tamo sai. A sawa bei qaji tamo. Deqa iga aqa tal miligiq gilqa keresai. Gago dal anjam degsi unu. Iga aqa tal miligiq gilqom di iga une ti sqom. Sonamqa gago yori bati koba brantqas di iga inġi uyqa keresai.” Nanġi degsi are qalsib deqa nanġi segi Pailat aqa tal miligiq gilosai. ²⁹Deqa nanġi oqeq di tigelesonabqa Pailat a segi oqedosiq nanġoq di brantej. Osiqa nenemnjrej, “Tamo endi a une kie yqo deqa niġi a osib ijoq bonub?” ³⁰Onaqa nanġi na Pailat minjeb, “Tamo endi a kumbra uge yosai qamu iga inoq osi bosai qamu.”

³¹Onaqa Pailat na olo minjrej, “Niġi na a osib nunġo segi dal anjam na aqa une qa pegiyiye.” Onaqa nanġi na kamba Pailat minjeb, “Iga Juda tamo. Deqa iga na tamo moiota keresai.” ³²Nanġi Pailat degsib minjeb deqa anjam bei nami Yesus a marej qaji di aqa damu brantej. Agi Yesus a segi nami aqa moiqaqja gam ubtej.

³³Onaqa Pailat a olo puluosiq aqa tal miligiq gilsiq aqa qaja tamo nan̄gi min̄jrnaqa nan̄gi na Yesus osib beb. Bonabqa Pailat na nenemyej, “Ni Juda nan̄go Mandor Koba e?” ³⁴Onaqa Yesus na kamba min̄jej, “Ni ino segi areqalo na anjam di merbonum kio tamo qudei nan̄gi na e qa saimonub qusim anjam di merbonum kio? Ni e merbe.” ³⁵Onaqa Pailat na olo min̄jej, “Ni are qalonum, e Juda tamo e? Sai. E sawa bei qaji. Nun̄go segi lēj deqaji nan̄gi na ni osi bonub. Agi atra tamo kokba nan̄gi na ni ijoq osi bonub. Deqa ni merbe. Ni une kie yonum deqa ni osi bonub?”

³⁶Onaqa Yesus na min̄jej, “Mandam endeqa mandor kokba nan̄gi na tamo taqatnjreqnub e nan̄gi unub dego sai. E mandam endeqaji mandor sai. Tamo e na taqatnjreqnum qaji nan̄gi dego mandam endeqaji tamo sai. E mandam endeqaji mandor qamu Juda tamo kokba nan̄gi e ojeq nab qamu ijo wau tamo nan̄gi ti qotonub qamu.” ³⁷Onaqa Pailat na olo Yesus nenemyej, “Ni bole mandor e?” Onaqa Yesus na min̄jej, “Od, ni kere merbonum. E mandor. E anjam bole ubtqajqa deqa mandamq aisim ɲambabem. Tamo kalil anjam bole dauryeqnub qaji nan̄gi ijo anjam queq nub.” ³⁸Onaqa Pailat na min̄jej, “Anjam bole di kie?”

Juda tamo kokba nan̄gi na Pailat a Yesus ɲamburbasq di qamqajqa min̄joqneb

Osiqa Pailat a olo tigelosiq oqedosiq Juda tamo kokba nan̄goq gilsiq min̄rej, “E tamo endi aqa jejamuq di une bei unosai. ³⁹Deqa e nun̄go kumbra bei dauryqai. Nun̄go kumbra bei agi endegsi unu. Wausau gaigai nun̄go yori bati koba branteqnaqa e na Juda tamo qujai tonto talq dena uratoqnsim en̄geqnum. Deqa nin̄gi na merbiye. Wausau endeqa e tamo yai uratsiy en̄gwai? E nun̄go mandor koba Yesus uratsiy en̄gwai e?”

⁴⁰Onaqa Juda tamo kokba nan̄gi olo tulan̄ singila na saidosib min̄jeb, “Ni Yesus uratim oqedaiq. Tonto tamo Barabas uratim oqedem.” Barabas a lēj ojo tamo bei.

19 ¹Onaqa Pailat na Yesus osiq aqa qaja tamo nan̄go ban̄q di atsiqa min̄rej, “Nin̄gi na Yesus bu toqon na kumbain̄yiye.” Degsi min̄jrnaqa nan̄gi na Yesus osib bu toqon na kumbain̄yeb. ²Kumbain̄ysib koboonaqa nan̄gi na sil luwit osib lulumosib dena mandor kokba nan̄go gate tatal bul gereisib aqa gateq di atetosib singila na teqiyeb. Osib gara jugo olekoba lent mandor kokba nan̄gi gaigai jigeq nub deqaji bei osib Yesus jigeteb. A segi qa Mandor Koba maroqnej deqa nan̄gi na kumbra degyeb. ³Osib Yesus aqa areq bosib a misilinyoqnsib gisaɲ na bin̄iyoqnsib min̄joqneb, “O Juda nan̄go Mandor Koba, kaiye.” Nan̄gi degsib Yesus misilinyoqnsib ban̄ lubtosib aqa ulatamuq di qaloqneb.

⁴Onaqa Pailat a Yesus olo osiq aqa talq dena oqeq atsiqa tamo un̄gasari nan̄go ulatamuq dia tigeltej. Tigeltosiq min̄rej, “Nin̄gi tamo endi uniye. E aqa jejamuq di une bei yala unosai bolesai. Nin̄gi di qalieqajqa

deqa e Yesus ningi qa osi bonum.” ⁵Ariya Yesus a oqedej. Gate tatal sil luwit na gereiyosib aqa gateq di ateteb qaji de ti gara lent a jigetej qaji de ti qoji oqedej. Onaqa Pailat na olo minjrej, “Tamo endi uniye.”

⁶Degsi minjrnaqa atra tamo kokba ti nango qaja tamo nanqi ti Yesus unsibqa nanqi murqumyoqnsib Pailat wainyoqnsib minjoqneb, “Ni na namburbasq di qame! Ni na namburbasq di qame!” Onaqa Pailat na minjrej, “Ningi segi na Yesus osib namburbasq di qamiye. E aqa jejamuq di une bei unosai.” ⁷Onaqa Juda tamo kokba nanqi na olo Pailat minjeb, “Yesus a segi qa marqo, ‘E Qotei aqa Ijiri.’ Aqa une deqa a moiem. Gago dal anjam degsi unu.”

⁸Onaqa Pailat a nango anjam di qusiqa a tulan ulaugetej. ⁹Osiqa a olo Yesus osiq tal miligiq gilsiqu nenemyej, “Ni qabe na bem? Ni e merbe.” Onaqa Yesus a mequmesoqnej. A na kamba anjam bei Pailat minjosai. ¹⁰Onaqa Pailat na olo minjej, “Ni anjam bei merbqasai e? Ni que. E tamo kobaquja. Deqa e na odqai di nanqi ni uratmib ni gilqam. E na saidqai di nanqi ni uratmqasai. Nanqi ni osib namburbasq di qamqab. Ni degsi poimosai e?”

¹¹Onaqa Yesus na Pailat minjej, “Qotei lan qureq di unu qaji a na ni singila emosai qamu ni na e kumbra bei ebqa keresai qamu. Deqa ino une kiñala. Ariya atra tamo gate agi e ojsiq ino banq di atqo qaji aqa une kobaquja.”

¹²Yesus a na Pailat degsi minjnaqa qusiqa olo oqedosiqa Juda tamo kokba nanqi minjrej, “Ungum. E Yesus uratit gilqas.” A na nanqi degsi minjretnaqa nanqi na olo tulan saidoqnsib murqumyoqnsib minjoqneb, “Ni Yesus uratim gilaiq. Ni a uratqam di ni mandor koba Sisar aqa wau tamo bolesai. Yesus a marqo, ‘E segi mandor koba.’ A degsi marqo deqa a na Sisar jeu atqo.”

¹³Nanqi na Pailat degsib minjnab qusiqa a olo Yesus osiq oqedosiqa aqa awo jaram kobaq di awoej. Pailat a gaigai tamo nango une qa peginjraqa oqnsiq deqa awo jaramq dia awooqnej. Jaram so qaji sawa di aqa ñam Menij Bijal. Hibru anjam na Gabata mareqnub. ¹⁴Ariya Juda nango yori bati brantqa laqnej deqa yori bati aqa ingi ingi kalil gereiyosib atnab soqnej. Sej bati 12 onaq qanam jigeej. Deqa Pailat na Yesus osiqa Juda tamo kokba nanqi minjrej, “Ningi nungo mandor koba uniye.” ¹⁵Onaqa nanqi tulan koba lelejosib minjeb, “Ni na a taqal wai! Osim namburbasq di qame!” Onaqa Pailat na minjrej, “E nungo mandor koba osiy namburbasq di qamqai e?” Onaqa atra tamo kokba nanqi na kamba minjeb, “Gago mandor bei saiqoji. Gago mandor qujai agi Sisar.” ¹⁶Onaqa Pailat a nango areqalo dauryosiqa Yesus osiq nango banq di atsiqa minjrej, “Ningi na Yesus osib namburbasq di qamiye.”

Nanqi na Yesus osib namburbasq di qameb

¹⁷Degsi minjrnaqa ariya qaja tamo nanqi na Yesus osib aqa qawarq di aqa segi namburbas qoboyetosib a ban ojsib Jerusalem qure uratosib

osi gilsib sawa agu kiñala bei aqa ñam Tamo Gate Tanu di branteb. Ñam di Hibru anjam na Golgota mareqñub. ¹⁸Di brantosib Yesus osib ñamburbasq di qameb. Tamo aiyel dego ñamburbasq di gaintñjrsib ñumeb. Yesus a ambleq di gaintsib tamo bei aqa bañ qonañq di gainteb. Bei aqa bañ woq di gainteb.

¹⁹Onaqa Pailat a ñam sarqei bei osiqa quraq di anjam endegsi nengrenyej, “Yesus Nasaret qaji a Juda nañgo Mandor Koba.” Degsi nengrenyosiq ñam sarqei di osi gilsiq qaja tamo nañgi enjñnaqa nañgi na osib Yesus aqa ñamburbas mutu gogeq di qameb. ²⁰Sawa agu Yesus ñamburbasq di qameb qaji di Jerusalem qure jojom. Deqa Juda tamo uñgasari tulañ gargekoba nañgi gile beoqñsib anjam Pailat na nengrenyej qaji di sisiyoqñeb. Anjam di Hibru anjam na Rom nañgo anjam na ti Grik nañgo anjam na ti turtsiq nengrenyej. ²¹Onaqa Juda nañgo atra tamo kokba nañgi na Pailat minjeb, “ ‘Yesus a Juda nañgo Mandor Koba’ anjam degsi nengrenyaim. ‘A marej, “E Juda nañgo Mandor Koba,” ’ degsi nengrenye.”

²²Onaqa Pailat na minjrej, “Uñgum. E anjam nengrenyonum degesoqñem.”

²³Ariya qaja tamo nañgi na Yesus ñamburbasq di qamsibqa nañgi Yesus aqa gara elenqa marsib gilteleneb. Giltelenosib tumbol qolqe ateb. Aqa gara jugo olekoba di gara bañga qujai na gereiyeb. Gara bañga bei na totoryosai. Gara di tulañ boledamu. ²⁴Deqa qaja tamo nañgi segi segi qairosib mareb, “Iga gara di bumbranyqasai. Iga meniñ silali alañoñam tamo yai aqa meniñ na bunñjrqaq a na gara di oqas.” Degsib marsib meniñ silali alañoñeb. Nañgi kumbra di yeb deqa Qotei aqa anjam bei nami nengrenyeb qaji di aqa damu brantej. Agi nami endegsib nengrenyeb, “Nañgi ijo gara elenqa marsib giltelenqab. Giltelenosib meniñ silali alañoñqab.”

²⁵Yesus aqa ai wo aqa ani yala wo ñamburbas utruq di tigelesoqñeb. Maria Makdala qaji wo Klopas aqa ñauqali Maria wo nañgi aiyel dego bosib koba na tigelesoqñeb. ²⁶Onaqa Yesus a tirosiqa aqa ai wo aqa añgro bei a tulañ qalaqalaiyoqñej qaji a wo nañgi aiyel ñamburbas utruq di tigelesonab unñrsiqa aqa ai metosiq minjej, “O ai, di ino añgro.” ²⁷Osiqa añgro di minjej, “Di ino ai.” Onaqa bati qujai deqa añgro dena Yesus aqa ai osiqa aqa segi talq dia ombla sosibqa taqatoqñej.

Yesus a moiej

²⁸Ariya Yesus a endegsi qalieej, “Wau kalil ijo Abu na ebej qaji agi kobotonum.” Osiqa Qotei aqa anjam bei nami nengrenyeb qaji di aqa damu brantqajqa deqa marej, “E ya qarbbq.” ²⁹A degsi marnaqa qaja tamo nañgi qusibqa gara ñeñgi bei osib wain isa kobaq di tuqtosib ñamtañ bei aqa dani osib mutuq di gara ñeñgi qosisib osib Yesus

anaiyqajqa soqtosib aqa medabuw di ateb. Wain di ya nobu bei namburbas utruq di nami atnab soqnej qaji dena tigsib Yesus anaiyeb. ³⁰Onaqa Yesus a wain isa koba di uysiq marej, “Bini e ijo wau kobotonum.” Degsi marsiq aqa gate gulainosiq mondor titosiq moiej.

Qaja tamo bei na aqa qaja osiq Yesus aqa jar bangaq di qamej

³¹Ariya Juda nango yori bati koba brantqa laqnej deqa yori bati aqa ingi ingi kalil gereisib atnab soqnej. Nebe yori bati kobaquja. Deqa Juda nangi mareb, “Iga yori bati qa tamo nangi namburbasq di uratnjrim sqasai.” Osib Pailat aqa areq bosib minjeb, “Ni na ino qaja tamo nangi minjrimqa gilsib tamo namburbasq di gainjejunub qaji nango singa gentetnjribqa urur morenabqa osib subq atqab.” ³²Onaqa Pailat a nango anjam di qusiq odosiq aqa qaja tamo qudei qarijnjrnaq gilsib tamo aiyel Yesus koba na namburbasq di gainesoqneb qaji nango singa gentetnjreb. ³³Osib Yesus aqa areq gilsib uneb a nami moiej. Deqa nangi aqa singa gentosai. ³⁴Ariya qaja tamo bei a na aqa qaja osiq Yesus aqa jar bangaq di qamnaq lej ti ya ti aiej. ³⁵E Jon. Nangi kumbra di yonabqa e ijo segi namdamu na unem. Deqa e bini mare mare laqnum. Anjam e mareqnum qaji endi bole. E segi qalionum, e anjam bole mareqnum. Deqa nangi ijo anjam endi qusib Yesus qa nungo areqalo singilatiye. ³⁶Qaja tamo nangi kumbra di yeb deqa Qotei aqa anjam bei nami nengrenyeb qaji di aqa damu brantej. Agi endegsib nengrenyeb, “Nangi aqa tanu bei gentqasai.” ³⁷Qotei aqa anjam bei dego aqa damu brantej. Anjam agiende, “Nangi qaja na aqa jar bangaq di qamsibqa koqyesqab.”

Nangi na Yesus aqa qusa osib sub bunujq di ateb

³⁸Onaqa tamo bei aqa nam Josep a Yesus aqa jejamu osim subq atqa marsiq Pailat a nenemyqa gilej. Josep a Arimatea qure qaji. A Yesus dauryis laqnej qaji. A Juda tamo kokba nangi ulainjsiq deqa uliosiq Yesus dauryis laqnej. A boleq na dauryosaiognej. Ariya Josep a Pailat aqa areq gilsiq nenemyej, “Ni e odbimqa e Yesus aqa jejamu osiy subq atqa kere e?” Onaqa Pailat na Josep odyonaqa a Yesus aqa jejamu osiq subq atqa gilej. ³⁹Nikodemus agi nami qolo Yesus aqaq gilej qaji a dego Josep ombla na Yesus aqa jejamu osib subq atqa gileb. Nikodemus a gilqa osiq nam so aqa ya quleq ti utru aiyela turtosiq gereiyosiq osi gilej. Nam so aqa ya di aqa gulube 30 kilogram. ⁴⁰Onaqa nangi aiyel Yesus aqa jejamu osib gara boledamu na dalaosib nam so aqa ya di osib aqa jejamuq di liyeb. Juda nangi na tamo subq atqa oqnsib degyeqneb.

⁴¹Sawa Yesus namburbasq di qameb qaji qalaq dia mandam taqal bei soqnej. Mandam taqal dia sub bunuj bei soqnej. Sub dia nami tamo bei atosaisoqneb. ⁴²Sub di isaq di sosai. A jojomq di soqnej. Juda nango yori bati aqa ingi ingi kalil gereiyqa bati brantej deqa nangi aiyel na Yesus aqa jejamu osib sub dia ateb.

Yesus a olo subq na tigelej

20 ¹Yesus a subq di sonaq yori batiej. Nebeonaqa nobqolo ambru Maria Makdala qure qaji a tigelosiq Yesus aqa subq gilej. Gilsiq nam atej meniŋ kobaquja sub me getenteb qaji di waqosiq taqalq di sonaq unej. ²Unsiqa olo puluosiq urur ti aisiq Saimon Pita wo Yesus aqa angro bei agi a tulaŋ qalaqalaiyoqnej qaji a wo nangi aiyel itnjrsiq minjrej, “Gago Tamo Koba Yesus aqa jejamu subq dena osib jaraionub. Qabia kio atonub di iga qaliesai.”

³Degsi minjrnaqa Pita wo angro de wo nangi anjam di qusibqa Yesus aqa sub unqajqa gileb. ⁴Nangi aiyel gurgurosib giloqnsib angro dena Pita bunyosiq namoosi gilsiq subq di brantej. ⁵Osiq sub meq di tigelosiq miligi tirosiq gara Yesus dalaeb qaji di sonaq unej. A sub miligiq aiosai. ⁶Onaqa Saimon Pita a bunuqna urur ti bosiq brantsiq a torei sub miligiq aiej. Aisiq a dego gara Yesus dalaeb qaji di unej. ⁷Gara mutu bei Yesus aqa gate qoseteb qaji di dego lubosiq taqal beiq di sonaq unej. Gara mutu di gara qudei ti turtsi sosai. A segiq di soqnej. ⁸Onaqa angro bei agi namo subq di brantej qaji a dego sub miligiq aiej. Aisiq gara di unsiq endegsi poiyej, “Bole, Yesus a subq na tigelqo.” ⁹Qotei aqa anjam bei nami endegsib nengrenyeb unu, “Kristus a subq na tigelqas.” Bati deqa Yesus aqa angro nangi anjam di poinjrosaisoqnej. ¹⁰Ariya nangi olo puluosib nanjo qureq aieb.

Maria Makdala qure qaji a Yesus unej

¹¹Onaqa Maria a sub qalaq di tigelesosiq akamoqnej. Akamoqnsiq sub miligi tirej. ¹²Tirosiqa laŋ angro aiyel sub miligiq di sonab unjrej. Nangi gara qat jigsib Yesus ŋeioteb qaji lumeq dia awesoqneb. Bei gateqsi bei singaqsi awesoqneb. ¹³Onaqa laŋ angro aiyel nangi na Maria minjeb, “Uŋa, ni kiyaa akameqnum?” Onaqa minjrej, “Nangi ijo Tamo Koba osib jaraionub. Qabia kio atonub di e qaliesai.” ¹⁴Maria a nangi degsi minjrsiq bulosiq aqa qoreq di Yesus a tigelesonaq unej. Ariya Maria a qaliesai, di Yesus.

¹⁵Onaqa Yesus na Maria minjej, “O uŋa, ni kiyaa akameqnum? Ni yai unqa bonum?” Onaqa Maria a are qalej, “Tamo endi mandam taqal endi taqateqnu qaji kio?” Degsi are qalsiq minjej, “O Abu, ni na kio ijo Tamo Koba osim sawa qabia atonum di merbimqa e gilsiy oqai.” ¹⁶Onaqa Yesus na minjej, “O Maria.” Degsi minjnaqa Maria a Yesus qa poiyoonaqa Yesus areiysiq minjej, “O Rabonai.” Di Hibru anjam. Aqa damu, “O Qalie Tamo Koba.” ¹⁷Onaqa Yesus na Maria minjej, “Ni e ojaim. Di kiyaa? E ijo Abu aqaq oqosaiunum deqa. Ariya ni ijo was nangoq gilsim endegsi minjre, ‘Yesus a marqo, ‘E ijo Abu aqaq olo oqwai. Ijo Abu agi nunjo Abu dego. Ijo Qotei agi nunjo Qotei dego.’” Ni gilsim nangi degsi minjre.”

¹⁸ Onaqa Maria Makdala qaji a Yesus aqa anjam di qusiqa a gilsiq Yesus aqa angro nanqi itnjrsiqa minjrej, “E gago Tamo Koba Yesus unonum.” Osiqa anjam kalil Yesus na minjej qaji di olo nanqi sainjrej.

Yesus aqa angro nanqi na Yesus uneb

¹⁹ Ariya yori bati koboosiq bilaqtonaqa Yesus aqa angro nanqi siranme kalil qandimtelenosib warum miligiq di soqneb. Di kiyaka? Nanqi Juda tamo kokba nanqi ulainjreb deqa. Onaqa bati qujai deqa Yesus a tal miligiq di brantosiq nanqi ambleq di tigelosiq minjrej, “O ijo angro, ningi are lawo na soqniye.” ²⁰ Osiqa aqa ban ti jar banga ti nanqi osornjrej. Onaqa nanqi kalil Tamo Koba Yesus unsibqa nanqi tulan areboleboleinjrej. ²¹ Onaqa Yesus na olo minjrej, “Ningi are lawo na soqniye. E ijo Abu na qarinqbonaq mandamq aiem. Dego kere e na ningi qarinqgitqa gilsib ijo anjam mare mare laqniye.” ²² Yesus a na aqa angro nanqi anjam degsi minjrsiqa aqa mondor puynjrsiqa minjrej, “Ningi Qotei aqa Mondor Bole oiye. ²³ Ningi tamo ungasari nango une kobotetnjrqab di Qotei a dego nango une kobotetnjrqas. Ariya ningi tamo ungasari nango une kobotetnjrqasai di Qotei a dego nango une kobotetnjrqasai.”

Tomas a Yesus unej

²⁴ Yesus a nanqoq di brantej di Tomas a nanqi koba na sosai. Tomas a Yesus aqa angro 12-pela deqaji bei. Aqa nam bei Didimus. ²⁵ Onaqa Yesus aqa angro nanqi gilsib Tomas itosib minjeb, “Iga gago Tamo Koba Yesus unonum.” Degsi minjrabqa a nango anjam di qunaq ugeiyonaq minjrej, “E ijo namdamu na Yesus aqa ban tutu na qameb qaji pirigi di unsiy ojcai di e marqai, ‘Bole, Yesus a subq na tigelqo.’ E aqa jar banga qaja na qameb qaji di dego unsiy ojcai di e marqai, ‘Bole.’ E unqasai di e bole qa marqasai.”

²⁶ Ariya bati 7-pela koboonaqa Yesus aqa angro nanqi olo tal miligiq di soqneb. Tomas a dego nanqi koba na soqneb. Siranme kalil qandimelepesonabqa Yesus a olo tal miligiq di brantosiq nanqi ambleq di tigelosiq minjrej, “O ijo angro, ningi are lawo na soqniye.” ²⁷ Osiqa Tomas minjej, “O Tomas, ni ino ban gei na ijo ban bile qameb qaji aqa pirigi qamsim une. Ino ban waiysim ijo jar banga aqa pirigi dego oje. Areqalo aiyeltaim. Areqalo qujaitosim e qa ino areqalo singilat.” ²⁸ Onaqa Tomas a na Yesus minjej, “O Yesus, endego e poibqo, ni ijo Tamo Koba. Ni ijo Qotei dego.”

²⁹ Onaqa Yesus na olo Tomas minjej, “Ni ino namdamu na e nubsim deqa ino areqalo e qa singilatunum e? Ariya tamo ungasari nango namdamu na e nubosaieqnuq qaji nanqi e qa nango areqalo singilatqab di nanqi tulan areboleboleinjrqas.”

Utru kiyaka Jon na anjam endi nengrenyej

³⁰ Yesus a Qotei aqa manwa tulan gargekoba aqa angro nango namdamuq di yoqnej. Ariya e aqa manwa kalil deqa nengrenyosai. Aqa

manwa quja quja segi e buk miligiq endi nengrenyonum. ³¹ Ningi ijo anjam endi sisiyosib Yesus qa nungo areqalo singilatosib a bole Kristus Qotei aqa Ijiri degsi poingwajqa deqa e na anjam endi nengrenyonum. Yimqa ningi Yesus aqa ñam na nambile gaigai sqab.

Yesus aqa angro 7-pela nanği na a uneb

21 ¹ Onaqa bati bei Yesus a Galili ya agu qalaq dia sosisa olo aqa angro nanğoq di brantej. Ya agu di aqa ñam bei Taiberias. Yesus a aqa angro nanğoq di olo brantej deqa e kiñala saqai. ² Ya agu qalaq dia Yesus aqa angro 7-pela nanği soqneb. Angro bei Saimon Pita. Bei Tomas aqa ñam bei Didimus. Bei Nataniel. Nataniel aqa qure utru Kana. Kana a Galili sawaq di unu. Sebedi aqa njiri aiyel nanği dego ya agu qalaq di soqneb. Ariya Yesus aqa angro aiyel dego nanği koba na soqneb. ³ Onaqa Saimon Pita a na nanği minjrej, “E qe oqajqa deqa kakan waiyqa aieqnum.” Onaqa nanği na minjeb, “Iga koba na aiqom.” Degsi minjsib nanği koba na aisib qobun gogetosib kakan waiyoqneb. Di qolo. Waiyeq nab nebeej. Nanği qe bei osai bolesai.

⁴ Ariya nobqolo ambru nanği qobun miligiq di sosib ñam ateb Yesus a alile di tigelesonaq uneb. Ariya nanği qaliesai, di Yesus. ⁵ Onaqa a na nenemnrej, “O ijo angro, ningi qe onub e?” Onaqa nanği na minjeb, “Eo. Iga qe osai.” ⁶ Onaqa minjrej, “Ningi qobun aqa qala bei ban woq di kakan waiysib qe oqab.” Onaqa nanği Yesus aqa anjam di dauryosib ban woq di kakan waiyeb qe tulan ani eb. Qe di tulan gulube deqa nanği na soqtosib qobun goge di atqa keresaiinjrej.

⁷ Onaqa Yesus aqa angro bei agi Yesus a tulan qalaqalaiyoqnej qaji a na Pita minjej, “Tamo di gago Tamo Koba Yesus.” Onaqa Saimon Pita a anjam di qusiqa aqa gara jugo wauqa osiq piqtej qaji di olo jigsiq qobun dena prugosiq yaq aisiq Yesus aqa areq gilej. ⁸ Onaqa Yesus aqa angro nanği qobun na beb. Nanği alile jojom 100 mita dego. Deqa kakan qe na maqesonaq nanği bosib qobun na titosib aisib alile di tiryeb.

⁹ Alile di tiryosib ñam ateb Yesus a nami ñam tunguyosiq qe koitonaq ñamyuoq di sonaq uneb. Bem qudei dego sonaq uneb. ¹⁰ Onaqa Yesus na minjrej, “Ningi qe onub di qudei osi boiye.” ¹¹ Onaqa Pita a olo qobun gogetosiq kakan qe ti titosiq alile di atej. Qe di kokba. Qe kalil sisiyeb 153. Di qe gargekoba. Ariya kakan yala branosai.

¹² Onaqa Yesus a na qe qudei osiq koitej. Osiqa nanği minjrej, “Ningi bosib qe ti bem ti endi uyiye.” Ariya nanği ulaosib deqa angro bei na yala nenemyosai, “Ni tamo yai?” Degosai. Nanği qalie, di Tamo Koba Yesus. ¹³ Onaqa Yesus a ñamyuo jojomysiqqa bem ti qe ti di osiq nanği anainjronaq uye.

¹⁴ Yesus a nami subq na tigelosiqqa aqa angro nanğoq di brantoiyeltej. Bini qalubqo.

Yesus na Pita minjej, “Ni na ijo kaja du du nangi gereinjroqnime”

¹⁵Nangi ingi uynab menetnjrnaqa Yesus na Saimon Pita nenemyej, “O Saimon, Jon aqa njiri, ni ijo angro kalil bunjnsimqa ni segi e tulan qalaqalaibeqnum e?” Onaqa Pita na minjej, “Od, Tamo Koba, ni qalieonum, e ni qalaqalaimeqnum.” Onaqa Yesus na minjej, “Deqa ni na ijo kaja du du nangi geregereinjroqnime.”

¹⁶Osiqa olo Pita nenemyej, “O Saimon, Jon aqa njiri, ni e qalaqalaibeqnum e?” Onaqa Pita na minjej, “Od, Tamo Koba, ni qalieonum, e ni qalaqalaimeqnum.” Onaqa Yesus na minjej, “Deqa ni na ijo kaja nangi taqatnjroqnime.”

¹⁷Osiqa olo nenemyoqalubtej, “O Saimon, Jon aqa njiri, ni e qalaqalaibeqnum e?” Yesus na Pita anjam di nenemyoqalubtej deqa Pita a are gulubeiyonaq minjej, “O Tamo Koba, ni ingi ingi kalil qa qalie. Deqa ni qalieonum, e ni qalaqalaimeqnum.” Onaqa Yesus na olo minjej, “Deqa ni na ijo kaja nangi geregereinjroqnime.”

¹⁸“O Pita, ni que. E bole mermqai. Ni angro wala sosimqa bati deqa ni ino segi areqalo dauryosim sawa ni gilqajqa maroqnem ni deq giloqnem. Ariya bunuqna ni qeliosimqa ino ban soqtim tamo bei na ni tontmosim sawa ni gilqajqa uratqam qaji deq osi gilqas.” ¹⁹Pita aqa moiqaqqa gam di Yesus na ubtetqa osiqa deqa degsi minjej. Pita a gam kie na moisim dena Qotei aqa nam soqtqas di Pita a qalieqajqa deqa Yesus na degsi minjej. Osika Pita minjej, “Ni e daurbe.”

Yesus aqa angro bei a tulan qalaqalaiyoqnej qaji deqa anjam marej

²⁰Osiqa Pita ombla walweloqnsibqa Pita a bulosiqa angro Yesus na a tulan qalaqalaiyoqnej qaji a nangi aiyel daurnjreqnaq unej. Angro di agi nami Yesus aqa angro nangi ti awoosib ingi uyoqnsibqa a Yesus beteryosiq nenemyej, “O Tamo Koba, angro yai na ni osim jeu tamo nango banq di atqas?” ²¹Pita a angro di unsiqa Yesus nenemyej, “O Tamo Koba, bunuqna ino angro di a kumbra kie na moiqas?” ²²Onaqa Yesus na Pita minjej, “Angro di a moiosaisoqnimqa e olo bqai degsi minjitqa ni deqa are koba qalaim. Di ino wau sai. Di ijo wau. Ni e daurbe.” ²³Yesus a na Pita degsi minjej. Deqa Yesus aqa angro di a moiqasai anjam di sawa sawaq gileqnaqa Kristen was qu kalil nangi quoqneb. Angro di a moiqasai Yesus na Pita degsi minjosai. A na minjej, “Angro di a moiosaisoqnimqa e olo bqai degsi minjitqa ni deqa are koba qalaim.”

²⁴Angro di agi e segi. E Jon. E na anjam endi nenggrenyonum. E ijo segi namdamu na Yesus aqa kumbra kalil endi unsim deqa agi nenggrenyonum. Iga qalieonum, ijo anjam endi bole.

²⁵Yesus a mandamq endia sosiqa a kumbra tulan gargekoba yoqnej. Deqa e are qalonum, Yesus aqa kumbra kalil deqa saosim nenggrenyqom di buk tulan tumbol kobaosim sawa sawa kalilq dia maqosim sawa atqa keresaiqas.